

4.3

KIM KIRKEBY
Feldevej 1
7830 Vinderup

Dato:
Sagsnr.:
Henv. til:
Tlf.:

04-02-2014
013054-2013
Ole Lousdal
96117826

§ 12 MILJØGODKENDELSE

af svinebruget **Midtgård**

Feldevej 1, 7830 Vinderup
Beliggende på matr. nr.34a, Den sydvestlige Del, Ryde

MILJØGODKENDELSE MEDDELT I
HENHOLD TIL LOV NR. 1486 AF
4/12-2009 OM MILJØGODKEN-
DELSE M.V. AF HUSDYRBRUG.

Forslag til miljøgodkendelse - Inddragelse af offentligheden

Holstebro Kommune har den 04-04-2013 modtaget ansøgning om miljøgodkendelse af Feldevej 1, 7830 Vinderup.

Miljøgodkendelsen omfatter det eksisterende dyrehold samt en udvidelse fra 119,80 til 457,42 dyreenheder i svin, samt tilhørende anlæg og arealer. I forbindelse med udvidelsen opføres desuden slagtesvinestald umiddelbart nordøst for eksisterende klimastald, samt overdækning af 2 gyllebeholdere.

Holstebro Kommune har foretaget en vurdering af projektets virkninger på miljøet, og udarbejdet forslag til miljøgodkendelse i medfør af § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der hermed sendes i offentlig høring indtil den 01-02-2014.

Forslag til miljøgodkendelsen kan ses på Holstebro Kommunes hjemmeside www.holstebro.dk fra den 20-12-2013. En kopi af forslaget kan desuden rekvireres ved henvendelse til Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Kirkestræde 11, 7500 Holstebro, e-mail: teknik.miljoe@holstebro.dk, telefon: 96117563.

Spørgsmål og bemærkninger til forslaget til miljøgodkendelse rettes til Natur og Miljø, **senest den** 01-02-2014.

Det skal tillige oplyses, at der til enhver tid vil være adgang til aktindsigt i de resultater af virksomhedens egenkontrol, som tilsynsmyndigheden er i besiddelse af, jvf. offentlighedsloven, forvaltningsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

Indholdsfortegnelse

INDHOLDSFORTEGNELSE	3
STAMBLAD FOR VIRKSOMHEDEN	6
IKKE TEKNISK RESUMÉ.....	7
MEDDELELSE OM GODKENDELSE.....	9
MILJØGODKENDELSENS VILKÅR.....	10
GENERELLE FORHOLD	10
<i>Dokumentation .....</i>	10
<i>Udnyttelse af godkendelse.....</i>	10
<i>Ansøger og ejerforhold .....</i>	10
<i>Ophør af husdyrbruget .....</i>	10
HUSDYRBRUGETS ANLÆG	11
<i>Landskabelige og kulturhistoriske forhold .....</i>	11
<i>Det ansøgte husdyrhold.....</i>	11
<i>Stalde .....</i>	11
<i>Ventilation .....</i>	13
<i>Rengøring af staldanlæg .....</i>	13
<i>Foder .....</i>	13
<i>Døde dyr .....</i>	13
<i>Opbevaring af flydende husdyrgødning.....</i>	13
<i>Håndtering af gylle og afgasset biomasse.....</i>	14
<i>Opbevaring af dybstrøelse og fast husdyrgødning .....</i>	14
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg .....</i>	14
<i>Lugt.....</i>	14
<i>Transport .....</i>	14
<i>Støj.....</i>	14
<i>Støv .....</i>	15
<i>Restvand og spildevand .....</i>	15
<i>Skadedyr .....</i>	15
<i>Driftsforstyrrelser eller uheld .....</i>	16
<i>Miljø- og ressourcestyring .....</i>	16
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER.....	17
<i>Drift af husdyrbrugets arealer .....</i>	17
<i>Efterafgrøder .....</i>	17
<i>Udbringning af husdyrgødning .....</i>	17
<i>Forebyggelse af forurening af vandmiljøet.....</i>	18
OFFENTLIGGØRELSE OG GENERELLE FORHOLD	19
KLAGEVEJLEDNING.....	19
OFFENTLIGGØRELSE	19
RETSBESKYTTELSE	21
UDNYTTELSE AF GODKENDELSEN	22
OPLYSNINGER OM GRUNDLAG FOR MILJØGODKENDELSEN	22
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	24
GENERELLE FORHOLD	24
<i>Ansøger og ejerforhold .....</i>	25
<i>Lokalisering og planmæssige forhold .....</i>	25
<i>Landskabelige og kulturhistoriske områder.....</i>	27
<i>Ophør af husdyrbruget .....</i>	28

<i>Alternative muligheder</i>	28
HUSDYRBRUGETS ANLÆG	28
<i>Det ansøgte husdyrhold</i>	28
<i>Stalde</i>	29
<i>Valg af teknologi i staldanlæg</i>	30
<i>BAT emissionsgrænseværdier for ammoniak</i>	33
<i>Ventilation</i>	33
<i>Rengøring af staldanlæg</i>	35
<i>Foder</i>	35
<i>BAT-emissionsgrænse for fosfor</i>	36
<i>Fyringsanlæg</i>	37
<i>Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof</i>	37
<i>Affald og kemikalier</i>	38
<i>Døde dyr</i>	40
<i>Sprøjtemidler og medicin</i>	40
<i>Opbevaring af flydende husdyrgødning</i>	42
<i>Håndtering af gylle og afgasset biomasse</i>	44
<i>Opbevaring af dybstrøelse og fast gødning</i>	44
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg</i>	45
<i>Ammoniak</i>	45
<i>Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning</i>	47
<i>Lugt</i>	47
<i>Transport</i>	48
<i>Støj</i>	50
<i>Støv</i>	51
<i>Lys</i>	52
<i>Restvand og spildevand</i>	52
<i>Skadedyr</i>	52
<i>Driftsforstyrrelser eller uheld</i>	53
<i>Renere teknologi og ressourcestyring</i>	54
HUSDYRBRUGETS UDSPREDNINGSAREALER.....	58
<i>Drift af husdyrbrugets arealer</i>	58
<i>Sædskifte</i>	61
<i>Udbringning af husdyrgødning</i>	61
<i>Miljøpåvirkning af husdyrbrugets arealer</i>	64
<i>Grundvand</i>	64
<i>Bilag IV-arter</i>	67
<i>Generelle betragtninger for Natura 2000-områder</i>	68
<i>Husdyrlovens beskyttelsesniveau - næringsstoffer</i>	69
<i>Nitratudvaskning i det ansøgte projekt</i>	69
<i>Vurdering af det ansøgte projekts påvirkning af Natura 2000-område(r)</i>	70
<i>Fosforudvaskningsrisiko i det ansøgte projekt</i>	72
<i>Vurdering af det ansøgte projekts påvirkning af Natura 2000 område(r)</i>	76
HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF HUSDYRBRUGET	78
BILAG	79
BILAG 1 – HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED	79
BILAG 2 – SITUATIONSPLAN(ANSØGER HAR VALGT STALDEN MARKERET MED ORANGE).....	80
BILAG 3 – HUSDYRBRUGETS INDRETNING	82
BILAG 4 – OMKRINGBOENDE OG PLANMÆSSIGE FORHOLD.....	83
BILAG 5 – LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE INTERESSER OMKRING ANLÆG	84
BILAG 6 – HUSDYRBRUGETS GYLLESYSTEM	85
BILAG 7 – GYLLETRANSPORTRUTER	86
BILAG 8 – N-DEPOSITIONSBREGNINGER.....	87

BILAG 9 – OVERSIGTKORT OVER UDSPREDNINGSAREALERNE	88
BILAG 10 – AREALER DEL 1/5.....	89
BILAG 11 – AREALER DEL 2/5.....	90
BILAG 12 – AREALER DEL 3/5	91
BILAG 13 – AREALER DEL 4/5.....	92
BILAG 14 – AREALER DEL 5/5.....	93
BILAG 15 – MARK 50-0 OG 54-0	94
BILAG 16 – JORDBUNDSTYPER	95
BILAG 17 – LAVBUNDSAREALER, OPLAND OG DETAILAFVANDINGSFORHOLD	96
BILAG 18 – RISIKOOMRÅDER FOR NITRATUDVASKNING (NITRATKLASSE)	97
BILAG 19 – NATUROMRÅDER I FORHOLD TIL UDSPREDNINGSAREALER.....	98
BILAG 20 – LANDSKABS- OG KULTURHISTORISKE INTERESSER OMKRING UDSPREDNINGSAREALER.....	99
BILAG 21 – NY BEPLANTNING OMKRING EJENDOMMEN	100
BILAG 22 – DRIFTSJOURNAL - DEL 1 / 3.....	101
BILAG 22 – DRIFTSJOURNAL - DEL 2 / 3.....	102
BILAG 22 – DRIFTSJOURNAL - DEL 3 / 3.....	103
BILAG 23 – RISIKOFORHOLD VED GYLLEUHELD	104
APPENDIKS 1 - NATURA 2000-VANDOPLAND NISSUM FJORD - STATUS FOR UDPEGNINGSGRUNDLAG SAMT FORUDSÆTNINGER FOR ANVENDELSE AF HUSDYRLOVENS BESKYTTELSESNIVEAU.	105
APPENDIKS 2 - NATURA 2000-VANDOPLAND VENØ SUND - STATUS FOR UDPEGNINGSGRUNDLAG SAMT FORUDSÆTNINGER FOR ANVENDELSE AF HUSDYRLOVENS BESKYTTELSESNIVEAU.	110

Stamblad for virksomheden

Godkendelsesdato:	04-02-2014
Godkendelse hjemmel, lov nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.	§12
Husdyrbrugets navn, jf. CVR	KIM KIRKEBY
CVR-nr. / P-nr.	19475980 / 1003834185
Husdyrbrugets adresse	Feldevej 1, 7830 Vinderup
Husdyrbrugets telefonnumre	97440050 / 20871050
Husdyrbrugets kontaktperson(er)	Kim Kirkeby
Husdyrbrugets e-mail:	feldevej@jydepost.dk
Matrikel	34a, Den sydvestlige Del, Ryde
CHR	57083
(i)-mærket, bek. 486 af 25. maj 2012 om godkendelse af listevirksomhed	Ja
Byggetilladelse	Da projektet omfatter udvidelser i form af byggeri, ombygning og/eller lignende, skal der forinden søges om byggetilladelse hos byggemyndigheden.
Ejendomsnr.	661-187130
Husdyrbrugets konsulent	Carsten Hejlesen, Heden og Fjorden, e-mail: che@hflc.dk
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Kirkestræde 11, 7500 Holstebro E-mail: naturogmiljo@holstebro.dk Tlf. 96 11 75 63

Ikke teknisk resumé

Holstebro Kommune har den 04-04-2013 modtaget ansøgning om udvidelse af husdyrbruget på Feldevej 1, 7830 Vinderup. Husdyrbruget bliver større end 250 DE og er derfor omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹. Husdyrbruget er dermed omfattet af reglerne for IPPC, jf. IPPC-direktivet². Dette betyder bl.a. at ansøgning om og forslag til miljøgodkendelse af husdyrbruget skal offentliggøres.

Ansøgningen har været annonceret på Holstebro Kommunes hjemmeside i perioden fra den 07-10-2013 til den 22-10-2013. Forslag til miljøgodkendelse har været i offentlig høring i perioden fra den 20-12-2013 til den 01-02-2014.

Eksisterende miljøgodkendelse af 18-04-2012 erstattes ved meddelelse af denne nye miljøgodkendelse. Den nye miljøgodkendelse træder i kraft når udnyttelse påbegyndes. Samtidig bortfalder eksisterende miljøgodkendelse af 18-04-2012.

Den ansøgte udvidelse skal jf. Husdyrlovens § 26 stk. 2 vurderes ud fra en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden den 1. januar 2007 på husdyrbruget, inklusive bedriftens arealer, dog højst over en 8-årig periode. Idet bedriften tidligere er miljøgodkendt af Holstebro Kommune, jf. ovenstående, skal den nu ansøgte udvidelse vurderes ift. den drift der var gældende før denne miljøgodkendelse trådte i kraft. Derfor er der indsendt to ansøgninger:

1. Ansøgning der belyser påvirkningerne på omgivelserne på alle de udvidelser der er foretaget siden 1. januar 2007, dvs. nudriften i 2007 sammenholdt med ansøgt drift i 2012. (Ansøgning nr. 50.908).
2. Ansøgning der belyser påvirkningerne på omgivelserne på de udvidelser der foretages ift. gældende miljøgodkendelse og ansøgt drift (skema ID 51.282).

Alle vurderinger af beskyttelsesniveauerne i denne godkendelse er foretaget på baggrund af fiktiv ansøgning 50.908, bortset fra vurdering af overholdelse af det generelle ammoniakkrav som for første udvidelse fra 25 % og for næste udvidelse er 30 %.

---

¹ Lov nr. 1486 af 4/12-2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

² Dir. om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet). Rådets direktiv 2008/1/EF

Dyreholdet udvides fra de nuværende 119,80 til 457,42 DE fordelt på 340 søer, 11.000 smågrise (7,3-25 kg), 10.500 slagtesvin (25-112 kg) og 200 producerede polte.

I forbindelse med udvidelsen etableres der ca. 3.200 m² ny slagtesvinestald umiddelbart nordøst for eksisterende stalde. Herudover etableres der fast overdækning på ejendommens to gyllebeholdere.

Meddelelse om godkendelse

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der gælder for udvidelse af husdyrbruget.

Husdyrbruget er større end 210 DE og er derfor omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Husdyrbruget er dermed desuden omfattet af reglerne for IPPC, jvf. IPPC-direktivet. Holstebro Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbrugets forhold til det eksterne miljø. Godkendelsen omfatter alle aktiviteter, der hører under husdyrbruget. Der drives ikke biverksomhed på husdyrbruget.

På baggrund af de foreliggende oplysninger i ansøgningen og den miljøtekniske beskrivelse og vurdering meddeler Holstebro Kommune hermed godkendelse til den ansøgte produktion af 340 søer, 11.000 smågrise (7,3-25 kg), 10.500 slagtesvin (25-112 kg) og 200 producerede polte (25-110 kg) svarende til i alt 457,42 DE, på husdyrbruget matr. nr. 34a, Den sydvestlige Del, Ryde, beliggende Feldevej 1, 7830 Vinderup.

Godkendelsen bygger på husdyrbrugets ansøgning, tilsyn på husdyrbruget og supplerende oplysninger samt kommunens konkrete vurdering støttet af Miljøklagenævnets afgørelser og Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer.

Miljøgodkendelsen er delt op i en særlig godkendelse af anlæg (bygninger, dyrehold, gødningsanlæg og andre faste installationer), og en særlig godkendelse af arealerne. Arealgodkendelsen omfatter alle ejede og forpagtede udbringningsarealer under husdyrbruget samt aftaler om afsætning af husdyrgødning til tredjemand.

På Holstebro Kommunes vegne

Ole Lousdal
Biolog

Miljøgodkendelsens vilkår

Generelle forhold

Dokumentation

---

1. Når nærværende § 12 miljøgodkendelse tages i brug ophæves miljøgodkendelse af 18-04-2012 meddelt i henhold til § 11 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v.
2. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse eller senere afgørelser foreskriver andet.
3. På tilsynsmyndighedens forlangende skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Opgørelse af f.eks. husdyrholdets størrelse, affaldsregistrering og -bortskaffelse samt mark- og gødningsplaner m.v., samt driftsjournaler (jvf. bilag 21), skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden. Der skal på forlangende fremvises dokumentation herfor for de seneste fem år.

Udnyttelse af godkendelse

---

4. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsesdatoen.
5. Det ansøgte skal etableres som et samlet projekt, og delvis udnyttelse af miljøgodkendelsen kan kun ske efter afgørelse fra Holstebro Kommune.

Ansøger og ejerforhold

---

6. Ændringer i ejerforhold eller ændringer i, hvem der er ansvarlig for driften, skal meddeles til kommunen senest 14 dage efter at ændringen har fundet sted.

Ophør af husdyrbruget

---

7. Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes, ensilagemarkstakke og kompostmarkstakke fjernes og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager.

Husdyrbrugets anlæg

Landskabelige og kulturhistoriske forhold

8. Der skal etableres og steds vedligeholdes skærmende beplantning langs Feldevej på den nordlige og sydlige side af svinebruget, jf. bilag 21. Beplantningsbæltet skal bestå af et minimum tre-rækket læhegn af hjemmehørende løvfældende træer og buske og være plantet senest 1 år efter at miljøgodkendelsen er taget i brug.

Det ansøgte husdyrhold

Den godkendte produktion gælder antallet af dyr (indenfor de angivne alders- eller vægtintervaller) fordelt på dyretyper. Antallet af dyreenheder er således kun retningsgivende for godkendelsestypen.

9. Husdyrbruget har pr. planår (1/8-31/7) maksimalt godkendelse til følgende dyrehold:

Dyreart og dyretype	Ansøgt produktion	
	Antal	DE
Årssøer (32,5 fravænnede ved 7,3 kg)	340	79,07
Smågrise (7,3-25 kg)	11.000	39,41
Slagtesvin (25-112 kg)	10.500	332,80
Polte (25-110 kg)	200*	6,14
I alt		457,42

Dyreholdet skal etableres i de staldanlæg, der er angivet i Skema 3. Dyreholdet skal opgøres for hvert planår.

Stalde

10. Stalde skal etableres og drives med følgende indretning og systemer:

Staldnavn	Dyreart/type og evt. vægtkorrektion	Ansøgt drift			Staldsystem og BAT-nivåu
		Stipladser	Antal	DE	
Løbe-, drægt- og løsgående drægtige	Årssø	241	321*	52,15	Løbe- og drægtighedsstald, løsgående, dybstrøelse + spaltegulv
	Årssø	14	19*	3,09	Løbe- og drægtighedsstald, løsgående, dybstrøelse + spaltegulv
Farestald	Årssø	90	340*	23,84	Farestald, kassestier, delvis spaltegulv
2-klimastald	Smågrise (7,2-30 kg) → ansøgt (7,3-25 kg)	1.360 → 1.692	11.000	39,41	Toklimastald, delvis spaltegulv
Smågrise og poltestald	Slagtesvin (30-102 kg) → polte ans. (25-110 kg)	112 → 50	200	6,14	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv
Slagtesvinestald	Slagtesvin (25-112 kg)	0 → 2.675	10.500	332,80	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv (fast del drænet gulv) Gyllekøling, 10,6 % effekt, 2.800 timer pr år ved di-

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Staldnavn	Dyreart/type og evt. vægtkorrektion	Ansøgt drift			Staldsystem og BAT-niveau
		Stipladser	Antal	DE	
					mensionering som ansøgt.
				457,43	

* Antal fravænnede grise pr årssø 32,5, fravænningsvægt 7,3 kg.

11. Gyllekølingsanlægget i de nye stalde skal køle med en effekt på 11,1 W/m² svarende til en ammoniakreduktion på minimum 10,6 % i slagtesvinestalden. Overskudsvarme fra gyllekøling skal anvendes til opvarmning af stalde i det omfang, det er muligt.
12. Anlægget for gyllekøling skal være tilsluttet hele året (8760 timer/år) og være forsynet med timetæller på varmepumpen. Den faktiske driftstid skal være på minimum 2.800 timer årligt. Pumpen skal have en køleydelse på 20,5 kW, svarende til en årlig køleydelse på 57.755 kWh.
13. Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i kWh.
14. Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
15. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
16. Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certificat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af: 1) afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen, 2) kontrol af kølekredsens ydelse.
17. Enhver form for driftsstop skal noteres i driftsjournalen med angivelse af årsag og varighed. Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige service-rapporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ventilation

---

18. Ventilationsanlæggene skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for de pågældende anlæg. Anlægget skal dog som minimum rengøres mindst en gang hvert forår. Rengøring skal noteres i driftsjournalen, jf. bilag 22.

Rengøring af staldanlæg

---

19. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres at staldafsnit holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene.

Foder

---

20. Der skal være fokus på foderudnyttelse og -indhold, således at der til enhver tid anvendes optimeret tilsætning af enzymer og råvarer til begrænsning af N- og P-udledning fra dyrene ud fra nyeste viden om fodring af svin.

Døde dyr

---

21. Ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket, i en til formålet egnet container, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold.
22. Kadaverpladsen skal placeres og indrettes således, den ikke er synlig i landskabet ved færdsel på offentlig vej.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

---

23. Husdyrbruget skal have mindst 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning/afgasset biomasse.
24. Gyllebeholdere skal minimum en gang om året - f.eks. i forbindelse med forårstømning - inspiceres for revner/utætheder mv. og vedligeholdes. Inspektion og evt. vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal, jvf. bilag 22.
25. Husdyrbrugets gyllebeholdere skal overdækkes med fast overdækning med korrosionssikring, som sikrer mod indvendig korrosion af gyllebeholderen.

Åbningen af teltoverdækningen må kun stå åben i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder. Teltoverdækningen må dog højst stå åben i et døgn.

26. I tilfælde af skader på teltoverdækningen skal denne repareres inden 1 uge efter skadens opståen. Såfremt dette ikke kan overholdes, skal en montør rekvireres inden 2 hverdage efter skadens opståen.

Eventuelle skader på teltoverdækningen noteres i logbog med dato for skaden og dato for reparation af denne. Såfremt teltoverdækningen står åben længere end angivet i vilkår 26 noteres dette i logbogen med angivelse af årsag til dette.

Håndtering af gylle og afgasset biomasse

---

27. Ved anvendelse af traktorpumpe skal påfyldning af gyllevogn foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Alternativt skal der anvendes gyllevogne med egen påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

Såfremt Holstebro Kommune skønner, at der opstår spild fra påfyldning af gyllevogne ol. kan der stilles krav om, at påfyldning ol. skal foregå på en plads, med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning.

Opbevaring af dybstrøelse og fast husdyrgødning

---

28. Alt dybstrøelse skal opbevares i stalden. Omlastningsperioden er på maksimalt en uge.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

Lugt

---

29. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra husdyrbruget, der vurderes at være væsentligt større end, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

Transport

---

30. Transport til og fra ejendommen skal af hensyn til støj- og støvgener foregå ved hensynsfuld kørsel.
31. Transport med husdyrgødning skal, så vidt det er muligt, ske udenom bymæssig bebyggelse.

Støj

---

32. Støjbidraget fra staldene sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktiviteter - målt udendørs - til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A), må ved nabobeboelse* ikke overstige nedenfor anførte værdier.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

*) Ved nabobeboelse defineres som opholdsarealer ved nærmeste nabo. Ved tvivlsspørgsmål er det tilsynsmyndigheden, der definerer, hvor støjgrænsen gælder. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

33. Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i husdyrbrugets omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

Støv

34. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal. Væsentlighed skønnes af Holstebro kommune.

Restvand og spildevand

35. Befæstede arealer omkring husdyrbrugets bygninger skal altid holdes rene for affald, foderrester, gødningspild m.v., således, at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, søer, grøfter og dræn ved overfladeafstrømning.
36. Al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester og sprøjtemiddelrester skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af restvandet til opsamlingsbeholder eller gyllesystem. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning.

Skadedyr

37. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium.

Hvis Holstebro Kommune finder det nødvendigt kan det forlanges, at der føres journal over fluebekæmpelsen/skadedyrsbekæmpelsen på husdyrbruget. Journalen skal føres efter kommunens anvisninger.

Driftsforstyrrelser eller uheld

---

38. Beredskabsplanen skal være kendt af alle personer, der arbejder på husdyrbruget og skal ophænges synligt, hvor den er let at komme til. Beredskabsplanen skal løbende holdes opdateret.

Miljø- og ressourcestyring

---

39. Husdyrbruget skal minimum en gang årligt føre journal/opgørelse over forbrug af el, vand og brændstof, samt andre relevante ressourcer.
40. Ved udskiftning af lysstofrør i stalde mv. skal der anvendes lavenergi-lysstofrør.
41. Husdyrbruget skal arbejde på at nedbringe ressourceforbruget og affaldsmængden samt udledning af forurenende stoffer til omgivelserne, så der på en økonomisk forsvarlig måde opnås en reduktion i miljøbelastningen.
42. Husdyrbruget skal i forbindelse med tilsyn redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nyt materiel, ny management eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen. Følgende områder forventes at indgå i redegørelsen:
- a. Metoder/management til reducere af fordampningen af kvælstof fra stalde og opbevaringsanlæg samt i forbindelse med udbringning.
  - b. Tiltag til reducere af kvælstofudledning og fosforoverskud.
  - c. Redegørelse for ressourceforbrug og tiltag til minimering heraf.
  - d. Reparations- og vedligeholdelsesplaner.
  - e. Affaldsreducerende tiltag.
43. Hele husdyrbruget skal i forbindelse med projekteringen af det nye byggeri være gennemgået af en energifaglig konsulent med det formål at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. Gennemgangen skal som minimum indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskiner og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc.

Husdyrbruget skal efter ovenstående gennemgang gennemgås minimum hvert 5. år. Såfremt husdyrbrugets energiforbrug er over 201.000 kWh/år, skal det af driftsjournalen fremgå hvad årsagen er hertil. Ved tilsyn kan tilsynsmyndigheden kræve energigennemgang. Kontroller inkl. rapport skal vedlægges driftsjournalen.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

---

44. Godkendelsen omfatter kun de ansøgte udbringningsarealer, der fremgår af bilag 9.
45. Der må maksimalt tilføres husdyrgødning og afgasset biomasse på bedriftens arealer svarende til 291,7 DE med den husdyrgødnings-sammensætning og næringsstofmængde, der fremgår af Skema 12, og således at der på husdyrbrugets udbringningsareal ikke udbringes mere end 1,40 DE/ha.
46. Inden miljøgodkendelsen tages i brug skal der foreligge skriftlig aftale om afsætning af alt husdyrgødning fra Feldevej 1 til Maabjerg Bioenergi A/S.

Efterafgrøder

---

47. (Fastholdelsesvilkår i forhold til ansøgning).

Der skal hvert år etableres 7 % efterafgrøder ud over de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrødekrav på NFI arealerne (markerne: 1-0, 7-0, 8-0, 19-0+GV, 20-0+GV, 28-0, 30-0, 31-0, 32-0+GV, 33-0+GV, 34-0, 34-1, 34-2, 35-0, 36-0, 37-0, 40-0, 40-1, 41-0, 40-2, 41-0, 41-1, 41-4, 42-0+GV (svarende til 5,8 ha ekstra efterafgrøder indenfor de 82,5 ha NFI arealer). De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som er gældende for de lovpligtige efterafgrøder, men skal i modsætning til de generelle efterafgrøder etableres hvert år. Efterafgrøderne skal selvstændigt fremgå af gødningsregnskabet til NaturErhvervsstyrelsen.

Ved udlægning af efterafgrøder kan mark 20-0 anvendes til udlægning af efterafgrøder i stedet for mindre dele af de fem marker (42-0, 19-1, 20-0, 33-0, 32-0, jf. miljøteknisk beskrivelse).

Udbringning af husdyrgødning

---

48. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener, ammoniakfordampning og støj begrænses. Udbringning skal så vidt muligt ske på hverdage indenfor normal arbejdstid. I tætbebyggede områder skal nedfældning eller nedbringning ske umiddelbart efter udbringning.

Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.

Forebyggelse af forurening af vandmiljøet

---

49. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages forud for varslede kraftige regnskyl/store nedbørsmængder og skal foretages så tæt som muligt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimal næringsstofoptag og størst vækst.

Ved afgrødehøjde under 10 cm skal husdyrgødning udbringes under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.

50. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende.

Offentliggørelse og generelle forhold

Klagevejledning

Afgørelsen om godkendelse er truffet i medfør af § 12 i lov nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Afgørelsen om godkendelse kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. inden den 04-03-2014 kl. 15:20 påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Ved klage over godkendelsen kan Natur- og Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning.

Klageberettigede er ansøger, Miljøministeren og enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er orienteret ved annonce på Holstebro Kommunes hjemmeside den 04-02-2014.

Eventuel klage over miljøgodkendelsen, skal indgives skriftligt og skal stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men skal indsendes til Holstebro Kommune, så vidt muligt elektronisk på teknik.miljoe@holstebro.dk eller via post til Natur og Miljø, Kirkestræde 11, 7500 Holstebro. Klagen videresendes til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med sagens akter og kommunens bemærkninger til sagen.

Natur- og Miljøklagenævnet sender en opkrævning, når nævnet har modtaget klagen. Klagegebyret er 500 kr. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside. Gebyret tilbagebetales, hvis du får helt eller delvist medhold i din klage.

Der gøres opmærksom på, at en klage ikke har opsættende virkning for udnyttelsen af godkendelsen, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jvf. lovens § 81. Udnyttelse af godkendelsen sker dog på eget ansvar, og indskrænker ikke klagemyndighedens ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal i henhold til § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsestidspunktet. I tilfælde af at afgørelsen påklages, regnes fristen først fra det tidspunkt, hvor der foreligger en endelig afgørelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen sendes til:

- Kim Kirkeby, Feldevej 1, 7830 Vinderup (ansøger).

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse er sendt til:

- Danmarks Naturfredningsforening - lokalafdeling Holstebro, E-mail: dnholstebro-sager@dn.dk (Interesseorganisation)
- Danmarks Naturfredningsforening, Masedøgade 20, 2100 Kbh. Ø, E-mail: dn@dn.dk (Interesseorganisation)
- Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 Kbh. Ø, E-mail: nst@nst.dk (Myndighed)
- Embedslægeinstitutionen Nord, Langelandsvej 8, 8940 Randers SV, email: senord@sst.dk Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia, E-mail: mail@dkfisk.dk (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, E-mail: enie@eaaa.dk (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, E-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk (Interesseorganisation)
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk (Interesseorganisation)
- Nissum Fjord Fritidsfiskerforening V/ Jens Ole Nielsen, Hagevej 14, 6990 Ulfborg, E-mail: jenson@mail.dk (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V, E-mail: natur@dof.dk (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland) v/ Lars H. Hansen, Sandbækvej 26, 6971 Spjald, E-mail: holstebro@dof.dk (Interesseorganisation)
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 Kbh. N, E-mail: husdyr@ecocouncil.dk (Interesseorganisation)
- Holstebro Museum, E-mail: Mette.klingenberg@holstebro-museum.dk (Myndighed)
- Maabjerg Bioenergy - Leverandørforening, E-mail: hsg@maabjerg-bioenerby.dk (Gyllemodtager)
- Carsten Hejlesen, Heden og Fjorden, e-mail: che@hflc.dk (ansøgers rådgiver)
- Kristian Siggaard, Skolevænget 11, 7830 Vinderup (Bortforpagter)
- Jakob Andersen, Feldevej 7, 7830 Vinderup (Bortforpagter)
- Peder Niebuhr Bajlum, Vester Egebjergvej 7, 7830 Vinderup (Bortforpagter)
- Vagn Kristensen, Feldevej 3, 7830 Vinderup (Bortforpagter, nabo)
- Ole Breum, Stendisvej 23, 7830 Vinderup (nabo)
- Heidi Schmidt Madsen, Baunehøjvej 14, 7830 Vinderup (nabo)
- Tove Sørensen, Baunehøjvej 12, 7830 Vinderup (nabo)

I perioden 2-012-2013 til 01-02-2014 har forslag til afgørelse været sendt i offentlig høring. Forslaget er annonceret på Holstebro Kommunes hjemmeside og orienteringsbrev er sendt til nedenstående:

- Danmarks Naturfredningsforening - lokalafdeling Holstebro, E-mail: dnholstebro-sager@dn.dk (Interesseorganisation)
- Danmarks Naturfredningsforening, Masedøgade 20, 2100 Kbh. Ø, E-mail: dn@dn.dk (Interesseorganisation)
- Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 Kbh. Ø, E-mail: nst@nst.dk (Myndighed)
- Embedslægeinstitutionen Nord, E-mail: senord@sst.dk (Myndighed)
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia, E-mail: mail@dkfisk.dk (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, E-mail: enie@eaaa.dk (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, E-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk (Interesseorganisation)
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk (Interesseorganisation)
- Nissum Fjord Fritidsfiskerforening V/ Jens Ole Nielsen, Hagevej 14, 6990 Ulfborg, E-mail: jenson@mail.dk (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V, E-mail: natur@dof.dk (Interesseorganisation)

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland) v/ Lars H. Hansen, Sandbækvej 26, 6971 Spjald, E-mail: holstebro@dof.dk (Interesseorganisation)
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 Kbh. N, E-mail: husdyr@ecocouncil.dk (Interesseorganisation)
- Holstebro Museum, E-mail: Mette.klingenberg@holstebro-museum.dk (Myndighed)
- Maabjerg Bioenergy - Leverandørforening, E-mail: hsg@maabjerg-bioenerby.dk (Gyllemodtager)
- Carsten Hejlesen, Heden og Fjorden, e-mail: che@hflc.dk (ansøgers rådgiver)
- Kristian Siggaard, Skolevænget 11, 7830 Vinderup (Bortforpagter)
- Jakob Andersen, Feldevej 7, 7830 Vinderup (Bortforpagter)
- Peder Niebuhr Bajlum, Vester Egebjergvej 7, 7830 Vinderup (Bortforpagter)
- Vagn Kristensen, Feldevej 3, 7830 Vinderup (Bortforpagter, nabo)
- Ole Breum, Stendisvej 23, 7830 Vinderup (nabo)
- Heidi Schmidt Madsen, Baunehøjvej 14, 7830 Vinderup (nabo)
- Tove Sørensen, Baunehøjvej 12, 7830 Vinderup (nabo)

Inddragelse af offentligheden er sket gennem annoncering af modtagelse af ansøgning i perioden 07-10-2013 til den 22-10-2013.

- (ingen bemærkninger modtaget).

I 6 ugers høringsperioden er der indkommet bemærkninger fra følgende:

- (ingen bemærkninger modtaget).

Retsbeskyttelse

Godkendelsen omfatter hele produktionen på adressen Feldevej 1, 7830 Vinderup, samt de udspretningsarealer (ejede og forpagtede), der er nævnt og behandlet i ansøgningen.

I 8 år efter godkendelsens offentliggørelse, er godkendelsen omfattet af retsbeskyttelse. Holstebro Kommune kan derfor ikke tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år.

Holstebro Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, jf. § 40 stk. 2 i lov nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvis der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Godkendelsen skal, jf. § 40 i bekendtgørelse nr. 1280 af 8. november 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år - dvs. i år 2021.

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse, jf. lovens § 53 stk. 2, for at forbedre husdyrbrugets egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Godkendelsen træder i kraft den [dato for meddelelse af afgørelse]. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

Udnyttelse af godkendelsen

Denne godkendelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra offentliggørelse. Herved forstås, at der inden 2 år fra godkendelsen er meddelt, skal foreligge skriftlig aftale med entreprenør om opførelse af de nye stalde/bygninger m.v., som derefter skal være opført indenfor ca. 1 år.

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Oplysninger om grundlag for miljøgodkendelsen

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og bl.a. følgende af Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer:

- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 4/1997 om godkendelse af husdyrbrug
- Vejledning nr. 97/2002 om husdyrhold og arealkrav
- Vejledning nr. 1/2005 om rotter
- Miljøcenter Fyn/Trekantområdets "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde". 2. udgave udarbejdet maj 2002
- IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003
- Skadedyrslaboratoriet: Retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr i 2003
- Vejledning nr. 1027/2007 om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Udover vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt bestemmelserne i gældende love og forordninger – hvis disse regler er skærpede i forhold til vilkårene i denne godkendelse.

Husdyrbruget har pligt til at kende og overholde gældende lovgivning, samt eventuelle revisioner og ændringer i den gældende lovgivning. Gældende love og regler kan bl.a. findes på www.retsinfo.dk.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Generelle forhold

Den miljøtekniske beskrivelse er fra den fremsendte ansøgning herunder fremsendte supplerende oplysninger. Den miljøtekniske vurdering er Holstebro Kommunes redegørelse for, og vurdering af, om forudsætningerne for at meddele miljøgodkendelsen er opfyldt, dvs. at godkendelsen er ledsaget af sådanne vilkår, at risikoen for forurening eller ikke-uvæsentlige gener for omgivelserne begrænses.

Godkendelsesmyndigheden kan meddele miljøgodkendelse efter lovens § 12, hvis den finder det godtgjort, at husdyrbruget

- har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Ved vurderingen af, om husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen, skal det bl.a. sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde,

- at beskyttelsen af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbar over for næringsstofpåvirkning, finder sted,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.),
- at hensynet til de landskabelige værdier er varetaget,
- at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- at mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt,
- at affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet,
- at til- og frakørsel til husdyrbruget vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Nedenstående vil bedriftens aktiviteter bliver vurderet iht. ovenstående i det omfang det er relevant.

Ansøger og ejerforhold

Kim Kirkeby ejer og driver husdyrbruget på Feldevej 1, 7830 Vinderup under CVR nr. 19475980. Husdyrbruget drives, som et selvstændigt husdyrbrug uden nogen form for samdrift med andre ejendomme, herunder andre ejede ejendomme. Den drifts- og miljøansvarlige på husdyrbruget er Kim Kirkeby. Den drifts- og miljøansvarlige har pligt til at informere personer og virksomheder, der arbejder på husdyrbruget om godkendelsens vilkår for den del af driften, som de arbejder med.

Der stilles vilkår om, at hvis der sker ændringer af ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal dette meddeles til Holstebro Kommune inden for 14 dage.

Lokalisering og planmæssige forhold

Bedriften ligger cirka 800 meter øst for landsbyen Ryde. Husdyrbruget beliggenhed fremgår af bilag 1.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.
 Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.
 Kommuneplan: Husdyrbruget er primært beliggende i jordbrugsområdet. Enkelte af arealerne er beliggende i kommuneplanens rammedel for kommende byzone (46-0, 50-0 og 53-0).

Skema 1. Lokalisering og planmæssige forhold.

Afstand fra staldanlæg og lign. til nærmeste nabo, byzone m.v.:	Afstand
Nærmeste nabo (Baunehøjvej 14) – krav 50 meter	217 m
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (Borbjerg) - krav 50 meter, vurdering indenfor 300 meter	3,8 km
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende - krav 50 meter, vurdering indenfor 300 meter	> 4 km
En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren, (Ryde) - vurdering indenfor 300 meter	800 m

Afstand fra hele anlægget til nærmeste naturområder:	Afstand
Kategori 1-natur - ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder (krav 10 m)	6,2 km
Kategori 2-natur ammoniakfølsomme naturtyper, jf. stk. 2, beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder (krav 10 m)	1,6 km

Afstand fra alle nye anlæg til:	Afstand
Ikke almene vandforsyningsanlæg (krav 25 m) - ny slagtesvinstald	970 m
Almene vandforsyningsanlæg (krav 50 m) - ny slagtesvinstald	1.170 m
Vandløb, grøft, dræn og søer >100 m ² (krav 15 m) - ny slagtesvinstald	155 m

TEKNIK OG MILJØ
 Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Afstand fra alle nye anlæg til:	Afstand
Åbne vandløb og søer (> 100 m ²) (krav 100) - Ingen nye beholdere.	---
Offentlig vej og privat fællesvej (krav 15 m) - ny slagtesvinstald	30 m
Levnedsmiddelvirksomhed (krav 25 m) - ny slagtesvinstald	> 800 m
Beboelse på samme ejendom (krav 15 m) - ny slagtesvinstald	90 m
Naboskel (krav 30 m) - ny slagtesvinstald	200 m

Samlet vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget, inkl. den nye stald til slagtesvin (med ovenstående placering) opfylder afstandskravene i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

- §§ 6 og 20: Afstande til nabobebyggelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 7: Afstande til beskyttede naturtyper (højmoser, lobeliesø, hede større 10 ha, overdrev, større end 10 ha, heder, overdrev og ammoniakfølsomme søer) beliggende indenfor international naturbeskyttelsesområde(r).
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindingsanlæg offentlig og privat fællesvej og egen beboelse.

Landskabelige og kulturhistoriske områder

Vurdering i forhold til anlægget

Husdyrbrugets eksisterende anlæg ligger i udkanten af det landskabelige interesseområde, der strækker fra Hellegård ådal ind over Ryde Bavnehøj og videre mod Stubbergård sø og delvis indenfor skovbyggelinjen omkring Ryde plantage.

Ejendommen ligger i det åbne land knap 1 km øst for Ryde, som er den nærmeste landsby i området.

Området er et ret kuperet landbrugsområde. Terrænet stiger en del i nordlig retning mod Ryde Bavnehøj og falder til gengæld i sydlig retning mod Ryde plantage.

Samlet vurdering

Samlet vurderes det, at beliggenheden og udformningen af det ansøgte visuelt vil ændre på området, hvorfor der bør etableres en afskærmende bevoksning langs Feldevejs sydside nord for den ansøgte slagtesvinestald som suppleret til de eksisterende læhegn/beplantninger.

Det vurderes, at det samlede bygningsanlæg, efter udbygningen, vil fremstå som en driftsmæssig enhed.

Det sikres ved vilkår, at beplantningerne og øvrige læhegn omkring ejendommen til enhver tid skal bibeholdes med henblik på at sikre, at bygningsmassen er mindre fremherskende i landskabet.

Driftsbygningerne er delvist afskærmet fra syd og vest af eksisterende læhegn i området, der som nævnt falder en smule i sydlig retning, hvilket vil gøre det svært at sløre indsynet. Anlægget vil være forholdsvis markant mod nord. Der stilles vilkår om, at der etableres afskærmende beplantning både nord og syd for anlægget.

Vurdering i forhold til arealer

Beskyttede fortidsminder

Ingen af markerne ligger pt. indenfor beskyttelseszonerne for beskyttede fortidsminder i form af gravhøje og lignende. Selve gravhøjene ligger uden for de respektive markarealer.

Beskyttede diger

Der er ikke i tilknytning til udbringningsarealerne registreret diger, som er beskyttede i.h.t. Museumslovens § 29a

Holstebro Kommune vurderer samlet, at den ansøgte arealdrift ikke vil medføre forringelser af de landskabelige eller kulturhistoriske værdier i området.

Ophør af husdyrbruget

Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes og indholdet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager.

Der stilles vilkår om, at det ved eventuelt ophør af produktionen skal sikres, at der ikke sker forurening af natur eller miljø.

Alternative muligheder

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres: 0-alternativet til dette projekt er, at driften vil forsætte uændret. Et andet alternativ ville være at købe en anden ejendom og placere udvidelsen her.

Miljøpåvirkningen vurderes at være nogenlunde den samme som ved denne udvidelse, eller måske endda øget, da der her vil være en større driftsmæssigt afhængig belastning fra f.eks. maskiner.

Der vurderes ikke at være væsentlige landskabelige forringelser som følge af projektet.

Husdyrbrugets anlæg

Det ansøgte husdyrhold

Husdyrbruget drives konventionelt ned nedenstående produktionsstørrelse (Skema 2) i de staldsystemer, der er angivet i Skema 3:

Skema 2. Produktionsstørrelse.

Dyreart og dyretype	Tilladt produktion		Ansøgt produktion	
	Antal	DE	Antal	DE
Årssøer (27,5 fravænnede ved 7,3 kg)	340	76,74	0	0,00
Årssøer (32,5 fravænnede ved 7,3 kg)	0	0,00	340	79,07
Smågrise (7,3-25 kg)	0	0,00	11.000	39,41
Slagtesvin (25-112 kg)	0	0,00	10.500	332,80
Polte (25-110 kg)	0	0,00	200*	6,14
Slagtesvin (32-107 kg)	200	4,98	0	0,00
Smågrise 7,3-32 kg	10.000	38,07	0	0,00
I alt		119,79		457,42

*. Fra 110-125 kg er poltene en del af årssoproduktionen. De er medtaget separat for at synliggøre deres fysiske placering i løbet af produktionen og således at de er medregnet i lugtbe-
regningen.

Produktionsniveau

Produktionsniveauet ligger stabilt hen over året, og der forventes ikke varierende belastning fra husdyrproduktionen i løbet af året. Almindelige sæsonudsving, naturlige produktionsudsving samt tilpasninger pga. sygdom og lignende kan ske og accepteres.

Der stilles vilkår om, at der maksimalt må produceres det ansøgte dyrehold som beskrevet i Skema 2 indenfor hvert planår (1. august-31. juli).

Udnyttelse af produktionsniveau

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Stalde

Udvidelsen af dyreholdet fremgår af Skema 3, hvor antallet af dyr i nudrift og ansøgt drift samt staldsystem fremgår. Situationsplan over husdyrbrugets stalde og gødningsopbevaringsanlæg fremgår af Bilag 2.

Skema 3. Husdyrholdets sammensætning i relation til dyretyper, antal, stipladser og staldsystem.

Staldnavn	Dyreart/type og evt. vægtkorrektion	Nudrift drift		Ansøgt drift			Staldsystem og BAT-niveau
		Antal	DE	Stipladser	Antal	DE	
Løbestald, drægtighedsstald og stald for løsgående drægtige (Bygning I + J)	Årsso	312	50,68	241	321*	52,15	Løbe- og drægtighedsstald, løsgående, dybstrøelse + spaltegulv
	Årsso	18	2,92	14	19*	3,09	Løbe- og drægtighedsstald, løsgående, dybstrøelse + spaltegulv
Farestald (Bygning H)	Årsso	330	23,14	90	340*	23,84	Farestald, kassestier, delvis spaltegulv
2-klimastald (Bygning D)	Smågrise (7,2-30 kg) → ansøgt (7,3-25 kg)	7.300	33,69	1360 → 1.692	11.000	39,41	Toklimastald, delvis spaltegulv
Smågrise og poltestald (Bygning E)	Smågrise (7,2-30 kg)	950	4,38	200 → 0	0	0,00	Toklimastald, delvis spaltegulv
	Slagtesvin (30-102 kg) → polte ans. (25-110 kg)	194	4,98	112 → 50	200	6,14	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv
Slagtesvinestald (Bygning R)	Slagtesvin (25-112 kg)	0	0,00	0 → 2.675	10.500	332,80	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv (fast del drænet gulv) Gyllekøling, 10,6 % effekt, 2.800 timer pr år ved dimensionering som ansøgt
			119,79			457,43	

* Antal fravænnede grise pr årsso 32,5, fravænningsvægt 7,3 kg.

Slagtesvinestalden bliver på 2.500 – 2.600 m² med en bygningshøjde på 8-9 meter og en taghældning på 15°. Bygningen opføres i grå betonelementer. Placeringen af bygningen fremgår af bilag 2 (orange markering er placeringen, som ansøger har valgt).

I det følgende afsnit (BAT i staldanlæg) er beskrevet de punkter som ansøger har anført i forbindelsen med valget af de enkelte respektive tiltag til både

BAT og generelle krav samt fravalget af andre generelle virkemidler i forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse af husdyrbruget.

Valg af teknologi i staldanlæg

Renere teknologi og bedste tilgængelige teknik (BAT) er ifølge Miljøstyrelsens vejledning om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug at betragte som en generel ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauret ved fastlæggelse af BAT. Særligt med begrebet "tilgængelig teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. Der ligger her i termen 'tilgængelig' indbygget en afvejning mellem mål og midler, men vel og mærke afvejet på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

Samlet vurderes det, at gødningshåndtering i eksisterende stalde m.v. er tilfredsstillende, såfremt denne til enhver tid følger bestemmelserne i lovgivningen. Ovenstående giver ikke anledning til fastsættelse af vilkår, der ligger ud over de generelle bestemmelser i lovgivningen. Nedenfor er ansøgers valg af teknologi i staldanlæggene gengivet:

Løbe-, drægt- og løsgående drægtige

Løbeafdelingen er indrettet i ældre bygninger med fuldspaltegulv mens drægtighedsafdelingen er indrettet i ny bygning. Loven om at alle landets drægtige søer skal opstaldes som løsgående senest 4 uger efter løbning er således allerede overholdt. De nyløbne søer/polte sættes således som løsgående ind i drægtighedsstalden. Desuden og især tages der hensyn til svage og hierarkisk lavtstillede dyr, således de langsomt sluses ind i den løsgående drægtige flok.

Farestald

Stalden er indrettet i ældre bygninger, men med nyere moderne referencestaldsystem til farende og diegivende søer, nemlig kassestier med delvis spaltegulv, der er et BAT-system.

2-klimastald

Stalden er indrettet i nyere bygning, med referencestaldsystemet til smågrise, der er et BAT-system.

Slagtesvinestald

Stalden bliver indrettet i ny bygning, med delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv. Der er anvendt gyllekøling (10,6 % reduktion) i den nye slagtesvinestald.

Gyllekøling

Gyllekøling er beskrevet i Miljøstyrelsens teknologiblad.

Effekten af gyllekøling på ammoniakemissionen afhænger af staldtypen og af køleeffekten pr. m². Danske undersøgelser med køling i bunden af gyllekana-

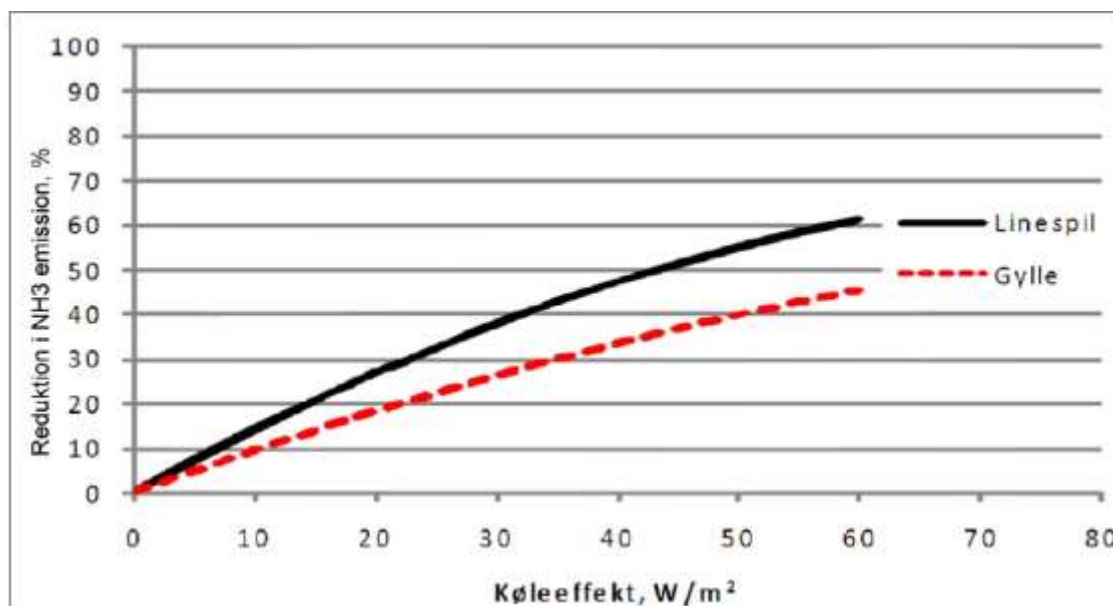
ler har vist, at ammoniakemissionen reduceres med ca. 10 % for hver 10 W/m² køleeffekt (Pedersen, 1997). Tilsvarende har en afprøvning af gyllekøling i en drægtighedsstald med mekanisk udmugning vist, at der ved en gennemsnitlig køleeffekt på 24 W/m² blev opnået en reduktion på 31 % (Pedersen, 2005).

Med baggrund i de gennemførte forsøg er der opstillet følgende sammenhænge mellem køleeffekt og ammoniakreduktioner for henholdsvis stalde med mekanisk udmugning og stalde med traditionelt gyllesystem (Kai, 2009).

På Feldevej 1 er der tale om et traditionelt gyllesystem uden linespil, hvor den ammoniakreducerende effekt kan estimeres ved ligning:

Ammoniakreduktion (%) = $-0,004x^2 + x$, hvor x er køleeffekten (W/m²)

En ammoniakreduktion på 10,6 % kan opnås med en køleeffekt på 11,1 W/m².

Figur 1. Forventet sammenhæng mellem køleeffekt W/m² og ammoniakreduktion, % ved gyllekøling i svinestalde med hhv. skrabe kanal og gyllesystem.

Gyllekøling medfører en reduktion i ammoniakemissionen fra stald afhængigt af dyrekategori og stalddtype og køleeffekt. Som følge af et højere kvælstofindhold i gyllen ab stald forøges ammoniakemissionen fra lager og udbringning af gylle fra stalde med gyllekøling. Netto vil der dog stadigvæk være et højere kvælstofindhold i gyllen efter udbringning. Dette giver mulighed for at forøge markudbyttet, idet det forøgede indhold af kvælstof i gyllen er ammonium-N, der kan forventes at have en gødningseffekt svarende til handelsgødning.

Ved gyllekøling produceres der energi svarende til ca. 3 gange forbruget af strøm samt en køleeffekt svarende til 2 gange forbruget af strøm. Da der er

proportionalitet mellem køleeffekten og strømforbruget, betyder det, at energiforbruget fordobles, hvis køleeffekten fordobles.

Sammenholdt med en marginalt aftagende effekt på ammoniakemissionen betyder det, at energiforbruget pr. sparet kg ammoniak stiger med stigende specifik køleeffekt.

Overordnet set vil gyllekøling kunne reducere drivhusgasemissionen, hvis en række betingelser er opfyldt. Det vil således være en forudsætning, at varmen fra varmepumpen kan afsættes et andet sted i produktionen og erstatte varme fra en anden varmekilde, for eksempel oliefyr. Ud fra et miljømæssigt synspunkt er det vanskeligt at argumentere for anvendelse af gyllekøling hvis ingen eller kun en lille del af den producerede varme kan anvendes.

Af ansøgningen fremgår det, at overskudsvarmen, i det omfang det er muligt, bliver erstattet af varme fra gyllekølingen. I nye store anlæg, hvor det vil være nødvendigt at installere en køleflade til overskudsvarme, vil udnyttelsen af varmen reduceres svarende til differencen mellem behovet for varmen og behovet for køling.

Summering af valg af teknologi til opnåelse af BAT-kravene omkring ammoniak:

- Der anvendes en fytase i foder til slagtesvin.
- Fast overdækning af gyllebeholdere (Teknologiblad af 11-11-2010)
- Køling af gyllen i svinestalde (Teknologiblad af 19-05-2009).

I ansøgningen er det oplyst, at husdyrbruget med de angivne fodertilpasninger, gyllekøling og indretning af gulve i staldene samt overdækning af gyllebeholdere, i tilstrækkelig grad overholder kommunens BAT-krav for ammoniak, samt det generelle ammoniakreduktionskrav der politisk er vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Holstebro Kommune vurderer, at staldene lever op til kommunens niveau for BAT. Der er stillet vilkår om indførelse af BAT teknikker og teknologier.

Kommunen vurderer, at ammoniakemissionen fra produktionen ved overdækning af gyllebeholderen, gyllekøling samt anvendelse af foder med fytasetilsætning er på niveau med niveauet for BAT for slagtesvin, søer og smågrise gældende på godkendelsestidspunktet.

Kommunen vurderer på baggrund af ansøgningens beskrivelse af staldene og staldenes alder, at der ikke skal stilles yderligere vilkår om renovering af eksisterende staldafdelinger i denne godkendelse. Holstebro Kommune vil senest i forbindelse med kommende revurdering af miljøgodkendelsen inddrage niveauet for BAT, der vil gælde på revurderingstidspunktet. Der stilles derfor ikke vilkår for renovering af stalde i godkendelsen.

Det vurderes, at husdyrbrugets staldindretning overholder reglerne i henhold til lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., miljøbeskyttelsesloven og heraf afledte bestemmelser. På den baggrund vil der ikke blive stillet skærpende vilkår for staldgulve og gyllekanaler ud over det ovenfor nævnte.

BAT emissionsgrænseværdier for ammoniak

Skema 4. Beregning af BAT niveau for husdyrbruget.

Dyretype	Antal dyr	Korrektion	BAT-niveau	Maksimal N-udledning kg N
Årssøer, eksisterende, løsgående, delvis spalte	321	1	2,11 kg N/dyr Tabel 2***	677
Årssøer, eksisterende, individuel, fuldspalte	19	1	2,48 Tabel 2***	47
Årssøer, eksisterende, kassestier, delvis spalte	340	1	0,75 Tabel 2***	255
Smågrise, eksisterende stald	11.000	0,672*****	0,043 kg N/dyr Tabel 2**	318
Slagtesvin, ny stald	10.700*****	1,149****	0,30 kg N/dyr Tabel 1a*	3.688
Samlet emissionsgrænseværdi				4.985

- * Vejledning om emissionsgrænseværdier (slagtesvin).
- ** Vejledning om emissionsgrænseværdier (smågrise).
- *** Vejledning om emissionsgrænseværdier (søer).
- **** $(\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) * (13,01 + 0,1770 * (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt})) / 2821$
- ***** $(\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) * (13,01 + 0,1770 * (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt})) / 493$
- ***** De 200 af de 10.700 er polte

Af ovenstående Skema 4 fremgår en beregning af den samlede maksimale ammoniakfordampning, som må udledes fra husdyrbrugets stalde og lagre, i henhold til Miljøstyrelsens BAT emissionsgrænseværdier for søer, slagtesvin og smågrise.

Den ansøgte totale udledning er 4.985 kg N, og overholder således det beregnede BAT emissionsniveau som er 4.985 kg N. Som tidligere nævnt stilles vilkår som sikrer, at de anvendte ammoniakreducerende teknologier implementeres. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrbrugets ammoniakudledning fra stald og lager overholder krav om anvendelse af BAT.

Ventilation

Ventilationsanlægget er udformet til styring efter den til enhver tid eksisterende temperatur og luftfugtighed – Styringen er således PC- og frekvensstyret. Herved opnås der optimale konditioner for dyrene, samtidig med, at ventilationen gennemføres på strømbesparende vis. Ventilationsudsugningsstudse er forsynet med koniske kraver, der øger den specifikke ydelse (m³/kWh).

Dermed reduceres energiforbruget implicit. Ventilationsanlægget holdes til stadighed rent, hvilket sikrer en optimal ventilationseffekt på baggrund af et så minimalt ressourceinput som muligt.

Ventilationsanlægget består i altovervejende grad af undertrykssystemer, hvilket er den mest energibesparende ventilationsform.

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Anlægget er etableret med vægventiler i alle stalde på nær i farestalden, hvor der er ligetryksventilation. Undertryksventilationssystemet er det mest udbredte ventilationsprincip i Danmark og kan anvendes til alle kategorier af grise.

Fordelene ved princippet er:

- Mindre modstandstal i forhold til andre ventilationsprincipper, og dermed et lavt energiforbrug.
- Opadrettet afkast, hvilket er en fordel ved lugtgener.
- Minimumsventilationen kan styres, hvilket giver en fordel ved fugtfjernelse og regulering af varmen i stalden.

Ventilationssystemet rengøres jævnligt. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.

Holstebro Kommunes vurdering af ventilationsanlægget

Ventilatorens hastighed reguleres med den såkaldte frekvensregulering, hvor elnettets 50 Hz omformes til en lavere frekvens. Jo lavere frekvens, desto lavere hastighed. Frekvensregulering sikrer, at motoren bevarer sit drejningsmoment, selv om hastigheden reguleres næsten ned til nul. Ventilatoren kan således køre meget stabilt selv ved lave hastigheder og stærke vindpåvirkninger. Energimæssigt er frekvensregulering mere effektivt end spændingsregulering.

Energiforbruget på et undertryksanlæg i forhold til et ligetryksanlæg er op til 50 % lavere. Ligetryksanlæg giver en stabil ventilation i brede og lavloftede stalde, da der anvendes ventilatorer i både indtag og udkast. Undertryksventilation består af en eller flere mekaniske luftafkast. Luftindtaget er udformet som væg - eller loftventiler. Metoden i ventilationen giver et undertryk på 5-10 Pa. Det er undertrykkets størrelse og vægventilernes udformning, der er afgørende for indblæsningshastigheden samt energiforbruget. Jo større undertryk, desto større energiforbrug.

I henhold til normtal udgør ventilation ca. 35 % af et svinebrugs energiforbrug. Ventilationsanlæg består af mange - og for nogles vedkommende - ret følsomme komponenter. Løbende vedligeholdelse er med til at sikre et korrekt og optimalt fungerende ventilationsanlæg. Vedligeholdelse omfatter blandt andet kontrol af temperatur- og luftfugtighedsfølere. Fejlvisning på følere kan være betydelig og årsag til et markant merforbrug af energi - især hvis der tilføres varme til stalden fra et opvarmningsanlæg. Følere, der viser for lav temperatur og/eller for høj luftfugtighed, vil medføre et større varmeforbrug end nødvendigt. Tillige vil en for tør staldluft kunne påvirke dyrenes sundhed. Beskadigede ventilatorvinger har en forringet energieffektivitet og vil desuden give mere støj. Defekte lejer støjer, har forringet energieffektivitet og kan give pludselige nedbrud. Regelmæssig rengøring har stor betydning for ydelsen og energiforbruget. Ventilationskanalerne skal generelt renses mindst én gang om året for at sikre optimal ydelse. Holstebro Kommune stiller derfor vilkår om, at ventilationsanlæggene vedligeholdes og efterses i henhold til

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

producentens anvisninger for de pågældende anlæg. Anlægget skal dog som minimum rengøres mindst en gang årligt og rengøringen skal noteres i driftsjournalen bilag 22.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, skal der føres eftersyn med og rengøring af ventilatorer samt temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation. Holstebro Kommune stiller vilkår om, at anlægget skal vedligeholdes i henhold til producentens forskrift, dog mindst 1 gang, hvert forår. Holstebro Kommune vurderer at anlægget, med det stillede vilkår, lever op til kravet om BAT.

Rengøring af staldanlæg

Ansøger oplyser, at løbe- og drægtighedsstalden holdes kontinuerlig ren. Der foretages grundigere rengøring i de to årlige perioder, hvor dybstrøelsesmåtten udskiftes, som er forår og efterår.

Farestald, 2-klimastald, slagtesvinestald rengøres og desinficeres mellem hvert hold med henblik på at holde et så lavt smittepres som muligt. Rengøringen består af iblødsætning af stald efterfulgt af højtryksrensning og udtørring.

Idet erfaring viser, at en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde ofte har en gunstig indflydelse på staldlugtemissionen, stilles der vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion er det BAT, at anvende rengøringsmetoder, der minimerer vandforbruget hertil. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget opfylder kravene til BAT.

Foder

En forbedring af foderudnyttelsen reducerer udskillelsen af både kvælstof og fosfor. Ved en forbedring i foderudnyttelsen i forhold til landsgennemsnittet på 5 procent for smågrise og 6 procent for slagtesvin vil N og P indhold i gødningen reduceres med ca. 10 procent.

Kvælstofudskillelsen kan - udover ved forbedring af foderudnyttelsen – reduceres ved sænkning af proteinindholdet i foderet. Proteinindholdet sænkes ved øget anvendelse af frie aminosyrer i stedet for proteinfodermidler og ved anvendelse af fasefodring, hvor indholdet af protein løbende tilpasses grisenes behov. Hovedparten af reduktionen opnås som følge af brug af frie aminosyrer. Reduktion af kvælstofindholdet i gødningen bevirker en endnu større reduktion i ammoniak-fordampningen, da mængden af kvælstof udskilt igennem urin reduceres mere end total-N, og da pH i gyllen falder, når proteinindholdet i foderet sænkes.

Foderkorrektion råpotein

I ansøgt drift er ansøgt om at anvende normtallene for fodertildeling uden type-2-foderkorrektioner.

Enzymer, herunder fytasetilsætning til foderet

Fordøjeligheden af fosfor i foderblandinger til svin er ofte lav, hvorved en betydelig mængde fosfor udskilles via gødningen. Ved fx at tilsætte enzymet fytase til svinenes foder, kan fosfor, der er bundet som fytat i korn og olieholdige frø, blive tilgængeligt for slagtesvinene. Fytase er et enzym, som optimerer svins optagelse af fosfor. Ved tilsætning af enzymet fytase er der dermed et mindre behov for at tilsætte uorganisk fosfor til svinenes foder. Alt i alt vil tilsætning af en mindre mængde uorganisk fosfor og udnyttelse af fosforen, der er bundet i fytat, medvirke til, at der spredes mindre fosfor på markerne, og dermed bliver udvaskningen af fosfor fra marken til vandmiljøet forventeligt mindre. På lige fod med fytase findes der andre enzymer der kan tilsættes foderet til begrænsning af N og P afgivelse fra dyrene. Der stilles vilkår om, at der skal være fokus på foderudnyttelse og –indhold, således at der til enhver tid anvendes optimeret tilsætning af enzymer og råvarer til begrænsning af N og P afgivelse fra dyrene ud fra nyeste viden om fodring af svin.

Foder opbevares i lukkede siloanlæg.

Holstebro Kommune vurderer, at foderet indeholder fosfor og råprotein indenfor de vejledende niveauer for BAT-foder (jvf. BREF) ligesom foderet indeholder fytase. Der stilles vilkår til ovenstående.

BAT-emissionsgrænse for fosfor

Miljøstyrelsen har vurderet, at BAT-krav til begrænsning af fosfor skal baseres på omkostningsneutrale teknikker og teknologier. Den vejledende emissionsgrænseværdi er dermed baseret på optimering af fosforudnyttelsen hos svin.

Husdyrgødningen ab lager må maksimalt have et indhold af fosfor, der svarer til 20,5 kg P pr. DE (slagtesvin), 27,8 kg P/DE (smågrise) og 23,0 kg P/DE (søer).

Skema 7. Beregning af BAT niveau for husdyrbruget.

Antal	DE	BAT-niveau Kg P /DE	BAT-niveau Kg P ab lager	Total kg P ab dyr ansøgt SKEMA 51.282	Kg P ab dyr ansøgt, jvf. normer i teknologibladet
11.000 smågrise	39,41	27,8	1.095,6	*	0,097
10.700 slagtesvin	317,73	20,5	6.513,3	*	0,655
340 søer	79,08	23,0	1.818,8	*	5,211
			9.427,7	5.998	

Da husdyrbruget leverer alt husdyrgødningen til Maabjerg Bioenergy A/S vil en stor del af fosforen ikke blive udbragt via den afgassede biomasse på

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

husdyrbrugets arealer. Holstebro Kommune vurderer, at emissionsgrænseværdien for fosfor for Feldevej 1 lever op til BAT.

Benzoesyre

Benzoesyre blev i år 2003 godkendt i EU til anvendelse i slagtesvinefoder i doser fra 0,5 til 1,0 pct. Formålet var primært reduktion af ammoniakfordampningen. Benzoesyre er desuden godkendt som konserveringsmiddel i smågri-sefoder, dog kun i en dosis på 0,5 pct.

Anvendelse af benzoesyre kan i praksis ske ud fra 2 formål:

1. Benzoesyre har stærk antimikrobiel aktivitet og kan derfor både virke som konserveringsmiddel og som sundhedsfremmende tilsætningsstof til svin
2. Brug af benzoesyre medfører sur urin - uanset om produktet gives som benzoesyre i en normal foderblanding eller som Calciumbenzoat – som erstatning for kridt (Calciumcarbonat). Herved reduceres ammoniakfordampningen.

Effekten af benzoesyre på ammoniakfordampning skyldes en kombination af et lavere indhold af kvælstof i gødning som følge af det lavere foderforbrug (2-5 pct. bedre foderudnyttelse ved doser på 0,5-1 pct. benzoesyre) samt en effekt som følge af en lavere pH i urinen. For slagtesvin vil fx en 3 pct. bedre foderudnyttelse alene sænke indholdet af udskilt kvælstof af dyr med ca. 5 pct. Hertil kommer så effekten af den lavere pH i urin.

Benzoesyre er fravalgt på grund af prisen på syren. Det er så uforholdsmæssigt dyrt, at det ikke kan betragtes som BAT-teknologi.

Vurdering

Holstebro Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at forhold vedr. foder og optimering heraf pt. opfylder kravet til BAT, men opfordrer til at udviklingen på området med benzoesyretilsætning følges og implementeres om muligt. Ovenstående sikres ved vilkår.

Fyringsanlæg

Ejendommen har et eksisterende oliefyr, som i det omfang det er muligt erstattes ved anvendelse af overskudsvarme fra gyllekølingsanlægget. Der stilles ingen vilkår vedr. ejendommens fyringsanlæg.

Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof

På ejendommen har Holstebro Kommune registreret følgende olietanke:

Skema 4. Registrerede olietanke på husdyrbruget

Type	Placering	Fabrikant	Type nr.	Etableret år	Indhold
Overjordisk	Lade	Roug	01-5023	2009	2.500 L, Diesel
Overjordisk	Lade	Roug	106021	2001	2.500 L, Fyringsolie

Den overjordiske 2.500 L dieselolietank er placeret i kemirummet i maskinhuset, hvor tankning finder sted. Den overjordiske 2.500 L fyringsolietank er placeret i foderladen. Begge tanke er placeret på befæstet areal uden afløb til gyllebeholder, dræn eller lign.

Olier og kemikalier

På ejendommen opbevares olie og spildolie i egnede beholdere i maskinhuset. Betongulvet i denne bygning er uden afløb.

I henhold til miljøbeskyttelsesloven må stoffer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, vandløb, søer eller havet ikke opbevares på en sådan måde, at det fremkalder fare for forurening af disse. Det er derfor Holstebro Kommunes vurdering, at olie og kemikalier skal opbevares i egnede mærkede beholdere på oplagsplads med impermeabel belægning, uden mulighed for afløb. Oplagspladsen skal være under tag og indrettes således, at spild kan opsamles f.eks. ved spildbakke eller betongulv med opkant. Oplagspladsen/spildbakken have en størrelse, så den kan rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området, hvis denne lækker.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, hvorfor der ikke stilles skærpende vilkår.

Affald og kemikalier

På husdyrbruget fremkommer der affald i form af rengjorte kemikaliedunke, snor, sække, papir og træ, pap mv. Oplysninger om de enkelte fraktioner fremgår af Skema 5.

Skema 5. Affald fra husdyrbruget håndteres iht. nedenstående.

Skema 5. Affald fra husdyrbruget håndteres iht. nedenstående.

Affaldskode	Type	Mængde / Opbevaring	Bortskaffelse
ISAG: 19.00	Erhvervsaffald (brændbart)	3.000 kg / container	Afleveres på genbrugsplads
ISAG: 23.00	Ikke brændbart affald	Container	Afleveres på genbrugsplads
EAK-kode 20-01-18-00	Medicinrester og kanyler	Opbevares i lukket beholder indtil afhentning. Begrænset mængde	Marius Pedersen
EAK-kode 02-01-10	Jern	Maskinhus	Afhentes af skrothandler
ISAG-kode 50.00	Papir /pap	Container	Afleveres på genbrugsplads
ISAG-kode 51.00	Glas	Container	Afleveres på genbrugsplads
EAK-kode 02-01-04	Plast	Container	Afleveres på genbrugsplads
EAK-kode 13-02-03-00	Spildolie	Ca. 200 L/år	Oliegenbrugsordning (DLG)

Der er opstillet en container på ejendommen til opsamling. Heri opsamles alt brændbart affald på ejendommen. Affaldet bortskaffes via den kommunale genbrugsordning.

Alle kemikaliedunke mv. tømmes og rengøres før bortskaffelse efter gældende regler. Spildolie og lign. opbevares i tromler med tætsluttende låg på fast og tæt underlag i maskinhuset. Klinisk affald som kanyler, hætteglas mv. opbevares i en spand. Rester af veterinære lægemidler bortskaffes via Marius Pedersen i dertil indrettede tønder.

Holstebro Kommune har udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald. Dette regulativ er gældende for husdyrbruget. Affald fra produktionen skal opsamles, sorteres og bortskaffes og registreres iht. affaldsbekendtgørelsen og det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald i kommunen. Der gøres opmærksom på, at farligt affald såsom spildolie skal transporteres og afhændes til en af Holstebro Kommune godkendt transportør/modtager. Liste over godkendte transportører/modtagere kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside (affaldsregister).

Ønskes det at aflevere enkelte fraktioner til anden bortskaffelsesordning, skal dette ske til godkendte modtagere. Derudover skal husdyrbruget registrere affaldsproduktionen efter de gældende regler.

I henhold til miljøbeskyttelsesloven må stoffer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, vandløb, søer eller havet ikke opbevares på en sådan måde, at det fremkalder fare for forurening af disse. Det er derfor Holstebro Kommunes vurdering, at olie og kemikalier skal opbevares i egnede, mærkede beholdere på oplagsplads med impermeabel belægning, uden mulighed for afløb. Oplagspladsen skal være under tag og indrettes således, at spild kan opsamles f.eks. ved spildbakke eller betongulv med opkant. Oplagspladsen/spildbakken skal have en størrelse, så den kan rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området, hvis denne lækker.

Indenfor affaldsområdet er BAT bl.a., at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Affald skal registreres og håndteres iht. gældende lovgivning, og affaldet skal løbende bortskaffes iht. Ovenstående, uden der sker ophobning. Der stilles ikke skærpede vilkår til opbevaring af affald, da forholdene er omfattet af gældende lovgivning. Det stilles vilkår om, at husdyrbruget skal arbejde for at nedbringe affaldsfrembringelsen, og at husdyrbruget ved tilsyn skal redegøre for tiltag.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT.

Døde dyr

Døde dyr afhentes i gennemsnit 2 gange ugentligt. Større dyr opbevares under kadaverkappe, mens mindre dyr opbevares i container indtil afhentning. Der går maksimalt 48 timer, fra dyrene (EAK-kode 02 01 02) er tilmeldt DAKA, til de er afhentet. Antallet af døde dyr varierer, men ansøger forventer, at op til 30 søer, samt ca. 2 % af smågriseproduktionen og cirka 2,5 % af slagtesvineproduktionen afhændes til DAKA.

Animalsk affald opbevares overdækket syd for ejendommen ved tilkørselsvej, jvf. bilag 3, indtil afhentning til destruktionsanstalt (DAKA).

I henhold til gældende regler skal selvdøde og aflivede dyr straks fjernes fra besætningen og opbevares på en skyggefuld afhentningsplads i tilknytning til den pågældende besætning. Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet. Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden, og hvor det er nødvendigt, skal afhentningspladsen sikres mod ådselædende dyr. I tilfælde hvor dyrene er overdækket, skal dette ske med en fast overdækning. Alternativt kan dyrene opbevares på frost eller køl.

Selvdøde og aflivede dyr skal inden for 24 timer tilmeldes afhentning til godkendt destruktionsanstalt. Afhentning af dyr opbevaret i container kan afvente, indtil denne er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter, at påfyldning af containeren er påbegyndt. Alternativt kan afhentning udsættes indtil containeren er fuld – dog maks. 3 uger efter påbegyndt påfyldning, såfremt dyrene opbevares på køl.

Holstebro Kommune vurderer, at håndteringen af døde dyr opfylder gældende lovkrav, og derved er der ikke særlige forhold, som taler for vilkår ud over gældende lovgivning. Der gøres opmærksom på, at Fødevarestyrelsen er myndighed på området, og denne kan påbyde, at opbevaringsstedet f.eks. flyttes længere væk fra offentlig vej.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er reguleret tilstrækkeligt igennem gældende lovgivning, og stiller derfor ikke skærpende vilkår.

Sprøjtemidler og medicin

Opbevaring

Pesticider opbevares om vinteren i kemirummet, der er placeret i foderladen. Om sommeren opbevares pesticiderne i maskinhuset. Ansøger oplyser, at kemikalierne begge steder opbevares forsvarligt, dvs. i original emballage, ikke i nærheden af levnedsmidler, foder, lægemidler eller lign. samt utilgængeligt for børn m.v. I forhold til at reducere risikoen for forurening af jord- og vandmiljø er gulvet i kemirummet og maskinhuset tæt og uden afløb til dræn eller lign. Af tilsynsrapport dateret 3. februar 2010 fremgår det, at der er afløb fra kemirummet til gyllebeholder. Der er i tilsynsrapporten henstillet,

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

at sprøjtemidler fremover opbevares aflåst i rum eller beholder uden mulighed for afløb, således at spild kan opsamles. Da dette er lovkrav er der ikke stillet vilkår herom.

Kemikalieaffald skal opbevares i egnede beholdere (tydeligt mærket med indhold) med tætsluttende låg på tæt bund med opkant og uden mulighed for afløb til kloak, jord, afløb, dræn, vandløb, borer eller brønde. Oplaget skal i henhold til gældende lovgivning opbevares utilgængeligt for børn, dyr og uvedkommende. Oplagringspladsen skal være under tag og indrettet således, at evt. spild kan opsamles i f.eks. en spildbakke.

Håndtering af marksprøjte

Marksprøjte påfyldes pesticider og vand på det overdækkede befæstede areal i maskinhuset, der har afløb til gyllebeholder. Vask af sprøjte foregår samme sted.

Spild under påfyldning og rengøring af marksprøjter er en væsentlig kilde punktkildeforurening og til pesticider i overfladevand samt forurening af grundvand. Forurening fra punktkilder kan med få enkle tiltag minimeres.

Der er generelt lovkrav om, at tapstedet, hvor sprøjten fyldes med vand, skal være forsynet med kontraventil, der sikrer mod tilbagesugning af væske fra sprøjtetanken. Påfyldningen af vand skal være styret med vandur eller lignende, der forhindrer overløb af sprøjtetanken. I forbindelse med påfyldning af sprøjter må der ikke være direkte kontakt mellem vandslange monteret på tapstedet og væsken i sprøjten.

Påfyldning af bekæmpelsesmidler i marksprøjter skal ske på en vaskeplads med opsamling af vaskevand eller på det areal, der skal behandles. Påfyldning i marken må ikke ske mindre end 300 meter fra vandforsyning til drikkevandsformål eller mindre end 50 meter fra hhv. overfladevande, drænsystemers rense- og samlebrønde eller § 3 beskyttet natur.

Vask skal ske på vaskeplads eller det areal, der er blevet behandlet. Vaskevand fra en vaskeplads skal opsamles i gyllebeholder eller anden beholder og udbringes i henhold til bestemmelserne i husdyrbekendtgørelsen. Vaskepladser må ikke etableres nærmere end 50 meter fra hhv. overfladevande, § 3 beskyttet natur eller almen vandforsyning. Afstandskravet til ikke almen vandforsyning er 25 meter.

Nedbør kan afvaske plantebeskyttelsesmidler, der er afsat på ydersiden af sprøjte og traktor. En uvasket sprøjte eller traktor, som er anvendt til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, skal derfor placeres på det behandlede areal, vaskeplads med opsamling til gyllebeholder eller anden beholder, eller under tag, så der ikke sker utilsigtet afstrømning af vand med indhold af plantebeskyttelsesmidler til vandmiljø, jord mv.

Udbringning af gylle med indhold af vaskevand på bedriftens markarealer eller på husdyrbrugets arealer, skal meddeles til kommunalbestyrelsen. Dette kan ske i forbindelse med byggeanmeldelse ved etablering af vaskeplads.

Ved udbringning af gylle med indhold af vaskevand hos tredje mand, skal der indhentes tilladelse hertil ved kommunalbestyrelsen. Tilladelsen kan søges samtidig med byggeanmeldelse ved etablering af vaskeplads. For eksisterende anlæg indhentes en særskilt tilladelse hos kommunalbestyrelsen. Gylle med indhold af rester af plantebeskyttelsesmidler, som ikke er godkendt til udendørs anvendelse, skal bortskaffes efter reglerne i bekendtgørelsen om affald.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at kravet om BAT overholdes.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

Det er i ansøgningen oplyst, at:

- Beholdere er stabile og kan modstå mekaniske samt termiske påvirkninger
- Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring
- Den afgassede biomasse kun omrøres umiddelbart før tømning
- Der er et tæt flydelag på den afgassede biomasse i beholderne, og der føres logbog over flydelaget
- Beholderne kontrolleres ved beholderkontrollen.

Jf. ansøgningsmaterialet afsætter husdyrbruget i ansøgt drift al produceret svinegylle til Maabjerg BioEnergy A/S fordelt på 8.799 m³ svinegylle/år herunder 268 m³ dybstrøelse fra staldene samt 74 m³ overfladevand fra udendørs befæstede arealer og 50 m³ fra overdækket vaskeplads i maskinhuset. Husdyrbruget modtager 6.442 m³ (291,7 DE, 29.170 kg N) afgasset biomasse fra Maabjerg Bioenergy, som opbevares i husdyrbrugets gyllebeholdere indtil udbringning. Gyllen afhentes ca. 5 gange pr. uge.

I nedenstående Skema 6 angives gylleopbevaringskapaciteten på husdyrbruget:

Skema 6. Gylleopbevaringskapaciteten på husdyrbruget.

Opbevaringsanlæg	Byggeår	10 års beholderkontrol	Før ændring	Efter ændring
			Kapacitet [m ³]	Kapacitet [m ³]
Gyllebeholder I	1991	2011	1.480	1.480
Gyllebeholder II	2002	2005	2.020	2.020
Fortank		---	21	21
Fortank		---	60	60
Gyllekanaler		---	670	670
Gyllebeholder Øster Sten- disvej 1, 7830 Vinderup	1995	14-06-2012		960
Samlet opbevaringskapacitet:			4.251	5.211

På husdyrbruget er der en opbevaringskapacitet for afgasset biomasse svarende til ca. 9,7 måneder. I dette projekt afhentes alt produceret husdyrgødning løbende og den separerede afgassede biomasse fra Maabjerg Bioenergi A/S leveres i forbindelse med afhentning af svinegyllen. Gyllen fra husdyrbruget opbevares indtil afhentning i ejendommens fortank som er monteret med trykmåler, så overfyldning undgås (bygning O på bilag 2). Holstebro Kommune vurderer på denne baggrund, at risikoen for overfyldning af gyllebeholdere og fortanke er minimal.

Fast overdækning af gyllebeholder

Der bliver i forbindelse med udvidelsen etableret fast overdækning på gyllebeholderne. Den faste overdækning etableres som en teltoverdækning af kunststof, der udspændes som et telt over hver beholder. Gyllebeholder forsynes med en høj centermast af metal eller træ. Teltdugen spændes ud imellem masten og beholderens elementer. Dugen bør holdes fri fra beholderkanten, ellers udsættes dugen for stor slitage. Der frigives svovlbrinte fra gyllen. Svovlbrinte sammen med kondens på dugens underside og ilt fra luften danner svovlsyre, der kan angribe betonen. For at undgå at der drypper kondensvand på betonelementernes indvendige side, kan der f.eks. monteres et "skørt" på indvendig side af teltdugen. Det indvendige "skørt" vurderes at være tilstrækkelig sikring mod nedbrydning af betonen, og der er således ikke behov for ekstra kontrol af beholderen. Der stilles vilkår om, at der etableres korrosionssikring. Herudover skilles der vilkår om, at teltoverdækning maksimalt må stå åben i et døgn i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder, og at skader på overdækningen skal repareres, ligesom der skal føres logbog over skader.

BAT i forhold til gødningsopbevaring er bl.a. følgende tiltag:

- at udbringningen ikke giver anledning til unødige gener.
- at anlæg til opbevaring af gødning mindst en gang om året tømmes for inspektion for revner/utætheder m.v. og vedligeholdelse.
- at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på husdyrbruget.

- at flydelag på gyllebeholdere opretholdes, og at flydelaget hurtigt reetableres, når det brydes.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår leves op til BAT.

Håndtering af gylle og afgasset biomasse

Påfyldning af gyllevogne

Da der kan benyttes gyllevogne, med påmonteret pumpe og returløb, er det ikke fundet nødvendigt at kræve, at påfyldning af gyllevogne og lignende, foregår på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der opstår spild, ved påfyldning af gyllevogne, kan tilsynsmyndigheden kræve, at påfyldning o.l. skal ske på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder.

Erfaringer viser, at gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb ikke medfører spild af husdyrgødning ved påfyldning af gyllevognen. Såfremt påfyldning sker, med en på gyllebeholderen fastmonteret pumpe, skal der forinden etableres en påfyldningsplads med afløb til opsamlingsbeholder. Der stilles vilkår herom.

Gyllepumper

Generelt skal pumperør monteret på åbne gyllebeholdere enten svinges ind over beholderen og fastlåses i denne position, eller være forsynet med en afspærringsventil til pumperøret eller lignende foranstaltning, når pumpen ikke anvendes, og ikke er under opsyn. Pumper, der anvendes til tømning af gyllebeholdere, skal være forsynet med en timer eller lignende foranstaltning, der sikrer, at der ikke kan pumpes mere gylle fra beholderen ad gangen end hvad der svarer til indholdet i en gyllevogn. Pumper skal være forsynet med en afbryder, som sikrer, at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet. Eldrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, f.eks. ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold.

Holstebro Kommune vurderer, at forhold omkring pumper er tilstrækkeligt reguleret igennem de generelle regler, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

Opbevaring af dybstrøelse og fast gødning

Ansøger har oplyst, at der på husdyrbruget produceres 157,5 ton dybstrøelse om året svarende til 268 m³ dybstrøelse.

Som hovedregel skal fast husdyrgødning (inkl. dybstrøelse) opbevares i en mødding med fast bund og afløb. Komposteret dybstrøelse må dog opbevares i marken såfremt tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti. Dybstrøelse der har ligget i stald i 3-4 måneder i gennemsnit, er oftest så kompostlignende, at det kan opbevares i marken.

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

På dette husdyrbrug opbevares der ikke dybstrøelse i markstak eller på mødding. Alt dybstrøelsen udmuges direkte til transportcontainer fra Maabjerg Bioenergy A/S.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

Ammoniak

Den samlede ammoniakfordampning fra anlæg og lagre er i husdyrgodkendelse.dk beregnet til 4.985 kg N/år, hvilket er en meremission på 3.260 kg N/år i forhold til nudrift og en meremission på 3.446 kg N/år i forhold til 1/1 2007-niveau.

Skema 7. Ammoniakfordampning fra husdyrbrugets staldanlæg.

Beskrivelse	N-emission Ansøgt drift ift. Seneste meddelte miljøgodkendelse 18-04-2012	N-emission ansøgt drift ift. nudriften i 2007
	SKEMA ID 51282	SKEMA ID 50908
Emission fra stalde omfattet af kravet om 20/30 % reduktion, men eksisterende uændret produktion (Staldafsnit for eksisterende produktion)	1.287 kg N / år	1.186 kg N / år
Emission fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (staldafsnit hvor udvidelse foregår)	3.373 kg N / år	3.484 kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af flydende gylle	320 kg N / år	315 kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af fast gødning	0 kg N / år	0 kg N / år
Samlet emission efter udvidelse og min 25 % reduktion	4.980 kg N / år	4.985 kg N / år
Meremission		3.446 kg N / år

Det generelle krav om ammoniakreduktion er overholdt jf. skema 51.282.

Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrlovens beskyttelsesniveau for ammoniak er overholdt.

Ammoniakfølsomme naturtyper indenfor Natura 2000 (kategori 1 natur)

Det nærmest liggende Natura 2000-område i forhold til ejendommen er EF-habitatområde nr. 41 Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø. Området rummer blandt andet en del næringsfattige heder og overdrev.

Afstanden til habitatområdet er ca. 6 kilometer i østlig retning.

Der er ikke foretaget beregninger af kvælstofdepositionen her, men med en afstand på 6 kilometer og en samlet emission på 4.985 kg N/år fra ejendommen vil kravene til kategori 1 natur være overholdt.

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Holstebro Kommune venter ingen eller kun en ubetydelig negativ effekt af ejendommen på Natura 2000-området.

Større ammoniakfølsomme naturområder udenfor Natura 2000 (kategori 2 natur)

I en afstand af ca. 1500 meter sydvest for ejendommen er registreret et i alt ca. 7 ha stort overdrevarsareal i en sidedal til Hellegård Å. Overdrevet er omfattet af reglerne for kategori 2 natur.

Der er tale om et fint overdrevarsareal, som har den højeste målsætning i kommunens naturplan (A-målsat). Målsætningen skyldes blandt andet en stor bestand af den i Vestjylland sjældne skov-gøgelilje, samt arter som kambregne, krat-fladbælg og maj-gøgeurt.

Tålegrænsen vurderes at ligge på 15-25 kg N/ha/år, men kan dog i delområder være lavere. Med en baggrundsbelastning i størrelsesordenen 17 kg N/ha/år er der en mindre risiko for, at tålegrænsen kan være overskredet.

Beregninger viser en totaldeposition i dette område på 0,0 kg N/ha/år, og reglerne for kategori 2 natur er dermed overholdt med god margin. Holstebro Kommune venter ingen negativ effekt på overdrevet.

(I beregningen er naturtypens ruhedsvurdering sat til L-opland og Bn-natur)

Ammoniakfølsomme naturområder i øvrigt (kategori 3 natur)

De nærmeste naturområder i forhold til ejendommen, som sandsynligvis vil være omfattet af reglerne for kategori 3 natur, er nogle fine moseområder i Ryde Plantage ca. 900 meter sydøst for ejendommen.

Der er tale om nogle fine hedemoser og hængesække i gamle tørvegrave med en fin bestand af bl.a. hvid næbfrø, liden og rundbladet soldug, rosmarinlyng, benbræk mv. Området er A-målsat i kommunens naturplan.

Tålegrænsen vurderes at ligge i størrelsesordenen 10-15 kg N/ha/år, og med en baggrundsbelastning omkring 17 kg N/ha/år er den sandsynligvis overskredet.

Der er foretaget beregninger af kvælstofdepositionen i et delområde (som naturmæssigt er betydeligt mindre værdifuldt) ca. 600 meter fra ejendommen. Beregningerne viser en deposition på 0,1 kg N/ha/år fra udvidelsen og 0,2 kg N/ha/år fra den samlede produktion efter udvidelsen.

(I beregningen er naturtypens ruhedsvurdering sat til L-opland og Bn-natur)

Reglerne for kategori 3 natur er således overholdt med god margin. Holstebro Kommune venter ingen eller kun en begrænset negativ effekt af udvidelsen på de værdifulde dele af moseområdet.

For et noget mindre værdifuldt moseområde ca. 900 meter nordøst for ejendommen viser beregninger en deposition på 0,2 kg N/ha/år fra udvidelsen og 0,3 kg N/ha/år fra den samlede produktion efter udvidelsen.

(I beregningen er naturtypens ruhedsvurdering sat til L-opland og Bn-natur. Der er ikke valgt S-natur, da det vurderes at mindre end 50 % af naturarealet er med skovlignende bevoksning)

Der vurderes ikke at være særligt ammoniakfølsomme skove nær ejendommen.

Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde (hvad enten der er tale om Natura 2000, § 7 eller § 3 beskyttet natur) er en geografisk begrænset problematik. Det er pt. ikke muligt at beregne den eksakte ammoniakpåvirkning af udbragt husdyrgødning på et naturområde. I værste fald forventes der i en afstand på 100 meter fra markkanten ikke påvirkninger over 1 kg N/ha. I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Den reelle påvirkning vil afhænge af udbringningsform, temperatur, vindforhold etc. i det enkelte år. Såfremt kommunen vurderer, at udbringningsarealer der grænser op til naturområder, som er følsomme for ammoniakpåvirkninger, kan have væsentlige negative miljøpåvirkninger, skal der stilles skærpede krav om f.eks. nedfældning inden for en vis afstand til naturområdet eller etablering af randzone, hvor husdyrgødning ikke må udbringes. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger større end 1 kg N/ha.

Udbringningsarealer for husdyrgødning

Ingen af de angivne udbringningsarealer for husdyrgødning er registreret som beskyttede i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

I tilknytning til udbringningsarealerne for husdyrgødning er registreret enkelte vandhuller beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Der gøres opmærksom på, at der om søer og vandhuller med et overfladeareal over 100 m² gælder krav om 10 meter brede dyrkningsfrie bræmmer, jf. Lov om randzoner.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, gyllebeholdere m.v. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyreholdet er det fx staldindretning, ventilationssystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejnen i stalden.

Reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har bl.a. til formål at begrænse lugtgener. Normalt vil der ikke forekomme påtaleværdige lugtgener fra aktivi-

teter vedrørende gødningshåndtering og -opbevaring, når reglerne i denne bekendtgørelse efterleves.

Lugt fra ventilation af stalde udgør et særligt problem, som der ikke fuldt ud tages højde for ved bekendtgørelsens fastsættelse af minimumskrav til afstande mellem stald og naboejendomme.

Lugtemissionen fra husdyrbruget skal vurderes ud fra to modeller, der omtales FMK-modellen og Ny Lugtvejledning. Det er i Skema 8 angivet, hvilken af de to modeller der giver den længste geneafstand.

Skema 8. Beregning af geneafstande efter FMK vejledningen og 'Ny Lugtvejledning'.

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand ansøgt drift	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Byzone	716 meter (ny model)	-	349 meter	-	Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse	540 meter (ny model)	-	196 meter	-	Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand
Enkelt bolig (ikke landbrugspligt)	249 meter (ny model)	216 meter	38 meter	276 meter	Genekriteriet overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand

Samlet vurdering for lugt

Beregningerne viser, at husdyrlovens genekriterier i forhold til byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er overholdt efter beregningsmodellerne. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed. På baggrund heraf vurderes det, at svinebruget ikke vil give anledning til væsentlige gener hos de omkringboende.

Lugt fra opbevaringslagre er ikke medtaget i ovenstående beregninger, da gyllebeholderne er omfattet af de generelle afstandsregler. Der stilles ikke skærpede krav til gyllebeholdere eller udbringningspraksis, da der ikke forventes at være væsentlige lugtgener herfra i forhold til omkringboende.

Der stilles vilkår om, at såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra husdyrbruget, der vurderes at være væsentligt større end, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

Transport

Transporter på offentlig vej sker i forbindelse med håndtering af dyr, gødning herunder afhentning af svinegylle til afgang samt modtagelse og

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

udbringning af afgasset biomasse samt, korn, halm og foderstoffer m.v. Omkring forårs- og høstarbejde vil markarbejdet betyde intensiveret trafik på og omkring anlægget. De daglige transporter foregår indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonede transporter kan dog foregå hele døgnet.

En del af den afgassede biomasse kan transporteres direkte ud i marken uden, at der skal anvendes offentlig vej. For de øvrige marker gælder, at gyllekørsel foregår ad nærmeste offentlig vej, jvf. bilag 7.

Al produceret svinegylle på husdyrbruget afsættes til Maabjerg BioEnergy A/S, hvilket finder sted 285 gange pr. år. Samtidig med afhentningen af gyllen afleveres afgasset biomasse i husdyrbrugets gyllebeholdere. Der bliver desuden ekstra transporter med foder og med svin til og fra ejendommen. Antallet af øvrige transporter forventes ikke ændret fra nudrift til ansøgt drift. Idet transporterne normalt ligger i dagtimerne og ikke har karakter over, hvad der er normalt forekommende for lastvogne og traktorer, forventes det, at støjen ikke vil være væsentligt belastende for omgivelserne. Antallet af transporter vurderes ikke at ligge over, hvad man kan forvente.

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet og henhører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet. Husdyrbrugets trafikale belastning af omgivelserne skal vurderes i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse, inden afgørelse om godkendelse træffes. Efter dette tidspunkt kan selve trafikken ikke reguleres af miljømyndigheden. Ved vurdering af hensigtsmæssig lokalisering af husdyrbruget indgår til- og frakørselsforholdene for husdyrbruget. Hvis kørsel forbundet med husdyrbruget medfører væsentligt øgede trafikale- og miljømæssige gener i nærområdet (f.eks. mange transporter igennem landsbyområder m.v.), og hvis disse gener ikke kan afhjælpes ved valg af alternative til- og frakørselsforhold, kan det indgå i overvejelserne, hvorvidt kommunalbestyrelsen skal meddele afslag på godkendelse til etablering af udvidelse af et eksisterende husdyrbrug.

Skema 9. Oversigt over antallet af årlige transporter.

Type	Antal transporter		
	før udvidelse	efter udvidelse	ændring
Indkøbte foderstoffer	24	52	+28
Husdyrgødning afhentet	100	285	+185
Husdyrgødning leveret	100	220	+120
Husdyrgødning udkørsel	180	260	+80
Handelsgødning	3-5	3-5	-
Svin til og fra ejendommen	64	116	+52
DAKA	104	104	-
Dyrlæge	12	12	0
Olielevering	10-12	10-12	-
Sælgere/konsulenter	15	15	-
Antal transporter i alt	626	1.091	+465

Vurdering af transporter

Foder- og gødningstransporter vil blive forøget markant. Antallet af transporter til og fra husdyrbrugets anlæg vil blive øget til i gennemsnit ca. 3 om dagen, men med sæsonbetingede udsving. I det transporterne normalt ligger i dagtimerne og ikke har karakter over, hvad der er normalt forekommende for lastvogne og traktorer, forventes det, at støjen ikke vil være væsentligt belastende for omgivelserne. Herudover skal det påpeges, at det ved regulering af husdyrbrug er praksis, at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Holstebro Kommune kan regulere visse transporttyper knyttet til husdyrbrugets egne transporter, hvilket bl.a. er gjort i vilkår 30 og 31, der er stillet for at sikre, at der tages hensyn til omkringboende. Hovedparten af den øgede transportbelastning til og fra husdyrbruget sker som følge af flere transporter med husdyrgødning, dyr og foder. Disse er hovedsageligt knyttet til husdyrbrugets arealdrift.

Ved hensynsfuld kørsel til og fra husdyrbruget kan støjen herfra minimeres. For at mindske gener skal transport primært foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Rengøring af offentlig vej

Herudover skal det bemærkes, at der, ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsel, skal opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørslens ophør, jvf. færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed herfor, hvorfor forholdet ikke reguleres i denne miljøgodkendelse.

BAT i forbindelse med transport er bl.a.:

- at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel,
- at transport primært foregår indenfor normal arbejdstid.

Det vurderes, at transport til og fra husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til kravet om BAT, og at transporterne kan foregå uden væsentlige miljømæssige gener for de omkringboende.

Støj

Støjkilder på husdyrbruget består primært af intern og ekstern transport, indblæsning og snegletransport af foder samt ventilation.

Ventilationsanlægget er i altovervejende grad undertryksventilation, der styres i forhold til temperatur og lugtfugtighed i staldene. Anlægget kører hele døgnet, men støj herfra vil givet vis kun forekomme i relativt varme perioder af året, hvor der er behov for et stort luftskifte i staldene.

Der vil i dagtimerne på alle ugens dage forekomme støj fra tørfodringsanlægget, der er placeret i foderladen. Støjen forventes ikke at være hørbar udenfor bygningen.

Opsnegling af korn foregår kun i forbindelse med høst, og finder sted primært i dagtimerne. Fra foderladen snegles foderblandinger til nærlagertanke i klimastalden. Støj herfra forventes ikke at forekomme uden for bygningerne.

Indblæsning af sojaskrå i siloer med cyklon tager ca. 30 minutter, og dette finder sted én gang hver 14. dag og inden for normal arbejdstid. Der er støjgener forbundet med leveringen af sojaskrå herunder indblæsningen i siloer.

Samlet vurdering af støj

Miljøstyrelsen har udarbejdet en række vejledende støjgrænser for virksomheder i det åbne land. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen, og det faktuelle støjniveau kendes derfor ikke, og kan ikke sammenholdes med de vejledende støjgrænser. For at imødekomme eventuelle støjgener for de omkringboende fastsættes der vilkår om, at de vejledende støjgrænser skal overholdes. Såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/beregninger efter nærmere definerede anvisninger, så det kan godtgøres, at støjgrænserne overholdes.

Det vurderes, at kravet om BAT er opfyldt, ved almindelig anvendelse af de pågældende støjkloder indenfor normal arbejdstid, og ved de stillede vilkår.

Støv

Der kan opstå støvgener ved levering af foder/indblæsning i silo, håndtering af halm, kørsel på interne grusveje, høstarbejde og lign. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, og det må forventes, at støvgener fra levering af foder og indblæsning i siloer vil øges. Det vurderes dog primært at være lokalt på ejendommen, og ikke en væsentlig gene for de omkringboende eller trafikanter. Støvgener må også påregnes i kortere perioder under høstarbejdet. Der vurderes dog ikke at være tale om støvgener af væsentlig karakter, som ligger udover det forventelige.

I tørre perioder kan der opstå støvgener ved kørsel på grusveje mellem markerne, men det vil være af en begrænset og lokal karakter, og forventes ikke at genere omkringboende eller trafikanter.

Husdyrbruget er beliggende relativt langt fra naboer og lign. Der stilles på baggrund af ovenstående ikke vilkår vedrørende støvgener, og det vurderes, at kravet om BAT er opfyldt ved almindelig god landmandspraksis og den beskrevne håndtering af foder.

Lys

Det er i ansøgningen oplyst, at der ikke forefindes udendørs belysning på anlægget. Indendørs er der installeret lysstofrør, der er styret af tidsur. Der tændes kun lys i arbejdsbygninger, hvis bygningerne anvendes.

I henhold til BREF-notatet er det BAT for svinestalde at reducere energiforbruget gennem anvendelse af lavenergibelysning. Holstebro Kommune stiller vilkår om, at der i forbindelse med den løbende udskiftning af lysstofrør i driftsbygningerne skal installeres lavenergilystofrør. Holstebro Kommune vurderer med det stillede vilkår, at husdyrbruget lever op til BAT.

Det vurderes, at lys ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende, da der er bevoksninger af træer, samt bygninger der skærmer for lyset.

Restvand og spildevand

Restvand samt husholdningsspildevand fra husdyrbruget håndteres som angivet i Skema 10:

Skema 10. Håndtering af restvand og spildevand.

Restvandstype	Håndtering
Tag- og overfladevand	Ledes til faskiner til nedsivning med undtagelse af tagvand fra produktionsbygningerne der nedsiver ved overfladisk nedsivning.
Restvand fra vaskeplads	Ledes til gyllebeholder.
Restvand fra vask af stalde	Ledes til gyllekanaler.
Husspildevand	Ledes til septiktank og videre til nedsivningsanlæg.
Overfladevand fra befæstede arealer	Ledes til gyllebeholder.

Forhold omkring ejendommens husspildevand reguleres ikke i denne godkendelse. I forbindelse med revision af kommunens spildevandsplan kan ejendommen evt. blive pålagt at forbedre spildevandsforholdene på ejendommen.

Overfladevand fra udenomsarealer ledes primært til overfladisk nedsivning og til dræn. Der vil på udenomsarealerne være risiko for forurening af omgivelserne, hvis arealerne ikke holdes fri for gødnings- og foderspild. Der stilles derfor i miljøgodkendelsen vilkår til renholdelse af udenomsarealerne.

Skadedyr

Rotter

Rotter bekæmpes af autoriseret rottebekæmpelsesfirma pt. Mortalin. Ansøger oplyser, at skadedyr bekæmpes kontinuerligt ved til stadighed at opretholde en høj grad af hygiejne på ejendommen, der forhindrer skadedyr i at få fodfæste. Skulle der alligevel opstå en situation med skadedyr, vil den driftsansvarlige uopsætteligt tage handling til at skadedyrene bekæmpes.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, da husdyrbruget, i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, er forpligtiget til at sikre, at bygninger bliver fornuftigt vedligeholdt og fremtræder i gennemført renholdt stand, så rotternes levedmuligheder på ejendommen begrænses mest muligt. Dette betyder, at husdyrbruget skal sikre, at affald eller foder ikke er tilgængeligt for f.eks. rotter, undgå rod på husdyrbruget og kontrollere rottesikringen ved døre, vinduer, rørgennemføringer og ventilationsåbninger, riste, lyskasser, skakte etc., bevoksninger, evt. ru mure, tagkonstruktioner, facaden generelt, kloaksystemets tilstand samt anmelde rotter og rette sig efter påbud meddelt af kommunalbestyrelsen.

Fluer

Fluer forbygges og bekæmpes kontinuerligt ved brug af rovfluer og limsnor.

Der skal på husdyrbruget foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium. Såfremt husdyrbruget skulle give anledning til fluegener for omkringboende, stilles der vilkår om, at Holstebro Kommune kan forlange, at der føres en journal over fluebekæmpelsen.

Driftsforstyrrelser eller uheld

Mulige uheld anses at være spild af olie-/ kemikalieprodukter samt gyllespild og –uheld osv..

Overpumpning af gylle

Overpumpning sker vha. mobil pumpe under konstant tilsyn. Der vil i miljøgodkendelsen ikke blive stillet vilkår til anvendelse af dødemandsknapper, timere og lign. i forbindelse med gylleanlæg, da det er Holstebro Kommunes opfattelse, at disse forhold er reguleret i eksisterende lovgivning, jvf. afsnit under påfyldning af gyllevogne.

Gylleuheld

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Såfremt en gyllebeholder eller pumpeledning springer læk eller en pumpe starter utilsigtet vil gyllen pga. terrænets fald, løbe mod sydvest, jvf. bilag 23. Der vil herved være en potentiel risiko for afstrømning til den § 3 beskyttede sø beliggende ca. 85 meter syd for gyllebeholderne. Terrænets fald mellem gyllebeholderne og søen udgør maksimalt 2,5 grader. Arealet syd for gyllebeholderne er drænet, hvorfor der er risiko for, at en del af et gylleudslip vil blive ledt ud i den § 3 beskyttede sø. Et gylleuheld vil derfor potentielt kunne give anledning til stor forurening af den beskyttede sø. Holstebro Kommune stiller derfor i miljøgodkendelsen fortsat vilkår om, at der skal foreligge en beredskabsplan, hvor forholdsregler i tilfælde af gylleudslip fra beholderne skal være udføreligt beskrevet, se afsnittet "Beredskabsplan" nedenfor.

Begge gyllebeholdere på ejendommen skal være udstyret med et alarmsystem, der kan registrere pludselige niveaufald af indholdet i beholderne samt

meddele dette elektronisk til driftsherren. Dette hænger sammen med, at gyllebeholderen er placeret mindre end 100 meter fra to § 3 beskyttede søer. Da etablering af alarmsystem er et lovkrav, stilles der ikke vilkår herom.

Bekæmpelsesmidler

Hvis bekæmpelsesmidler ved uheld blandes eller klumper sammen i sprøjtebeholderen, således at de ikke kan anvendes i en afgrøde, skal den ubrugelige sprøjtevæske bortskaffes som affald. Det samme gælder for større spild, som opsamles i forbindelse med uheld. Godkendelsesmyndigheden skal underrettes herom ved uheld. I akutte situationer skal beredskabet underrettes via 112. Godkendelsesmyndigheden skal klassificere affaldet som enten farligt affald eller ikke-farligt affald, og affaldet skal bortskaffes efter reglerne i affaldsbekendtgørelsen, herunder Holstebro Kommunes affaldsregulativ.

Beredskabsplan

Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan er til stor hjælp for landmanden samt ansatte, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks. oliespild og store som f.eks. gylleudslip, brand o.l.

Beredskabsplanen giver landmanden en mulighed for at gennemgå bedriften, og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift således, at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Beredskabsplanen skal indeholde et selvstændigt afsnit om afhjælpende foranstaltninger ved gylleudslip/udslip af afgasset biomasse, herunder placering af drænbrønde og dræn.

BAT er bl.a.:

- at husdyrbruget har en beredskabsplan der skal benyttes i tilfælde af uheld eller lignende på husdyrbruget.
- at alle der arbejder på husdyrbruget er bekendt med beredskabsplanens indhold og ved hvor den kan findes.
- at beredskabsplanen hænges op synligt flere steder på husdyrbruget.
- at beredskabsplanen løbende holdes ajour i forhold til husdyrbrugets drift.

Renere teknologi og ressourcestyring

Miljø- og ressourcestyring bygger på et helhedsprincip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen, herunder at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer, at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet, samt at minimere forbruget af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tab til omgivelserne bliver minimeret, under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelses-loven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan

man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

På husdyrbruget er der iværksat følgende tiltag for renere teknologi, herunder besparelser på vand og el:

Energi

- Anvendelse af tidsur på belysningen i driftsbygningerne.
- Lampen i farestalden er forsynet med el-spareknop, der anvendes når grisenes behov for tilført varme reduceres.
- Lyset i arbejdsbygningerne tændes efter behov.
- Brug af apparater på standby tilsigtes reduceret mest muligt.
- Ventilationssystemet holdes til stadighed rent, hvilket sikrer en optimal ventilationseffekt på baggrund af et minimalt ressourceinput som muligt.
- Ventilationsanlægget er i altovervejende undertrykssystemer, hvilket er den mest energibesparende ventilationsform efter naturlig ventilation.
- Ventilationsanlægget er udformet til styring efter den til enhver tid eksisterende temperatur og luftfugtighed. Styringen er således PC- og frekvensstyret. Herved opnås der konditioner for dyrene, samtidig med at ventilationen gennemføres på energibesparende vis.
- Ventilationsudsugningsstudse er forsynet med koniske kraver, der øger den specifikke ydelse (m³/kWh). Dermed reduceres energiforbruget implicit.
- Det computerstyrede ventilationsanlæg er indrettet med henblik på optimering af doseringen pr. tid. Det reducerer driftstiden og dermed elforbruget.
- Traktor serviceres af montør, hvilket gør at brændstofsyste­met til stadighed er indstillet korrekt. Det sidestilles med Landbrugets Traktorafprøvning, hvilket kan give en brændstofbesparelse på op til 15 %.
- Logistikken i forbindelse med interne arbejds­gange og –procedurer indrettes, så bl.a. afstande giver færrest muligt drifttimer, hvilket minimerer energiforbruget.
- Ved udskiftning af el-forbrugende hjælpemidler overvejes indkøb af energibesparende som muligt.

Vand

- Alle ikke-standardiserede elforbrugssituationer overvejes.
- Drikkenipler er integreret i foderautomaterne. Installationerne kontrolleres dagligt, og der udføres små reparationer med det samme ellers tilkaldes service, hvis der er behov for det.
- Stalde iblødsættes og vaskes med højtryksrensere.
- Forbruget af vand overvåges til stadighed, og dermed er der daglig indirekte kontrol af vandsystemet.
- Der er regelmæssig justering og kalibrering af drikkevandssystemet, så dets ydelse er tilpasset forbrugsmønstret.
- I tilfælde af utilsigtet forbrug udføres små reparationer umiddelbart herefter.
- Større reparationer/udbedringer udføres hurtigst muligt ved tilkaldelse af servicemontør eller reparatør.
- Der opnås vandbesparelser ved at drikkenipler f.eks. kan sidde placeret, så spildevand genbruges.
- Det har en vandbesparende effekt, at rengøring foretages efter iblødsætning via iblødsætningsanlæg/overbrusningsanlæg.

Management

- Forbrug af vand, olie, energi, foder, pesticider og handelsgødning registreres i bedriftens driftsregnskab.
- Medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om at husdyrbruget vil blive miljøgodkendt og det ansvar der herved medfølger.
- Der udføres effektivitetskontrol (E-kontrol), som er et managementredskab, der kan hjælpe driftslederen med til enhver tid at afstemme input i forhold til behov, og dermed reduceres output i form af biprodukter og affaldsproduktionen.
- Bedriftens bortskaffelse af affald registreres på affaldsstamkort.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

- Der udarbejdes gødningsplaner og –regnskab på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning registreres.
  - Rengøring i og omkring bygninger og siloer foretages jævnligt med henblik på at reducere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
  - Der udarbejdes beredskabsplan, som anvendes i tilfælde af utilsigtede hændelser, hvor der kan opstå risiko for belastning af det omgivende miljø.
  - Der anvendes fasefodring, hvilket betyder, at dyrene i vækst (smågrise) tildeles et foder med et protein- og fosforindhold, der svarer til deres behov i de forskellige vækstfaser. Tildelingen er således afstemt dyrenes skiftende behov, hvorved overforsyning og dermed ekstra udledning af næringsstoffer undgås.
- Ammoniak**
- Al produceret dybstrøelse køres direkte til Maabjerg Bioenergy A/S uden oplag på husdyrbruget.

Ressourceforbruget vurderes for at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold. Forbruget af ressourcer på husdyrbruget består primært af vand, el og olie, jf. Skema 11:

Skema 11. Husdyrbrugets ressourceforbrug.

Type	Forbrug før udvidelse	Forventet forbrug efter udvidelsen	Ændring
EL forbrug [kWh]	130.000	160.000	+ 30.000
Vand [m ³]	2.955	8.780	+ 5.825
Olie [liter]	22.000	30.000	+ 8.000

Forbrug af vand, energi og olie registreres i husdyrbrugets driftsregnskab. Desuden udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres. Der vil i overensstemmelse hermed blive stillet vilkår om løbende registrering af ressourceforbruget med henblik på at sikre, at der løbende er fokus på at reducere forbruget.

Ud fra energiguident er energiforbruget på et tilsvarende gennemsnitligt svinebrug 201.000 kWh. Hertil kommer drift af markvanding etc. Et anslået forbrug på 160.000 kWh vurderes derfor umiddelbart at være underestimeret.

For at sikre fokus på muligheder for energibesparelser, stilles der vilkår om, at husdyrbruget i forbindelse med projektering af det nye byggeri gennemgås af en energikonsulent med henblik på implementering af lønsomme ressourcebesparende teknologier. Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en energigennemgang f.eks. skal tage udgangspunkt i Dansk Landbrugsrådgivnings energisparkatalog, og som minimum skal indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskiner og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc. Der stilles vilkår om, at 5-års lønsomme teknologier som udgangspunkt skal indføres. En energifaglig person kan f.eks. være en konsulent fra et el-selskab eller lign.

Management er i bl.a. at der foreligger

- planer for relevant uddannelse og efteruddannelse af personale,

- regnskab med forbrug af vand, energi, dyrehold, affald, gødning og husdyrgødning,
- planer for håndtering af uheld, ulykker og utilsigtede emissioner,
- reparations- og vedligeholdelsesplaner for udstyr,
- plan for rengøring af område og planer for minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT bl.a. følgende:

- at husdyrbruget gennemgås med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, evt. sammen med husdyrbrugets energiselskab/konsulent.
- at der føres regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning.
- at vandingssystemet vedligeholdes, således at vandspild undgås.
- at der anvendes energibesparende belysning.
- at opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt.
- at anlæg og maskiner til stadighed renholdes og vedligeholdes, således at de fungerer optimalt.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget, med de stillede vilkår, lever op til BAT på management. Herunder skal det påpeges, at tiltag til minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning er behandlet senere i miljøgodkendelsen.

Husdyrbrugets udspretningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

Alt husdyrgødningen afsættes til Maabjerg Bioenergy A/S og der modtages afgasset biomasse retur til udspretning. Husdyrgødningen er sammensat, jf. Skema 12.

Skema 12. Næringsstofsammensætning og husdyrgødningstyper til- og fraført husdyrbruget.

Besætning	Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Produceret husdyrgødning				
Feldevej 1	Svinegylle	39.887	9.758	440,20
Feldevej 1	Dybstrøelse	1.496	438	17,20
Feldevej 1	Afsat ved afgræsning	0	0	0,00
I alt		41.383	10.196	457,4
Fraført fra husdyrbruget til biogas				
Til Maabjerg Bio-Energy A/S	Svinegylle	-39.887	-9.758	-440,20
Til Maabjerg Bio-Energy A/S	Dybstrøelse	-1.496	-438	-17,20
Tilført husdyrbrugets ejede og forpagtede arealer				
Fra Maabjerg Bio-Energy A/S	Separeret afgasset biomasse (gnst. udnyttelse 81 %)	+29.170	+4.167	+291,7
I alt		29.170	4.167	291,7
Tilført husdyrbrugets ejede og forpagtede arealer				
Maabjerg BioEnergy A/S	Separeret afgasset biomasse (gnst. udnyttelse 81 %)	29.170	4.167	291,7
I alt		29.170	4.167	291,7

Sammensætningen af husdyrgødningen har betydning for den vurdering Holstebro Kommune foretager af miljøpåvirkningen ved udbringning af husdyrgødning. Der stilles derfor vilkår om, at sammensætning og maksimal mængde af husdyrgødning ikke må afvige fra det i Skema 12 angivne.

Inden miljøgodkendelsen tages i brug skal der foreligge en skriftlig aftale om afsætning af alt husdyrgødning fra Feldevej 1 til Maabjerg Bioenergy A/S. Der stilles vilkår herom.

De ejede og forpagtede udspretningsarealer udgør 208,35 ha, hvoraf 91,63 ha er forpagtede. Udspretningsarealerne er fordelt i henhold til Skema 13 og er beliggende i henhold til bilag 9.

Skema 13. Fordeling af udspretningsarealer i relation til ejerforhold, mark nr. og arealstørrelse.

Marknr.	Ha	Ejerforhold
Ejede arealer		
9-0	7,86	Feldevej 1, 7830 Vinderup
10-0	7,23	
11-0	7,60	
11-1	2,92	
15-0	18,75	
21-0	0,34	
23-0	3,40	
24-0	14,24	
25-0	3,18	
27-0	0,46	
1-0	18,36	
26-0	1,96	
39-0	0,40	
50-0	8,77	
53-0	5,49	
34-2	0,54	
52-0	4,73	
54-0	3,66	
22-0	0,46	
49-0	0,72	
19-0+gr	0,05	
20-0+gr	0,76	
20-0-gr	2,57	
19-1-gr	2,13	
I alt	116,58	ha ejede arealer
Forpagtede arealer		
42-0+gr	0,26	Kristian Sigaard, Skolevænget 11, 7830 Vinderup
42-0-gr	1,28	Kristian Sigaard, Skolevænget 11, 7830 Vinderup
47-0	0,60	Kristian Sigaard, Skolevænget 11, 7830 Vinderup
45-0	3,06	Kristian Sigaard, Skolevænget 11, 7830 Vinderup
46-0	2,37	Kristian Sigaard, Skolevænget 11, 7830 Vinderup
44-0	4,43	Kristian Sigaard, Skolevænget 11, 7830 Vinderup
43-0	6,28	Kristian Sigaard, Skolevænget 11, 7830 Vinderup
28-0	10,98	Jakob Andersen, Feldevej 7, 7830 Vinderup
30-0	3,99	Jakob Andersen, Feldevej 7, 7830 Vinderup
31-0	3,64	Jakob Andersen, Feldevej 7, 7830 Vinderup
40-0	4,75	Jakob Andersen, Feldevej 7, 7830 Vinderup
37-0	8,34	Jakob Andersen, Feldevej 7, 7830 Vinderup
40-2	3,44	Jakob Andersen, Feldevej 7, 7830 Vinderup
40-1	3,22	Jakob Andersen, Feldevej 7, 7830 Vinderup
41-0	4,47	Peder Niebuhr Bajlum, Vester Egebjergvej 7, 7830 Vinderup
41-1	4,14	Peder Niebuhr Bajlum, Vester Egebjergvej 7, 7830 Vinderup
41-4	3,49	Peder Niebuhr Bajlum, Vester Egebjergvej 7, 7830 Vinderup

Marknr.	Ha	Ejerforhold
34-0	0,99	Vagn Kristensen, Feldevej 3, 7830 Vinderup
36-0	1,65	Vagn Kristensen, Feldevej 3, 7830 Vinderup
34-1	0,26	Vagn Kristensen, Feldevej 3, 7830 Vinderup
35-0	2,48	Vagn Kristensen, Feldevej 3, 7830 Vinderup
32-0+gr	1,80	Vagn Kristensen, Feldevej 3, 7830 Vinderup
32-0-gr	8,03	Vagn Kristensen, Feldevej 3, 7830 Vinderup
33-0+gr	0,69	Vagn Kristensen, Feldevej 3, 7830 Vinderup
33-0-gr	2,75	Vagn Kristensen, Feldevej 3, 7830 Vinderup
7-0	0,57	Kim Kirkeby, Feldevej 1, 7830 Vinderup *
8-0	3,67	Kim Kirkeby, Feldevej 1, 7830 Vinderup *
	91,63	Ha forpagtede arealer
I alt	208,35	ha forpagtede og ejede arealer

* Arealerne er ved en fejl placeret under forpagtede arealer. Arealerne er naturligvis ejede.

Forudsætninger for arealdriften

I henhold til husdyrlovens § 17, stk. 3 og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen §§ 25 og 26 må der ikke ske ændringer i udbringningsarealet eller indgå aftaler om udbringning af husdyrgødning på tredjemands arealer uden forudgående godkendelse fra godkendelsesmyndigheden. Der må ikke modtages slam eller andet affald med næringsstofindhold til udbringning på marker eller lignende.

Der stilles vilkår om, at der til enhver tid over for Holstebro Kommune skal kunne fremlægges diverse sædskifteplaner, gødningsplaner eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Harmonikrav

I husdyrgødningsbekendtgørelsen stilles der krav om et bestemt forhold mellem det areal, der kan anvendes til udbringning af husdyrgødning på bedriften, og den mængde husdyrgødning, der udbringes (harmonikrav). For svin må der udbringes 1,4 DE/ha pr. planperiode.

For at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens harmonibestemmelser (forholdet mellem størrelse af dyrehold og udbringningsareal) for husdyrgødningen, der udbringes på ejede og forpagtede arealer, skal der være et udbringningsareal på minimum 208,21 ha til rådighed. Der er 208,35 ha til rådighed, hvorfor det generelle harmonikrav er opfyldt (harmonikravet vurderes at være opfyldt på baggrund af unøjagtig opmåling).

BAT i forhold til udbringningsarealer er bl.a. at den producerede husdyrgødning afstemmes med udspretningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt mængde og type af kunstgødning.

Sædskifte

Alle arealerne drives med S4 sædskifte, der er identisk med referencesædskiftet. Da beregningerne er foretaget på et sædskifte, der ikke afviger fra referencesædskiftet, stilles der generelt ikke vilkår til anvendelsen af et specifikt sædskifte.

Udbringning af husdyrgødning

Beskrivelse i ansøgningen

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen. Gyllen nedfældes typisk til vårsæd og slangeudlægges i vintersæd.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal, hvor der efterfølgende er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lignende. Der er ingen stærkt hældende arealer og bræmme-kravene overholdes. Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT. Ansøger vil søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

Der anvendes behovsbestemt fosfortilførsel til afgrøder, således fosforophobning i agerjorden hindres. Der tænkes på naboer og vindretning ved udbringning af husdyrgødning.

Udbringning af gylle foregår primært i dagtimerne og på ikke søn- og helligedage.

Holstebro Kommunes vurdering

Transport af gylle

Transport af gylle til udbringningsarealerne fremgår af bilag 7. Transporter sker hovedsageligt på offentlig vej via Feldevej, Stendisvej, Rydevej og Bøgevej. Transport af husdyrgødning til de vestligste arealer og arealer omkring Ryde, sker gennem Ryde. Da dette primært foregår med lastbil vurderes det, at transport af husdyrgødning til udbringningsarealerne ikke er forbundet med væsentlige gener.

Gener fra udbringning af gylle

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold, og evt. nedbør). Hvis gyllen nedfældes eller køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgener pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Udbringningsarealerne ligger mere end 200 meter fra byzone, sommerhusområde samt område i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål. Arealerne er derfor ikke omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28 om udbringning lørdage, søn- og helligdage.

§ 28. Husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse må ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål.

En del af arealerne er beliggende omkring landsbyen Ryde, der i kommuneplanens rammedel er udlagt til bl.a. boligformål, men kommuneplanens rammedel er ikke omfattet af ovennævnte bestemmelse, hvorfor der ikke stilles særlige krav til udbringning af husdyrgødning på de pågældende arealer.

Holstebro Kommune vurderer generne, trafikale og lugtmæssige, fra udbringning af husdyrgødning fra ejendommen, som begrænsede, idet der er tale om udbringning over en begrænset tidsperiode.

BAT

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af gældende love og bekendtgørelser, bl.a. husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække. Følgende BAT tiltag er således lovpligtige:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra by-områder på weekend- og helligdage)
- tilladte udbringningsmetoder: nedbringning eller slangeudlægning (ikke tilladt at bruge bredspreader til gylle)
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer
- krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha
- krav til efterafgrøder
- krav om mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen
- ikke tilladt at udbringe husdyrgødning på vandmættet, oversvømmet, frosen eller snedækket jord
- ikke tilladt at udbringe flydende husdyrgødning på skrånende arealer (> 6 grader) beliggende tættere end 20 meter fra overfladevande.
- der skal være en 2-10 meter ubehandlet bræmme langs højt målsatte og naturlige vandløb og søer.

Følgende BAT-forhold er ikke direkte reguleret i dansk lovgivning:

- at anvende BAT med hensyn til de maskiner, man anvender til udspreddning og om nødvendigt nedpløjning af husdyrgødningen
- at man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber, at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning
- sprede gødning så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted
- anvendelse af godt landmandskab, såsom at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage, og at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene
- behandling af husdyrgødning mhp. at minimere lugtemissioner, hvilket kan tillade mere fleksibilitet til identificering af passende arealer og vejrforhold i forbindelse med tilførsel på markerne.

På baggrund heraf stiller Holstebro Kommune vilkår om, at udbringning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, så vidt muligt på hverdage indenfor normal arbejdstid, og med nedbringning af gyllen i nærheden af tæt bebyggede områder.

Holstebro Kommune vurderer på baggrund af ovenstående vurdering og de stillede vilkår, at husdyrbruget lever op til BAT mht. udbringning af husdyrgødning.

Miljøpåvirkning af husdyrbrugets arealer

Grundvand

Udspretningsarealerne mark nr. 1-0, 7-0, 8-0, 9-0, 10-0, 11-0, 11-1, 15-0, 19-0-GV, 19-0+GV, 20-0-GV, 20-0+GV, 21-0, 22-0, 28-0, 30-0, 31-0, 32-0-GV, 32-0+GV, 33-0-GV, 33-0+GV, 34-0, 34-1, 34-2, 35-0, 36-0, 37-0, 40-1, 41-0, 40-2, 41-0, 41-1, 41-4, 42-0-GV, 42-0+GV, 43-0, 44-0, 45-0, 46-0, 47-0, 50-0, 52-0, 53-0 og 54-0 ligger helt eller delvist indenfor område med særlige drikkevandsinteresser.

Mark nr. 1-0, 7-0, 8-0, 19-0+GV, 20-0+GV, 28-0, 30-0, 31-0, 32-0+GV, 33-0+GV, 34-0, 34-1, 34-2, 35-0, 36-0, 37-0, 40-0, 40-1, 41-0, 40-2, 41-0, 41-1, 41-4, 42-0+GV ligger helt eller delvist indenfor nitratfølsomme indvindingsoplande og indsatsområde mht. nitrat.

Udspretningsarealerne mark nr. 45-0, 46-0, 47-0, 50-0, 53-0 og 54-0 ligger helt eller delvist indenfor indvindingsopland og kommende indsatsområde for Ryde-Stendis-Højbjerg Vandværk og 300 meters beskyttelseszone for vandværksboringer (hygiejnezonen).

Alle øvrige arealer ligger udenfor OSD, NFI, ION, indvindingsopland til vandværk og 300 meters beskyttelseszone for vandværksboringer.

Statens grundvandskortlægning er afsluttet i området, og Holstebro Kommune har påbegyndt udarbejdelse af indsatsplan.

Den beregnede udvaskning af nitrat fra rodzonen på udspretningsarealerne er ifølge ansøgningsskemaet beregnet til henholdsvis 49 mg/l på mark nr. 19-0+GV, 20-0+GV, 32-0+GV, 33-0+GV og 19-1-GV med en merbelastning på - 2 mg/l, og 62 mg/l på mark nr. 1-0, 7-0, 8-0, 28-0, 30-0, 31-0, 34-0, 34-1, 34-2, 35-0, 36-0, 37-0, 40-0, 40-2, 40-1, 41-0, 41-1, 41-4 og 42-0+GV med en merbelastning på -2 mg/l.

Der er ikke lavet beregninger for arealerne mark nr. 45-0, 46-0, 47-0, 50-0, og 53-0, der alle ligger helt eller delvist indenfor 300 meters beskyttelseszonen for indvindingsboringerne til vandværket. Da det af ansøgningen fremgår, at jordbundstype og sædskifte er det samme som for mark 54-0, der også ligger indenfor 300 meters zonen, samt at arealerne alle også er drænet og ikke vandet, antages det, at nitratudvaskningen er den samme som for mark nr. 54-0 – altså 49 mg/l.

Den beregnede nitratudvaskning for markarealer nr. 1-0, 7-0, 8-0, 19-0+GV, 20-0+GV, 28-0, 30-0, 31-0, 32-0+GV, 33-0+GV, 34-0, 34-1, 34-2, 35-0, 36-0, 37-0, 40-1, 40-2, 41-0, 41-1, 41-4, 42-0+GV ligger over det, der kan forventes, at der vil blive sat som krav i en kommende indsatsplan for området, idet statens kortlægning har medført, at der er indsats i forhold til nitrat.

På baggrund af det ovenstående vurderes det, at udvaskningen fra de arealer, der ligger udenfor NFI og ION, ikke vil medføre, at der er risiko for forurening af drikkevand til almene vandforsyninger. For de udbringningsarealer, der ligger helt eller delvist i NFI og ION, skal der ske indsat i forhold til nitrat, for at drikkevandskvaliteten ved almen vandforsyning også i fremtiden kan opfylde kvalitetskravene. Der skal derfor sættes krav til, at der ikke må ske en udvaskning, der er større end udvaskningen fra et planteavlssædskifte. Dette er gældende for arealerne mark nr. 1-0, 7-0, 8-0, 19-0+GV, 20-0+GV, 28-0, 30-0, 31-0, 32-0+GV, 33-0+GV, 34-0, 34-1, 34-2, 35-0, 36-0, 37-0, 40-1, 40-2, 41-0, 41-1, 41-4 og 42-0+GV.

Alle afstandskrav til registrerede boringer er overholdt for driftsbygninger og opbevaringsanlæg.

Ansøgt

Ansøger ønsker at få lov til at målrette de ekstra efterafgrøder på NFI-arealerne. I hovedansøgningen (50.908) indgår 208,35 ha, der tildeles 291,70 DE indeholdende 100 kg N/DE (indeholder 115 kg N/DE, men er sat til 100 kg N/DE for at ramme 1,4 DE/ha – kg N og kg P total er uændret) og et P-indhold svarende til 0,7 kg P/ton.

Ved anvendelse af 2 % ekstra efterafgrøder i skema 50.908, ses i pdf-fil, at udvaskning til overfladevand som følge af Nitratklassens 'manglende reduktionspotentiale er kompenseret for ved anvendelse af 2 % ekstra efterafgrøder. Der svarer til $208,4 * 0,02 = 4,2$ ha.

I det Fiktive ansøgningskema 59.255 (er indsendt den 02122013), findes de 82,5 ha, der er NFI. De udgør altså 39,6 % af totalarealet på 208,35 ha. I skemaet er der i ansøgt drift medtaget 39,6 % af DE, N og P, som indgår i hovedansøgningskemaet (50.908). Det er 115,5 DE; 11.552 kg N og 2.357,4 kg P.

Ifølge Holstebro Kommunes vurdering skal det på disse arealer sikres, at udvaskningen til grundvand ikke overstiger Planteavlsvaskningen. Og det gøres ved at anvendes 7 % ekstra efterafgrøder. 7 % af 82,5 ha er 5,8 ha. Og da 5,8 ha er mere end de ovenfor beskrevne 4,2 ha, er afskæringskriteriet for nitratklasse I overholdt.

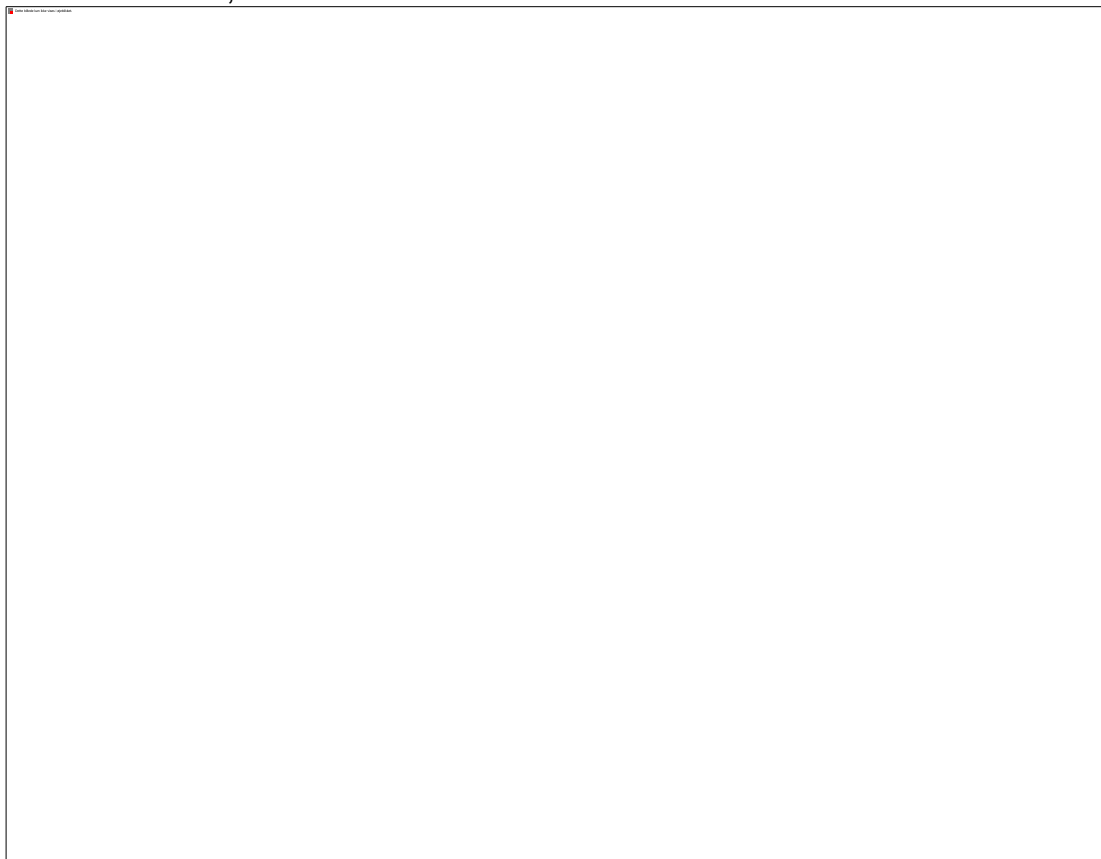
Ansøger ønsker derfor et vilkår, hvor de marker der dækker de 82,5 ha (se nedenfor) skal have de lovpligtige 14 % efterafgrøder ($82,5 * 0,14 = 11,55$ ha) og 5,8 ha. I alt 17,35 ha, svarende til 21 % ($17,35 \text{ ha} / 82,5 \text{ ha} = 0,2103$).

For de arealer der ikke er NFI, skal der således være de lovpligtige 14 %. I ansøgningskemaet (50.908) har ansøger bibeholdt procentsatsen for ekstra efterafgrøder på 2.

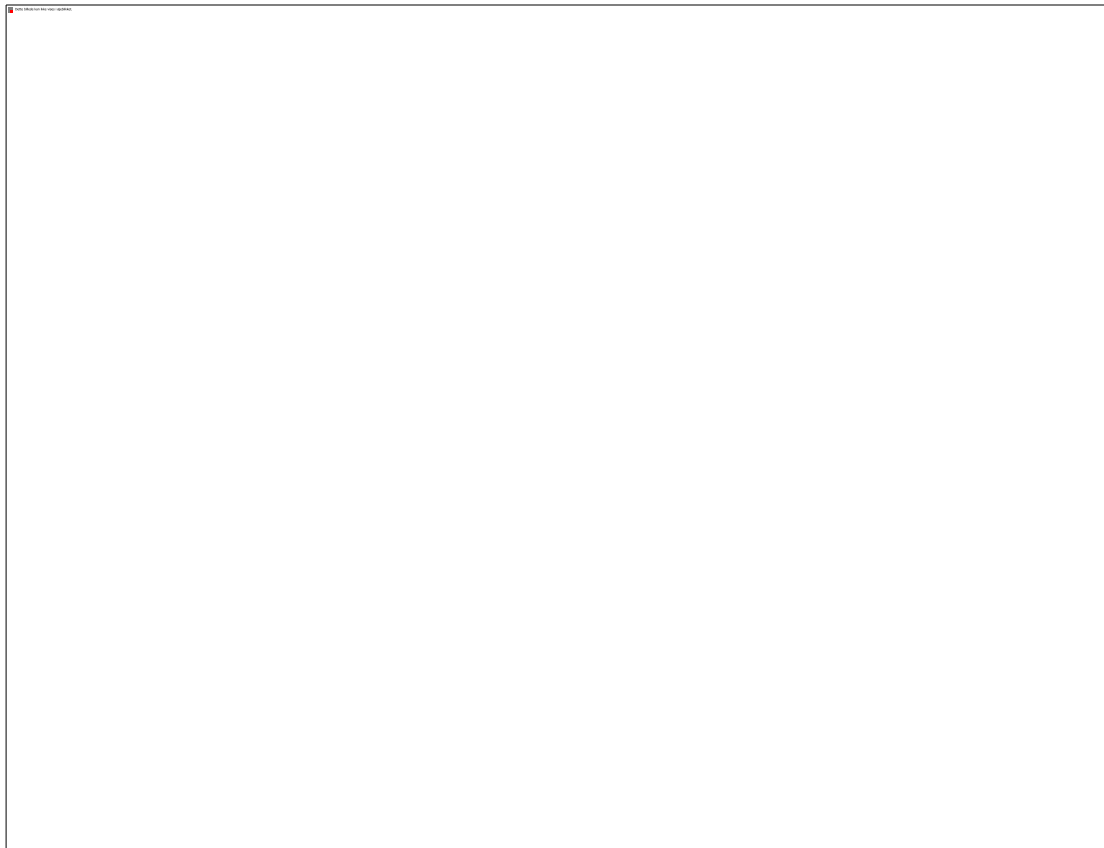
De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler for de lovpligtige efterafgrøder, men skal i modsætning til de generelle efterafgrøder etableres hvert år.

NFI og Ikke-NFI arealer

5 marker gennemskæres af grænsen mellem NFI og Ikke-NFI. Den del af den der er i NFI er 3,5 ha.

I stedet for at stille efterafgrødekrav til disse 5 'snipper' foreslår ansøger, at hele mark 20-0. Denne mark er også på ca. 3,5 ha og både driftsmæssigt og kontrolmæssigt vil dette være mere hensigtsmæssigt.

Da arealer ligger umiddelbart udenfor det udpeget NFI område vurderes det, at marken 20-0 kan benyttes til udlægning af efterafgrøder som substitut for de 5 mindre markområder.

Bilag IV-arter

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende bl.a. at yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges og for planternes vedkommende, at arterne bl.a. ikke må ødelægges.

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt Holstebro Kommunes øvrige kendskab til området og arterne vurderes det at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til husdyrbruget:

Småflagermus: På baggrund af de insektædende småflagermus' livsform vurderes projektet ikke at være til skade for disse.

Birkemus: Arten er ikke registreret i området.

Odder: Lever udbredt i Vestjylland, men er med sin levevis næppe truet af projektet.

Markfirben: Holstebro Kommune har ikke kendskab til forekomster nær ejendommen.

Stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø og strandtudse: I nærområdet til ejendommen findes bestande af de to førstnævnte, men de er ikke kendt fra ejendommens udbringningsarealer for husdyrgødning. Kommunen venter ingen negativ effekt på disse bestande.

Grøn kølleguldsmed: Forekommer ikke i området.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets udspretningsarealer er Holstebro Kommune ikke bekendt med arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV, som kan blive negativt påvirket af nærværende godkendelse.

Generelle betragtninger for Natura 2000-områder

Natura 2000 er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver: EF-fuglebeskyttelsesdirektiv, EF-habitatdirektiv samt Ramsar-konventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav.

Før kommunalbestyrelsen træffer afgørelser i sager iht. husdyrloven §§ 10, 11, 12 eller 16, om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, skal der af kommunalbestyrelsen, i henhold til § 8, stk. 6, nr. 2-3 i habitatbekendtgørelsen³, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil medføre forringelser af internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets bilag IV. Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jf. EF-domstolen⁴. Dette medfører, at hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen, skal der udarbejdes en konsekvensvurdering. Derudover er der krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-område efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder dette udarbejdelse af en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens⁵ bilag 3. Vurderer kommunalbestyrelsen, at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår for, at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at stille skærpede vilkår. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelig til at

---

³ Bek. nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

⁴ Hjertemuslingedommen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet.

⁵ Bek. nr. 1280 af 8. november 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunalbestyrelsen afslå at godkende ansøgningen.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau - næringsstoffer

Husdyrlovens beskyttelsesniveau hviler på en række forudsætninger. Holstebro Kommune skal i forbindelse med godkendelse af husdyrbrug vurdere, om forudsætningerne for lovens beskyttelsesniveau er opfyldt for de(t) givne opland(e), hvori husdyrbrugets udbringningsarealer er lokaliseret. I nærværende miljøgodkendelse er udbringningsarealerne beliggende i 2 forskellige kystoplande, jf. Appendiks 1 og 2.

Jvf. appendiks 1 og 2 vurderer Holstebro Kommune, at forudsætningerne for anvendelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau (bilag 3) i oplandet til Nissum Fjord samt Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund er opfyldt, da der ikke er konstateret en forøget udledning.

Produktionen af husdyr har siden 2007 været faldende i oplandet til Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund samt i Nissum Fjord herunder i deloplandene til Nissum Fjord. Herudover er der ikke konstateret en forøget udledning af næringsstoffer fra andre kilder i oplandet.

Nitratudvaskning i det ansøgte projekt

133,48 ha af husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende i oplandet til Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund, der er karakteriseret som et kvælstoffølsomt overfladevand, hvorfor udspretningsarealer beliggende i områder med et nitratreduktionspotentiale på 85 % er udlagt som nitratklasse 1, jf. bilag 18. På disse arealer må der maksimalt udbringes 50 % af det generelle harmonitryk uden anvendelse af virkemidler til reduktion af nitratudvaskningen. Ved anvendelse af virkemidler må mængden af husdyrgødning øges, såfremt den resulterende N-udvaskning til rodzonen ikke overstiger N-udvaskningen ved det reducerede harmonitryk.

Herudover har husdyrbruget 74,87 ha udbringningsarealer beliggende i oplandet til Felsted Kog i Nissum Fjord på nitratklasse 0 arealer., jvf. skema 14.

Skema 14. Oversigt over fordeling af arealer i relation til nitratklasser, harmonitryk og antal dyreenheder, der kan udbringes på arealerne uden anvendelse af nitratudvaskningsreducerende virkemidler.

	Udspretningsareal					Reduceret harmoni (reduktionsprocent)	Harmonitryk uden virkemidler (DE/ha)
	Areal [ha]	N0 [ha]	N1 [ha]	N2 [ha]	N3 [ha]		
I alt	208,35	74,87	133,48	0,00	0,00	90,39	1,27

N-udvaskningen til rodzonen beregnet vha. Farm N i det fremsendte projekt overstiger ikke N-udvaskningen ved udbringning af husdyrgødning i henhold til det reducerede harmonitryk jvf. Skema 15. Det vurderes derfor, at det ansøgte efterafgrødegrundlagt (7 % efterafgrøder ud over det generelle efteraf-

grødekrav) er svarende til niveauet for det reducerede harmonitryk, jvf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens regler herom⁶. Der stilles i miljøgodkendelsen vilkår om en øget andel af efterafgrøder, jvf. tidligere afsnit herom.

Skema 15. Beregning af N-udvaskning til rodzonen vha. Farm N

Scenarier	Planteavl	Reduceret harmonitryk	Ansøgt drift
Harmonitryk og anvendte virkemidler	Handelsgødning S1/S3-sædskifte	1,27 DE/ha S4-sædskifte	1,40 DE/ha S4-sædskifte m. 7 pct. ekstra efterafgrøder
N-udvaskning fra rodzonen	61,6 kg N/ha	63,6 kg N/ha	63,8 kg N/ha

Vurdering af det ansøgte projekts påvirkning af Natura 2000-område(r)

I henhold til miljøstyrelsens vejledning er det en forudsætning, at
Pkt. 2A) nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, må ikke udgøre 5 % eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle område, dog
Pkt. 2B) må nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke udgøre 1 % eller mere af den samlede nitratudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret.

AD pkt. 2

Det vurderes, som tidligere beskrevet, at Nissum Fjord er et lukket vandområde, mens Venø Bugt vurderes som et åbent vandområde. Det er derfor Holstebro Kommunes vurdering, at den husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke må udgøre mere end 1 % af den samlede nitratudvaskning, jvf. pkt. 2B i oplandet til Nissum Fjord, mens udvaskningen til Venø Bugt må andrage op til 5 %, jf. pkt. 2A.

⁶ Bilag 3, pkt. 1 under beskyttelsesniveauet i forhold til overfladevand i Bekendtgørelse nr. 294 af 31.03.2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug,

Skema 16. Beregning af det relative husdyrgødningsbetingede nitratbidrag til Natura 2000 vandområder.

Natura 2000 område	N65 - Nissum Fjord	N65 - Nissum Fjord
Delområde - kystopland	Nissum Fjord	Felsted Kog
Opland til Natura 2000 området	167.876 ha	120.259 ha
GLR areal i oplandet til Natura 2000 området (gnst 2007-2010)*	95.106 ha	71.086 ha
Reduktionspotentiale for oplandet	67%	75%
Gnst. udvaskning fra rodzonen i oplandet til Natura 2000 området*	75 kg N/ha/år	75 kg N/ha/år
Udvaskning i oplandet til Natura 2000-området	2.326 tons N/år	1.323 tons N/år
Udvaskning fra øvrige opland (standard betragtning på 10 kg pr. ha)	237 tons N/år	122 tons N/år
Udvaskning i alt fra opland ton N/år	2.563 tons N/år	1.445 tons N/år
Det ansøgte projekt		
Nitratklasse 0	74,87 ha	74,87 ha
Nitratklasse I	0,00 ha	0,00 ha
Nitratklasse II	0,00 ha	0,00 ha
Nitratklasse III	0,00 ha	0,00 ha
Samlet udbringningsareal	74,87 ha	74,87 ha
Nitratreduktionspotentiale i det ansøgte projekt	87,5%	87,5%
Husdyrgødningsbetinget udvaskning fra rodzonen	2,2 kg N/ha/år	2,2 kg N/ha/år
Samlet husdyrgødningsbetinget påvirkning til Natura 2000 området, ton N/år	0,021 ton N	0,021 ton N
Ansøgt husdyrgødningsbetinget nitratbidrag af samlede nitratbidrag til Natura 2000 området, pct.	0,0008%	0,001%

* Beregnet vha. Cttools

Natura 2000 område	N62 - Venø sund
Delområde - kystopland	Venø Bugt, Kaas Bredning og Salling Sund
Opland til Natura 2000 området	58.442 ha
GLR areal i oplandet til Natura 2000 området (gnst 2007-2010)*	41.233 ha
Reduktionspotentiale for oplandet	55%
Gnst. udvaskning fra rodzonen i oplandet til Natura 2000 området*	56 kg N/ha/år
Udvaskning i oplandet til Natura 2000-området	1.045 tons N/år
Udvaskning fra øvrige opland (standard betragtning på 10 kg pr. ha)	78 tons N/år
Udvaskning i alt fra opland ton N/år	1.123 tons N/år
Det ansøgte projekt	
Nitratklasse 0	0,00 ha
Nitratklasse I	133,48 ha
Nitratklasse II	0,00 ha
Nitratklasse III	0,00 ha
Samlet udbringningsareal	133,48 ha
Nitratreduktionspotentiale i det ansøgte projekt	25,0%
Husdyrgødningsbetinget udvaskning fra rodzonen	2,2 kg N/ha/år
Samlet husdyrgødningsbetinget påvirkning til Natura 2000 området, ton N/år	0,220 ton N
Ansøgt husdyrgødningsbetinget nitratbidrag af samlede nitratbidrag til Natura 2000 området, pct.	0,02%

* Beregnet vha. Cttools

Det ansøgte har jvf. Skema 16 beregningsmæssigt en husdyrgødningsbetinget nitratbelastning under 1 % af den samlede N-udvaskning til Nissum Fjord, Felsted Kog og Venø Bugt.

Samlet vurdering af nitratudvaskningen

Holstebro Kommune vurderer, at forudsætningerne for husdyrlovens beskyttelsesniveau er opfyldt, jvf. ad pkt. 1A-C i appendiks 1 og appendiks 2. Her-

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

udover er den samlede husdyrgødningsbetingede N-påvirkning af Natura 2000-områderne mindre end 1 pct. i det ansøgte projekt. Holstebro Kommune vurderer derfor, at projektet både selvstændigt og i sammenhæng med andre planer og projekter ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt negativt.

Holstebro Kommune har foretaget vurderingen af påvirkning af Natura 2000-områderne i henhold til Miljøstyrelsens vejledning. Miljøstyrelsens vejledning er tiltrådt af Natur- og Miljøklagenævnet i NMK-133-00068, hvor nævnet den 24. november 2011 afgjorde, at vurdering og regulering af kvælstofudvaskningen skal ske på grundlag af forskellen mellem udvaskningen i ansøgt drift og udvaskningen i en drift uden brug af husdyrgødning – den såkaldte ”plan-teavlsmodel”.

Fosforudvaskningsrisiko i det ansøgte projekt

Udbringning af husdyrgødning kan medføre et fosfortab til vandmiljøet, men der findes på nuværende tidspunkt ikke en beregningsmetode til vurdering af udvaskningen. Vurderingen af risikoen for fosfortab fra et ansøgt projekt baseres derfor på en generel risikovurdering.

Tilføres der mere fosfor end der fraføres med afgrøderne, vil det ikke nødvendigvis medføre tab af fosfor til vandmiljøet, hvis der ikke er transportveje i form af f.eks. dræn, nærhed til overfladevande og lign. Risikoen for og omfanget af tab af fosfor til vandmiljøet vil være afhængig af fosforpuljen i jorden og jordtypen.

Risikoarealer i relation til terrænforhold

Der er foretaget en vurdering af alle udspretningsarealer i relation til risikoen for overfladeafstrømning og brinkerrosion ved grøfter, vandløb og søer. Såfremt terrænhældninger ned mod overfladevande er skrånende (> 6 grader) eller stærkt skrånende (> 12 grader), er der stor risiko for overfladisk næringsstofafstrømning, og arealerne er typisk ikke egnede til udbringning af husdyrgødning med mindre dyrkningsforanstaltninger til afhjælpning heraf iværksættes. Ved terrænhældninger < 6 grader vurderes terrænet i relation til omkringliggende område. I vurderingen af overfladevande tages der ikke alene hensyn til den målsætning, det primære overfladevand har i det aktuelle område, men der tages også hensyn til slutrecipientens sårbarhed, herunder vandløbstrækninger, søer og kystområder m.v.

Det vurderes om vilkår om f.eks. dyrkningsfrie zoner eller ændret markdrift, såsom køreretning er tilstrækkeligt til at minimere risikoen for f.eks. overfladeafstrømning. Alternativt kan der stilles krav om, at de pågældende udspretningsarealer ikke kan indgå i driften.

Vurdering

Markerne 50-0 og 54-0 er beliggende i et kuperet område omkring Hvolbæk i oplandet til Holmgård Sø. Hvolbæk er i regionplanen B1-målsat, og vandløbet

lever ikke op til målsætningen pga. spildevand fra spredt bebyggelse eller landbrugsbetingede udledninger omfattende gårdbidrag og bidraget ved uhensigtsmæssig gylleudbringning. Holmgård Sø er B-målsat, og søen lever ikke op til målsætningen pga. ekstern og intern næringsstofbelastning samt biologisk struktur. Mark 50-0 er beliggende i et område, der skrånede mod Hvolbæk, jvf. bilag 15 (50-0 og 54-0). På den sydvestligste strækning af mark 50-0 er terrænhældningen beregnet til ca. 17 grader. I henhold til § 26, stk. 3 i husdyrgødningsbekendtgørelsen er det ikke lovligt, at udbringe flydende husdyrgødning på arealer der skrånede med over 6 grader mod vandløb i en afstand af 20 meter fra vandløbet. Det markerede område kan derfor ikke anvendes som udbringningsareal for flydende husdyrgødning på en 5 m bred og 80 m lang strækning. Da dette er et lovkrav stilles der ikke vilkår herom. Den resterende del af mark 50-0 ned mod vandløbet har en hældning på ca. 4,5 grader. Holstebro Kommune vurderer, at vandløbet med det gældende lovkrav er beskyttet mod overfladeafstrømning.

Mark 54-0 grænser op til et § 7 beskyttet overdrev jf. husdyrloven, der er stærkt skrånende ned mod Hvolbæk. Der er på den sydlige del af udbringningsarealet terrænhældning mod overdrevet. Hældningen er på de sydlige 30 m af marken mod overdrevet maksimalt 3 grader. Holstebro Kommune vurderer, at der ikke er risiko for overfladeafstrømning fra marken til overdrevet og vandløbet.

Det er i husdyrgødningsbekendtgørelsen fastlagt, at udbringning af gødning mm. ikke må foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne.

Herudover stilles der vilkår om, at der ikke må etableres nye afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lign. Holstebro Kommune vurderer, at der ikke herforuden er behov for at stille skærpende vilkår til sikring mod overfladeafstrømning til vandmiljø.

Jordbundstyper og detailafvandingsforhold

De ejede og forpagtede udbringningsarealer er primært bestående af sande jorde (JB1-4), enkelte arealer er beliggende på humus jord (JB11) og to arealer er beliggende på lerjord (JB5), jvf. Skema 17.

Skema 17. Vurdering af individuelle marker i relation til primær jordtype, afvandingsforhold, lavbundsforhold og fosforklasse.

Marknr	Areal Ha	Detailafvandet	Jordtype	Lavbundsjord ha	Opland	P _{tal} / Fe/P	P-klasse	P-klasse areal (ha)
1-0	18,36	Ja	JB2	1,91	Nissum Fjord	-	2	1,91
7-0	0,57	Ja	JB2	0,00	Nissum Fjord	-	0	0,00
8-0	3,67	Ja	JB2	0,30	Nissum Fjord	-	2	0,30
9-0	7,86	Ja	JB4	0,00	Venø Bugt	-	0	0,00

Marknr	Areal Ha	Detail-afvandet	Jordtype	Lavbundsjord ha	Opland	P _{tal} / Fe/P	P-klasse	P-klasse areal (ha)
10-0	7,23	Ja	JB4	0,00	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
11-0	7,60	ja	JB4	1,15	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
11-1	2,92	Ja	JB4	2,76	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
15-0	18,75	Ja	JB4	0,28	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
19-0+grundv	0,05	Ja	JB4	0,00	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
19-1-grundv	2,13	Ja	JB4	0,00	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
20-0+grundv	0,76	Ja	JB4	0,00	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
20-0-grundv	2,57	Ja	JB4	0,00	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
21-0	0,34	Ja	JB4	0,00	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
22-0	0,46	Ja	JB3	0,00	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
23-0	3,40	Ja	JB5	0,00	Venø Bugt	-	0	0,00
24-0	14,24	Ja	JB5	0,00	Venø Bugt	-	0	0,00
25-0	3,18	Nej	JB1	0,20	Venø Bugt	-	0	0,00
26-0	1,96	Ja	JB11	1,96	Venø Bugt	-	0	0,00
27-0	0,46	Ja	JB11	0,46	Venø Bugt	-	0	0,00
28-0	10,98	Ja	JB2	1,21	Nissum Fjord	-	2	1,21
30-0	3,99	Ja	JB2	2,87	Nissum Fjord	-	2	2,87
31-0	3,64	Ja	JB2	0,37	Nissum Fjord	-	2	0,37
32-0+grundv	1,80	Ja	JB4	0,00	Venø Bugt via Holmgård Sø/ Nissum Fjord	-	0	0,00
32-0-grundv	8,03	Ja	JB4	0,46	Venø Bugt via Holmgård Sø/ Nissum Fjord	-	0	0,00
33-0+grundv	0,69	Ja	JB4	0,00	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
33-0-grundv	2,75	Ja	JB4	0,00	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
34-0	0,99	Ja	JB2	0,15	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
34-1	0,26	Ja	JB2	0,00	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
34-2	0,54	Ja	JB2	0,34	Venø Bugt via Holmgård Sø	-	0	0,00
35-0	2,48	Ja	JB2	0,44	Venø Bugt via Holmgård Sø/ Nissum Fjord	-	2* (ved en fejl)	0,44
36-0	1,65	Ja	JB2	0,00	Venø Bugt via Holmgård Sø/	-	0	0,00

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Marknr	Areal Ha	Detail-afvandet	Jordtype	Lavbundsjord ha	Opland	P _{tal} / Fe/P	P-klasse	P-klasse areal (ha)
					Nissum Fjord			
37-0	8,34	Ja	JB2	0,92	Venø Bugt via Holmgård Sø/ Nissum Fjord	-	2	0,92
39-0	0,40	Ja	JB11	0,40	Venø Bugt	-	0	0,00
40-0	4,75	Ja	JB2	0,74	Nissum Fjord	-	0	0,74
40-1	3,44	Ja	JB2	0,03	Nissum Fjord	-	0	0,03
40-2	3,22	Ja	JB2	0,20	Nissum Fjord	-	2	0,20
42-0+grundv	0,26	Ja	JB2	0,00	Venø Bugt	-	0	0,00
42-0-grundv	1,28	Ja	JB2	0,00	Venø Bugt	-	0	0,00
43-0	6,28	Ja	JB4	0,00	Venø Bugt	-	0	0,00
44-0	4,43	Ja	JB4	0,00	Venø Bugt	-	0	0,00
45-0	3,06	Ja	JB4	0,38	Venø Bugt	-	0	0,00
46-0	2,37	Ja	JB4	0,81	Venø Bugt	-	0	0,00
47-0	0,60	Ja	JB4	0,00	Venø Bugt	-	0	0,00
49-0	0,72	Ja	JB11	0,72	Venø Bugt	-	0	0,00
50-0	8,77	Ja	JB2	0,01	Venø Bugt	-	0	0,00
52-0	4,73	Ja	JB4	0,46	Venø Bugt	-	0	0,00
53-0	5,49	Ja	JB4	0,17	Venø Bugt	-	0	0,00
54-0	3,66	Ja	JB4	0,00	Venø Bugt	-	0	0,00
41-0	4,47	Ja	JB2	0,00	Nissum Fjord	-	0	0,00
41-1	4,14	Ja	JB2	0,15	Nissum Fjord	-	2	0,15
41-4	3,46	Ja	JB2	0,00	Nissum Fjord	-	0	0,00
	208,35			19,85		-	2	9,12

* 0,44 ha er i husdyrgodkendelse.dk medtaget som P-klasse 2 areal, men er reelt beliggende i opland der ikke er overbelastet med fosfor Venø Bugt. Arealet er medtaget som P-klasse-2 areal.

Målsatte søer - Holmgård Sø

Ca. 100 hektar af de ansøgte arealer er beliggende i oplandet Holmgård Sø, der er en ca. 13 ha stor vandakssø, svarende til naturtype 3150. Holmgård Sø blev fredet i 1975 med blik på at bevare søen.

Af udkast til vandplanen 2010 - 2015 er den nuværende økologiske tilstand betegnet som dårlig i Helle Sø. Staten har opgjort et fosforreduktionskrav sva-

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002

Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk

CVR: 29189927

rende til 26 kg fosfor/årligt for at sikre en fremtidig målopfyldelse, jf. tabel 1.3.2b, Vandplansudkast 2010-2015, Limfjorden, Hovedvandopland 1.2. Indsatsen for fosforreduktionen vurderes gennemført ved de generelle virkemidler i Grøn Vækst.

Overvågningsdata fra det nationale overvågningsprogram viser, at søen periodisk kan være kvælstofbegrænset i sommerperioden.

Det er vigtigt på baggrund af reduktionskravet til fosforbelastningen samt at søen periodisk er kvælstofbegrænset, at der ikke sker en merbelastning med næringsstoffer i oplandet til Holmgård Sø, hvis søens på sigt skal opnå målopfyldelse med god økologiske tilstand.

Fosforklasser og fosforoverskud

2 Arealer er beliggende på lerjorde ($5 \leq JB \leq 10$), men da disse arealer ikke er beliggende i opland der er overbelastet med fosfor vurderer Holstebro kommune, at ingen af arealerne er omfattet af fosforklasse I eller III.

På bedriftsniveau er der ansøgt om udspreddning af en fosformængde på 4.167 kg P, hvilket er mindre end det maksimalt tilladte i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau, jvf. godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Udbringning af 4.167 kg P betyder, at der på arealerne på bedriftsniveau udbringes fosfor svarende til et arealspecifikt overskud på 1,4 kg P/ha, jvf. Skema 18.

Skema 18. Oversigt over fosfortilførsel og fraførsel i ansøgt drift, samt beregning af fosforoverskud for det ansøgte projekt.

Er fosforoverskud på bedriftsniveau overholdt i forhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau	Ja
Fosfor tilførsel i ansøgt drift	4.167 kg P/år
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift	20,0 kg P/ha/år
P-fracførsel med sædskifte (arealvægtet gennemsnit)	18,6 kg P/ha/år
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt	1,4 kg P/ha/år

Fosforoverskuddet var i perioden 2005-2008 i gennemsnit ca. 12 kg P/ha i oplandet til Nissum Fjord⁷. Husdyrbrugets arealer bidrager i gennemsnit med et fosforoverskud på 1,4 kg P/ha/år, jvf. Skema 18, hvilket er væsentligt mindre end det gennemsnitlige i det øvrige opland.

Vurdering af det ansøgte projekts påvirkning af Natura 2000 område(r)

Tabsniveauet for fosfor ligger normalt på 0,2-0,5 kg P/ha med et gennemsnit på ca. 0,2 kg P/ha. Det maksimale tab for et sammenhængende landbrugsareal vurderes, at være 1 kg P/ha på nuværende tidspunkt. Udyrkede arealer har et tab på ca. 0,08 kg P/ha. I landbrugsjorden er ophobet i gennemsnit

⁷ Beregning af P-overskud pr. ha. pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskabet, Beregningerne er foretaget ved at lade en bedrifts sædskifte roterer over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTools af Holstebro Kommune.

2.000 kg P/ha i pløjelaget. Et overskud på 1,4 kg P/ha i retsbeskyttelsesperioden på 8 år vil altså forøge jordens indhold af fosfor med ca. 1 %. Husdyrbrugets andel af påvirkningen på Natura 2000-området er vurderet til 0,00 %, jvf. Skema 19.

Skema 19. Vurdering af den øgede påvirkning af Natura 2000 område ud fra et worst case scenarie baseret på miljøstyrelsens fosforvejledning til husdyrloven.

Natura 2000 område	N65 - Nissum Fjord
Delområde - kystopland	Felsted Kog
Opland til Natura 2000 området	120.259 ha
GLR areal i oplandet til Natura 2000 området (gnst 2007-2009)*	73.913 ha
Fosfor tab fra landbrugsareal (0,2 kg P/ha)	14.783 kg P
Fosfor tab udyrket areal (0,08 kg P/ha)	3.708 kg P
Øvrige kilder bebyggelse mm.	0 kg P
Fosfor tab opland total	18.490 kg P
Husdyrbrugets arealer	
Ansøgt areal	74,87 ha
Fosforoverskud i det ansøgte projekt	1 kg P/ha
% forøgelse i jordpuljen i retsbeskyttelsesperioden	1%
Worst case udvaskning (1 kg P/ha)	1,00 kg P/ha
Worst case påvirkning fra husdyrbruget i retsbeskyttelsesperioden	0,4 kg P
Husdyrbrugets del af påvirkningen	0,00%
* beregnet vha. cttools	

Samlet vurdering af fosforudvaskningen

Holstebro Kommune har foretaget en individuel vurdering af tabsrisikoen for husdyrbrugets udbringningsarealer. Der er på baggrund af vurderingen stillet vilkår til sikring af vandmiljøet. Under nitratafsnittet er det vurderet, at forudsætningerne i pkt. 1A er opfyldt, jvf. appendiks 1 og 2. I vurderingen er øvrige kilder sat til 0 kg P for at opnå et reelt worst case scenarie.

For nitrat vurderes det, at en påvirkning på under 1 % af den samlede påvirkning ikke vil kunne påvirke et Natura 2000 område i et sådant omfang, at det vil kunne måles i recipienten med de nuværende biologiske målemetoder. Antages det samme at være gældende for fosforpåvirkning, vil det ansøgte projekt ikke påvirke Natura 2000- området Nissum Fjord, herunder Felsted Kog væsentligt negativt, da husdyrbrugets individuelle påvirkning i retsbeskyttelsesperioden af området er under 1 %.

Holstebro Kommunes samlede vurdering af husdyrbruget

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

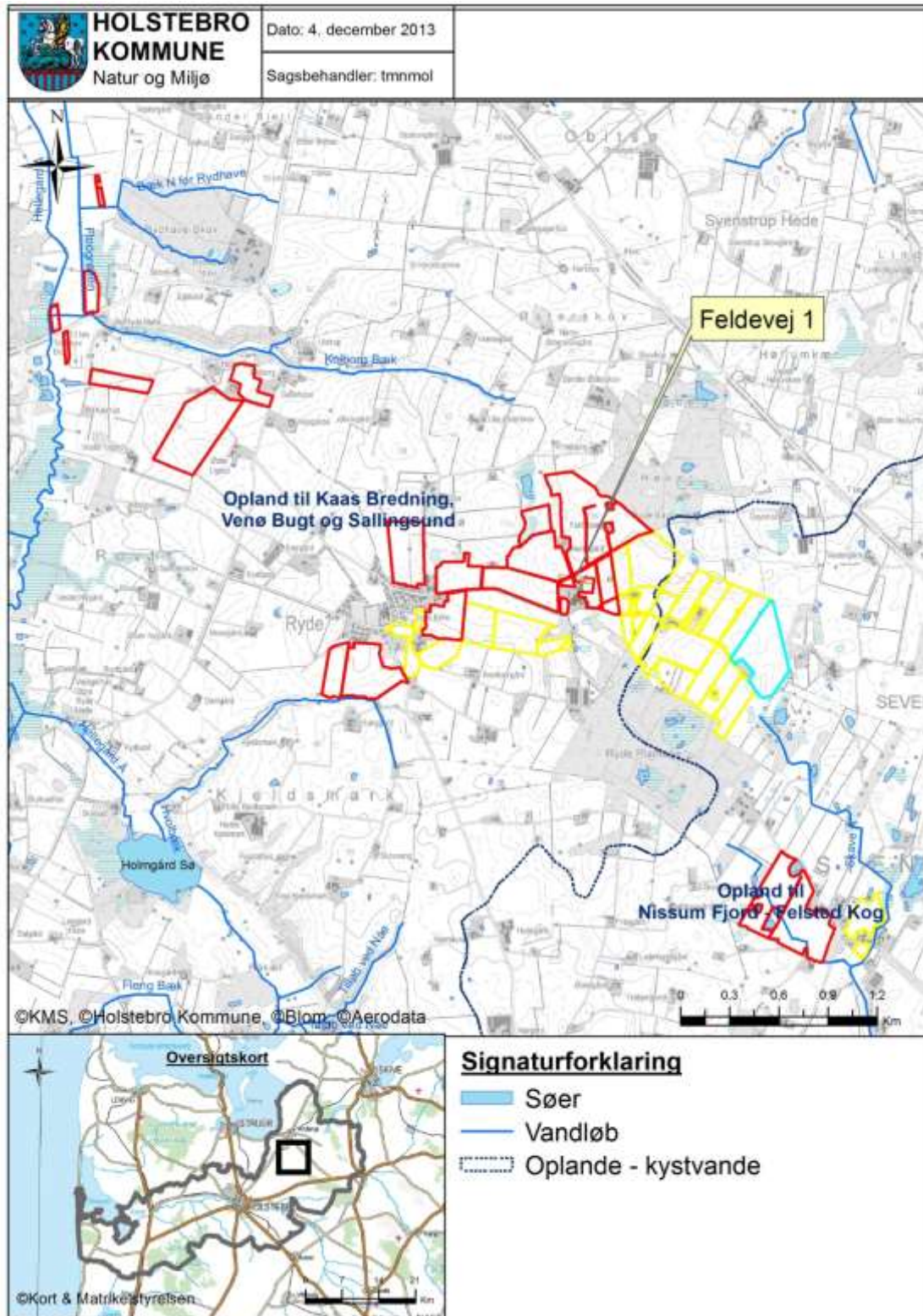
Husdyrbrugets forenelighed med naturområdets sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet og sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

Bilag

Bilag 1 – Husdyrbrugets beliggenhed

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 2 – Situationsplan(ansøger har valgt stalden markeret med orange)

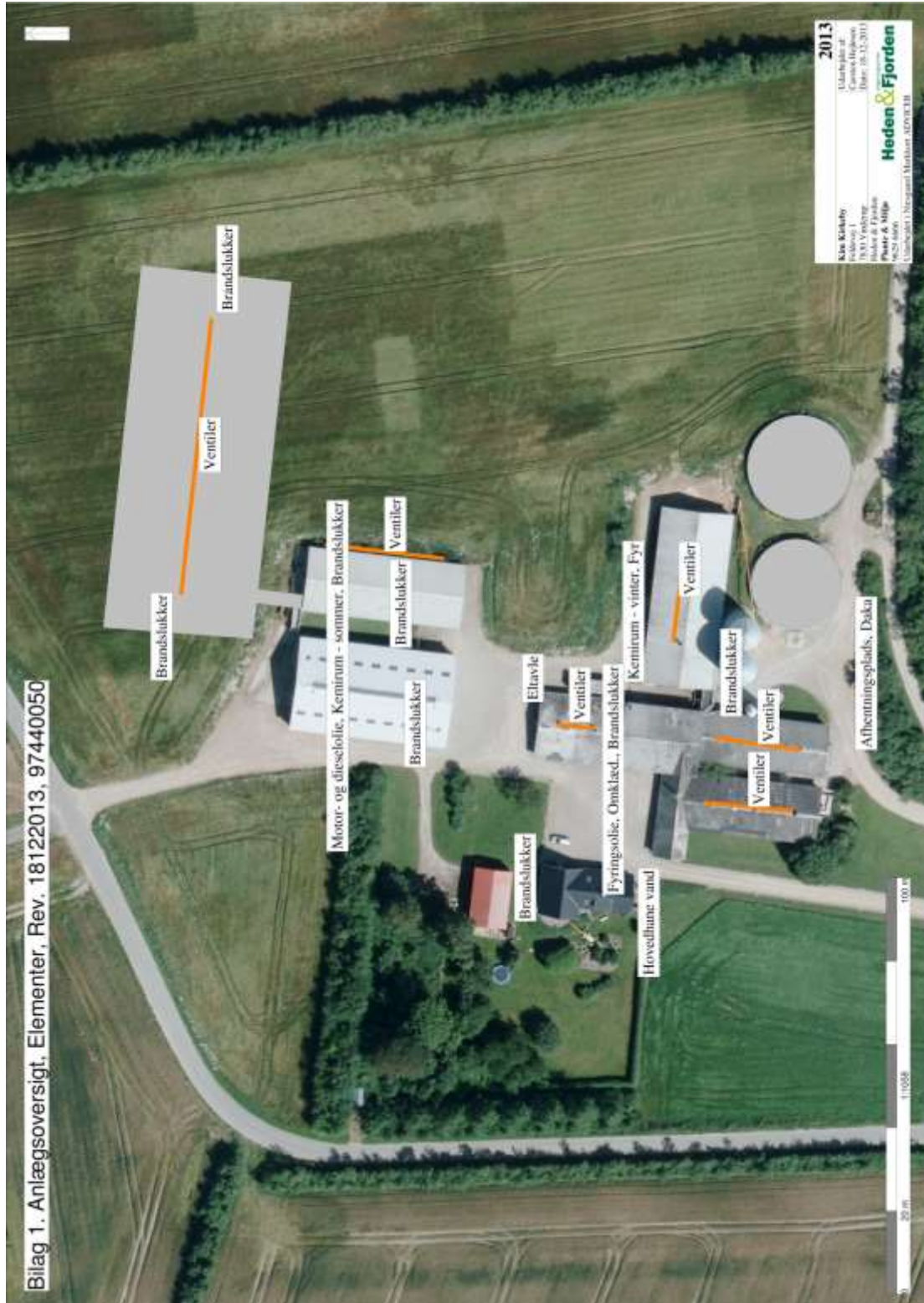
Bilag 1. Anlægsoversigt, Bygninger, Rev. 18122013, 97440050

Bilag 1. Anlægsoversigt, Tekst, 97440050, Kim Kirkeby, Feldevej 1, 7830 Vinderup, 18/12/2013

Bygning	Type	Byggeår / Renoveringsår	Grundplan m ²	Bygningshøjde (m) til tagryg	Taghældning	Bygningmateriale og farve på facade	Bygningernes fremtidige anvendelse
A	Stuehus	-	-	-	-	-	Samme
B	Maskinhus	1962	130 m ²	4 m	15°	Rød stålprofil	Samme
C	Maskinhus m vaskeplads	2009	805 m ²	7 m	20°	Grå stålprofil	Samme
D	Klimastald	2000	550 m ²	4 m	15°	Grå betonelementer	Samme
E	Stald (smågr. og polte)	1971/1991	300 m ²	4 m	15°	Røde sten	Kun Sopolte
F	Foderlade	1971	270 m ²	5 m	15°	Røde sten	Samme
G	Garage	1914/2001	50 m ²	5 m	15°	Røde sten	Samme
H	Færestald	1975/2001	525 m ²	5 m	25°	Røde sten	Samme
I	Løbestald	1981/2000	380 m ²	4,5 m	15°	Røde sten	Samme
J	Drægtigheds- stald	2000	710 m ²	5,5 m	15°	Grå betonelementer	Samme
K	Kornsiløer	2004	75 m ²	15 m	-	Grå stålprofil	Samme
L	Soyasilo m. cyclon	2004	20 m ²	7 m	-	Hvide	Samme
M	Gyllebeh. I	1991	1480 m ³	2 m	2 m dyb	Grå element	Samme
N	Gyllebeh. II	2002	2020 m ³	2 m	4 - 4,5 m dyb	Grå element	Samme
O	2 stk Fortanke	1991	21+60 m ³	-	-	-	Samme
P	Udleverings- ramper, 2 stk	2001/2002	60+45 m ²	-	-	-	Samme
Q	Befæstet areal	2009	45 m ²	-	-	-	Samme
R	Slagtesvinestald	2013-	2500-2600 m ²	8-9	15°	Grå betonelementer	Samme

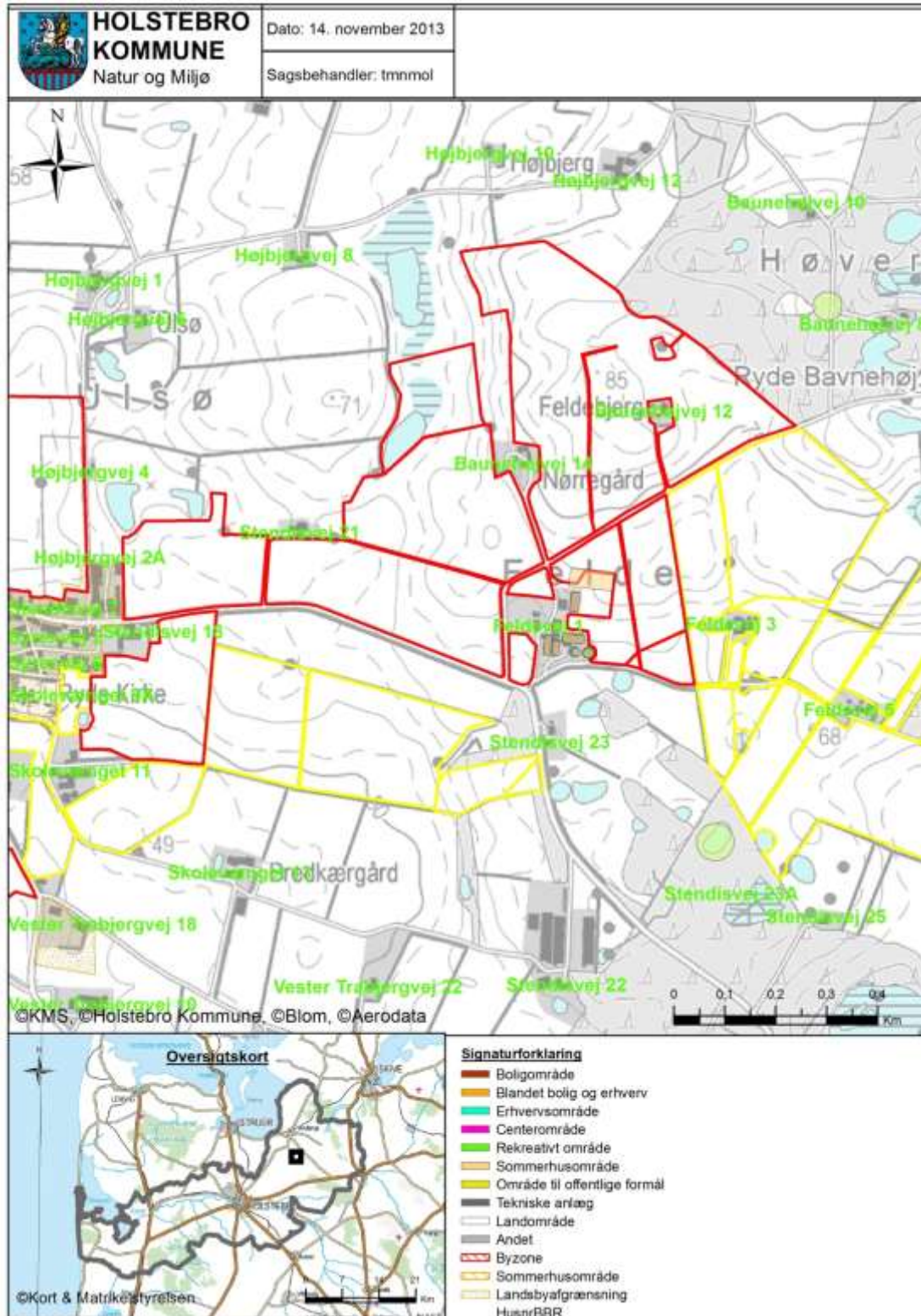
Bilag 3 – Husdyrbrugets indretning

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 4 – Omkringboende og planmæssige forhold

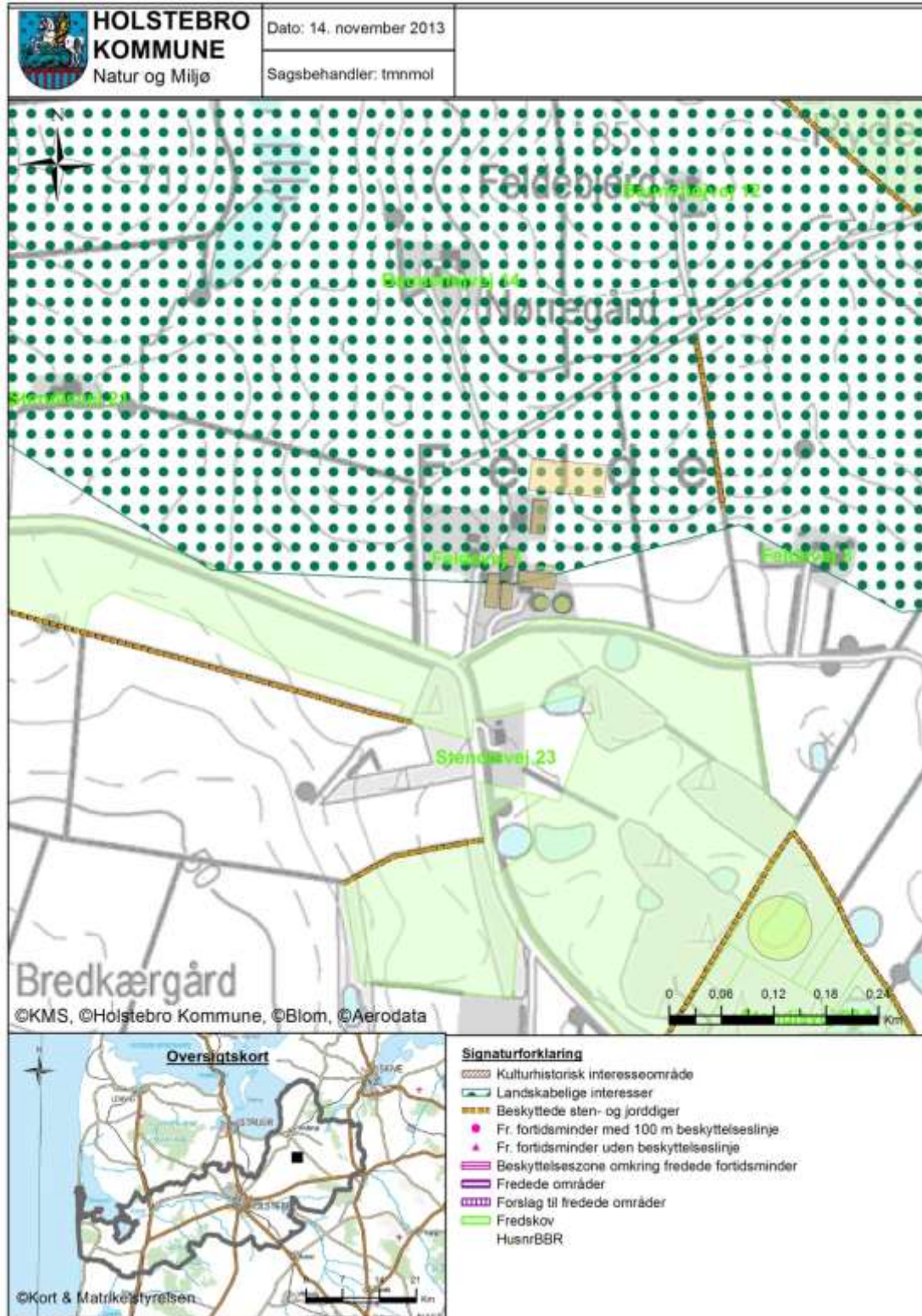

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 5 – Landskabelige og kulturhistoriske interesser omkring anlæg

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 6 – Husdyrbrugets gyllesystem

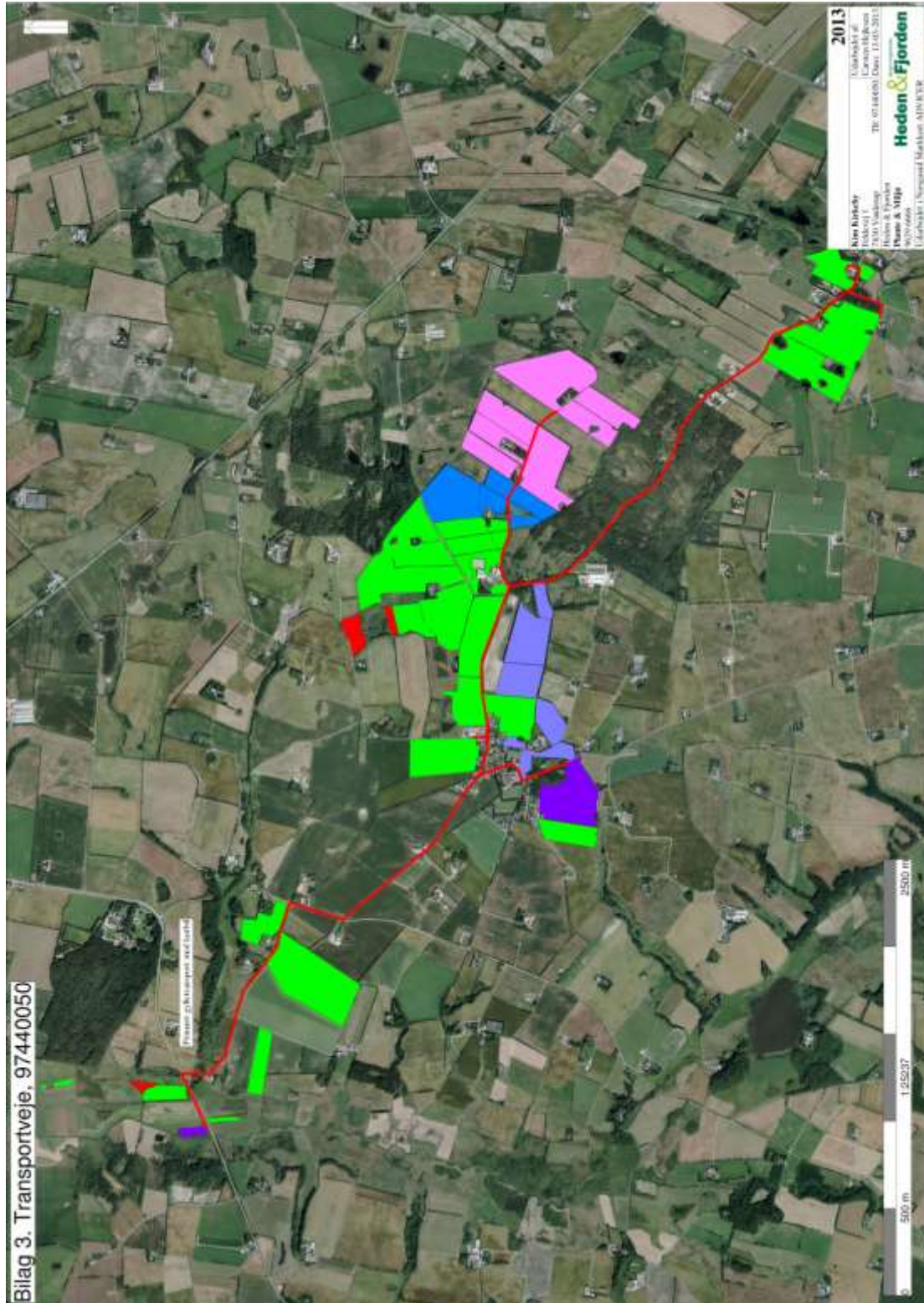

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 7 – Gylletransportruter

Bilag 8 – N-depositionsberegninger

Depositionsberegninger til relevante naturpunkter

13.03.2013

For Ansøgning 50908 – Feldevej 1, 7830 Vinderup

Oversigt over udvalgte punkter

Husdyrgodkendelse.dk udvælger automatisk relevante naturpunkter. Oftest udvælges kun ét punkt, men i situationer hvor staldanlægget er omfattende, kan der automatisk udvælges flere. Det kan udnyttes ved beregning af deposition til flere punkter samtidigt, hvorved der 'spares' tid og dokumentationer.

Rent praktisk oprettes der et tomt lager til husdyrgødning i nærheden af det punkt, hvortil man ønsker depositionen beregnet. For hvert lager (benævnte 'LA- xxxx' i HG) er der således en beregning til det tilsvarende punkt, hvor det tomme lager er oprettet.

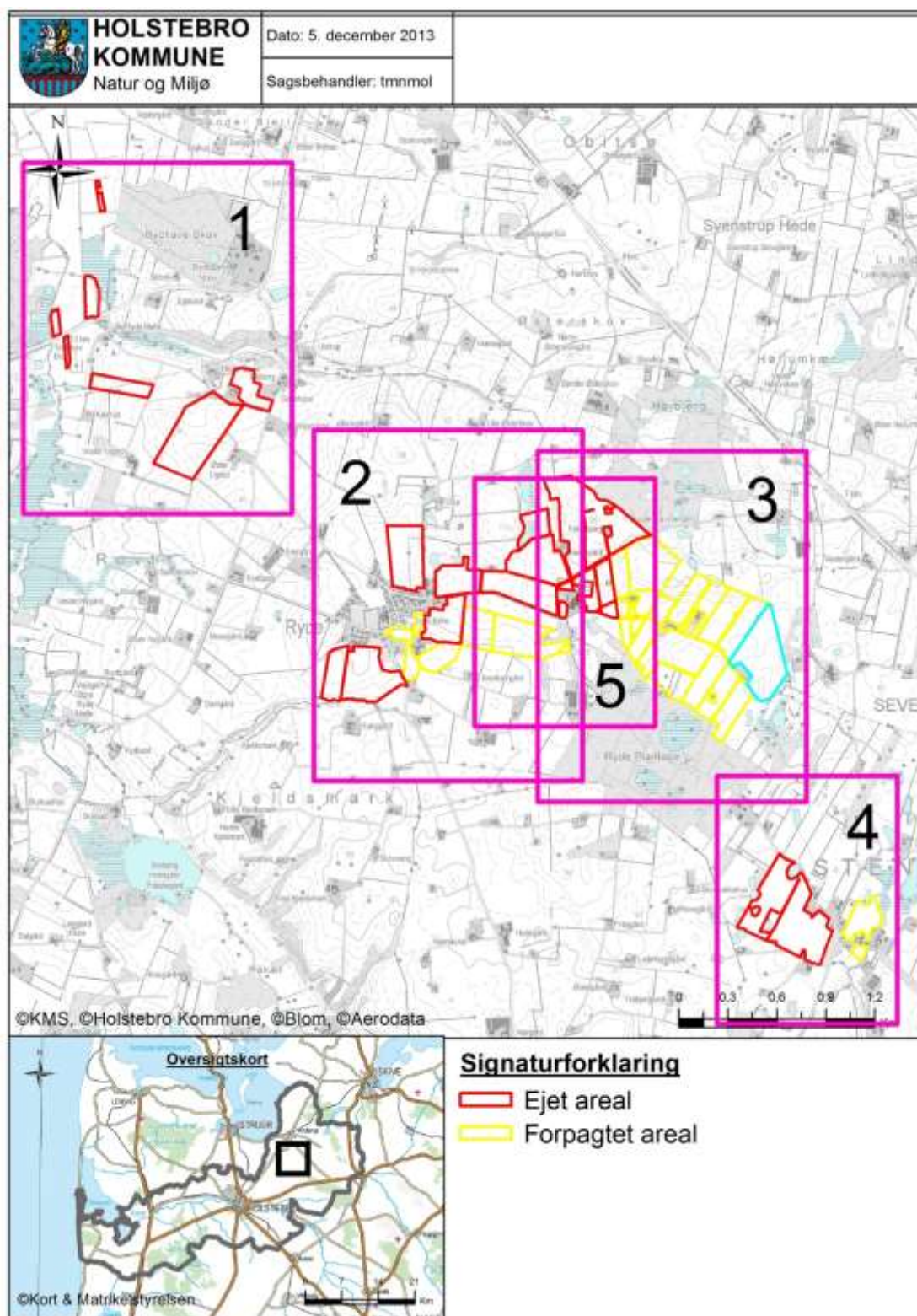
Beregnete depositioner

Punkt	Punktnr. i HG	Totaldeposition i punkt	Merdeposition i punkt
Mose mod NNØ	LA-113787	0,2 kg	0,1 kg
Mose mod NØ	LA-113788	0,3 kg	0,2 kg
Mose mod SSØ	LA-113789	0,2 kg	0,1 kg
§7 Overdrev mod VSV	LA-113790	0,0 kg	0,0 kg

De angivne værdier er fra HG's depositionsberegninger.

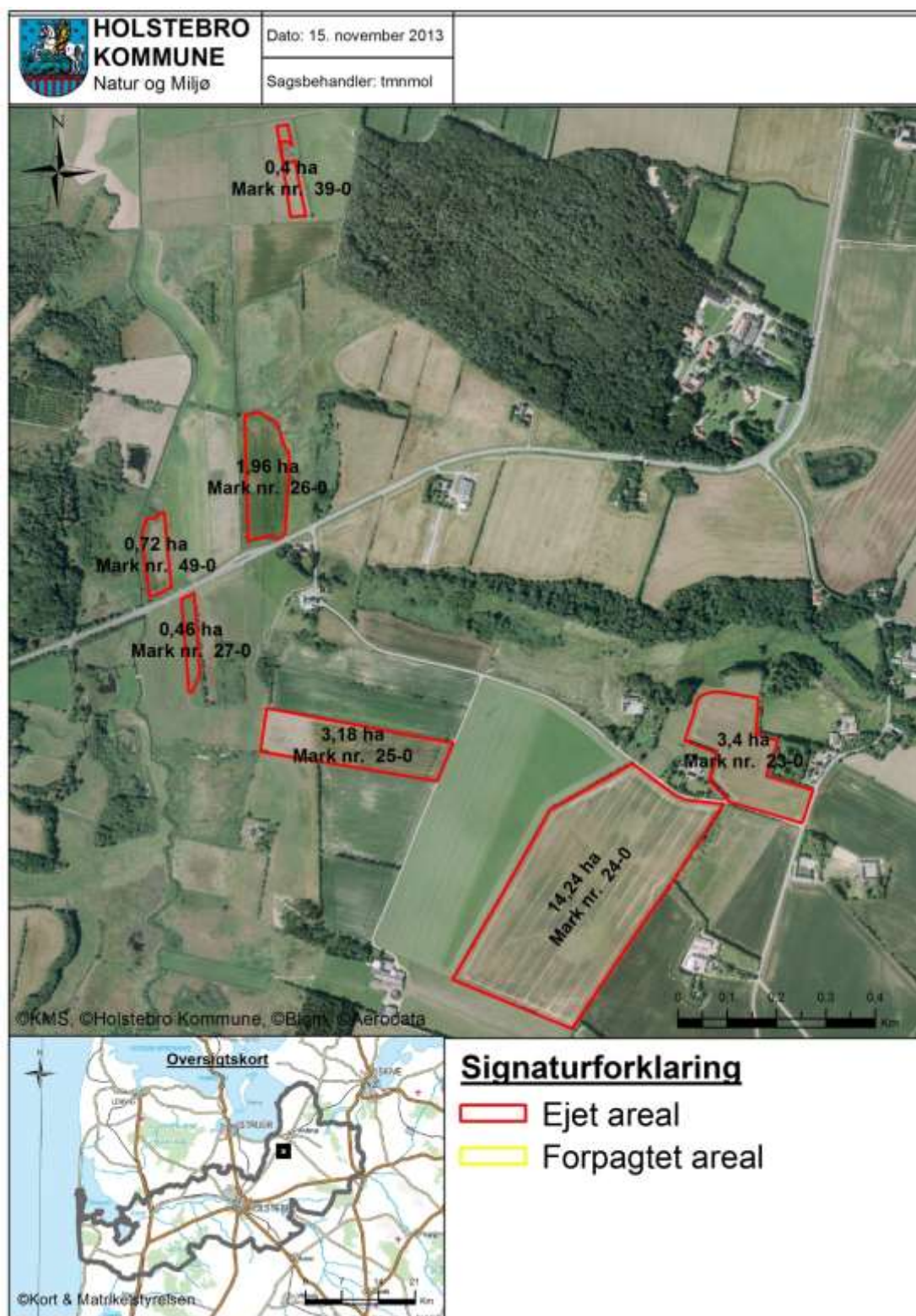

Bilag 9 – Oversigtskort over udspretningsarealerne

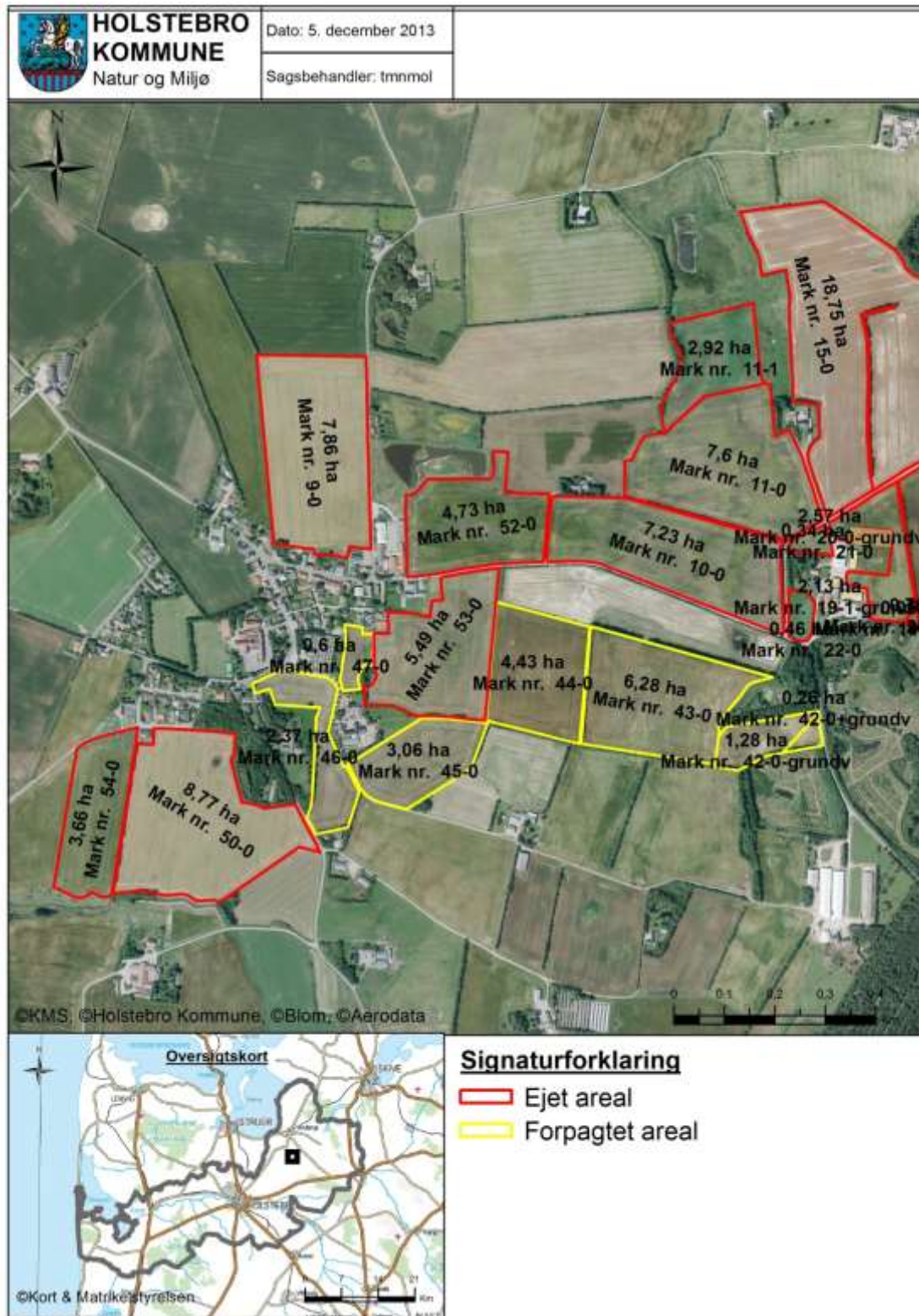
Bilag 10 – Arealer del 1/5

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

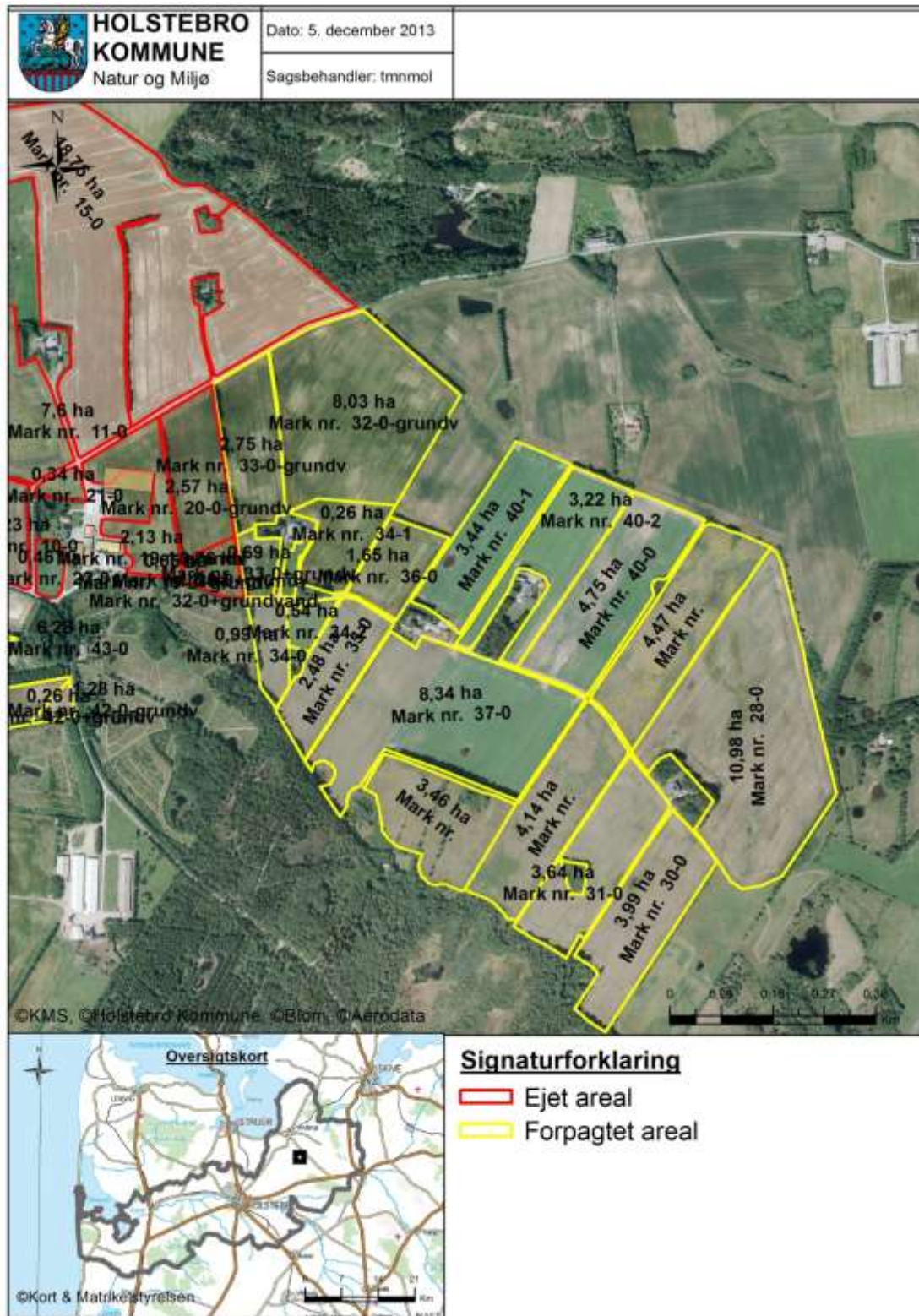
Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 11 – Arealer del 2/5

Bilag 12 - Arealer del 3/5

Bilag 13 – Arealer del 4/5

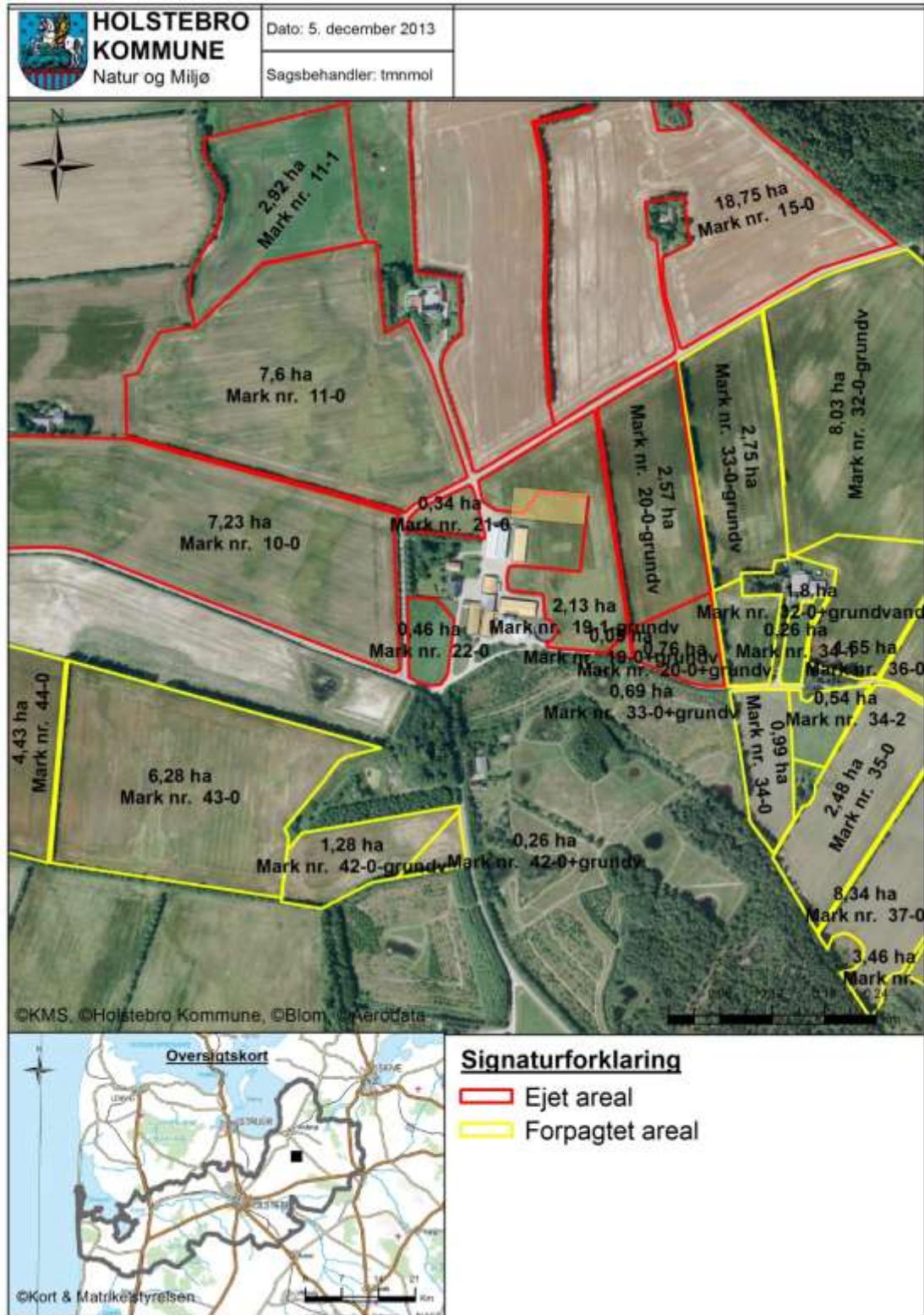

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

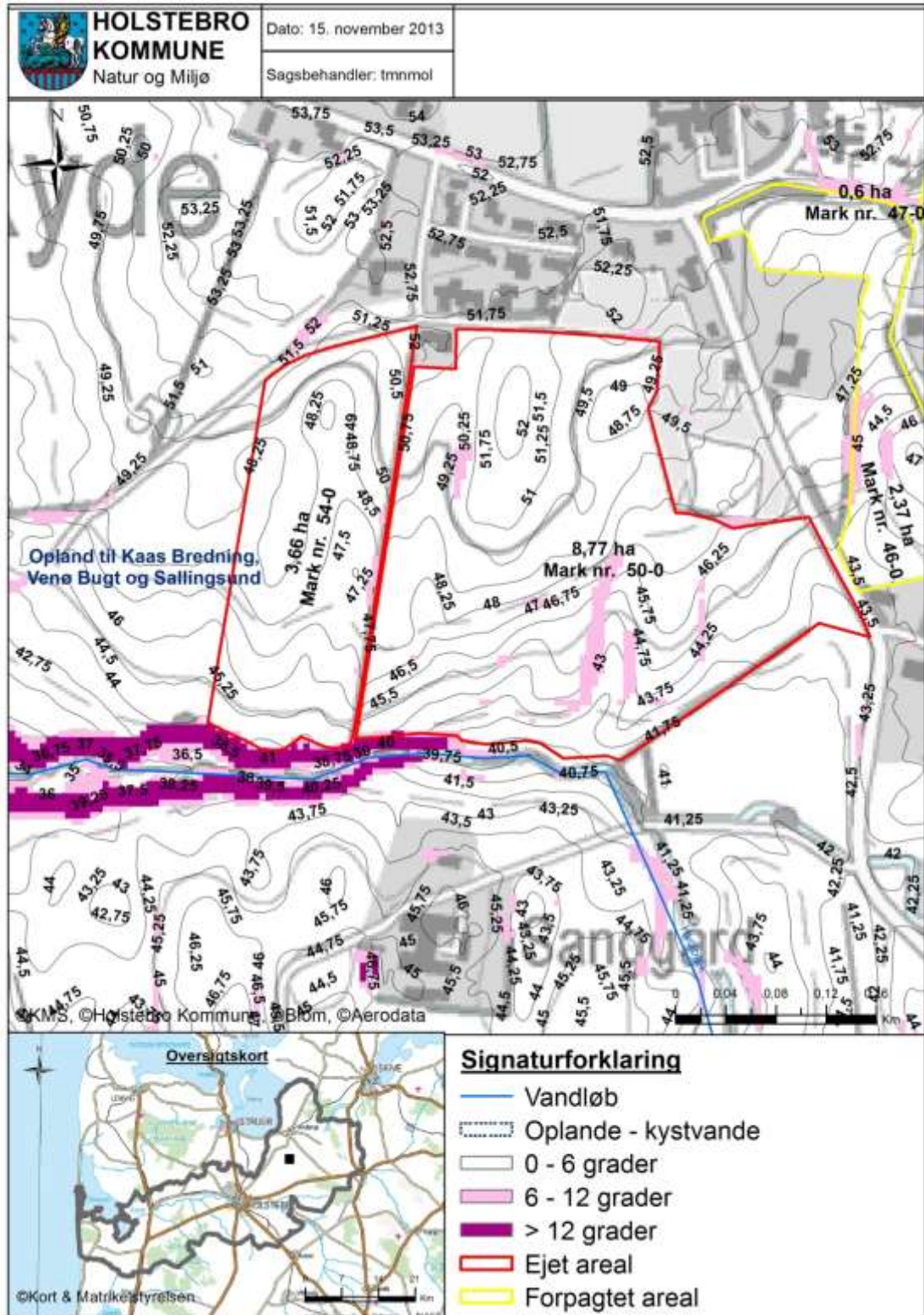
Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 14 – Arealer del 5/5

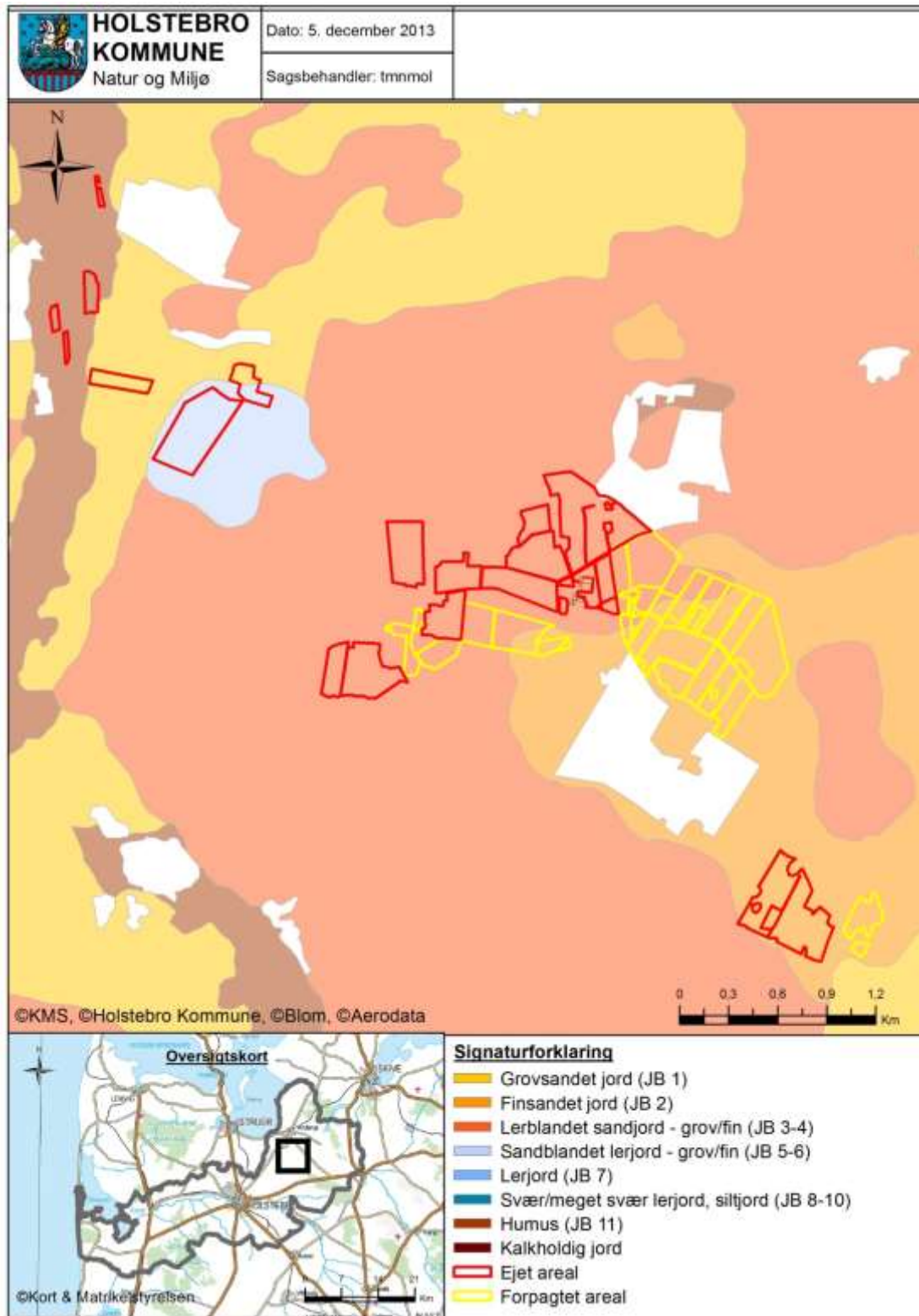

Bilag 15 – Mark 50-0 og 54-0

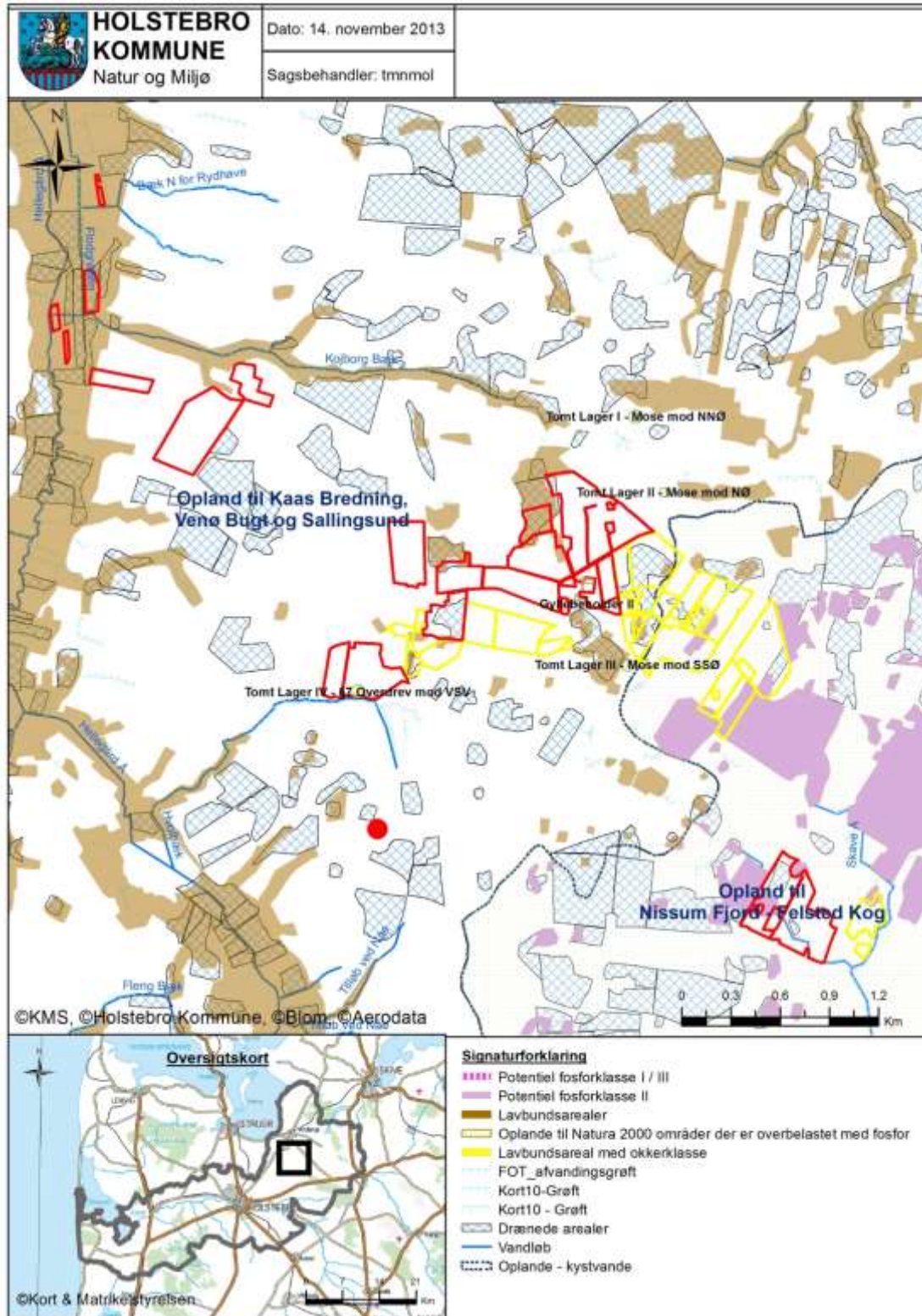

Bilag 16 – Jordbundstyper

Bilag 17 – Lavbundsarealer, opland og detailafvandingsforhold

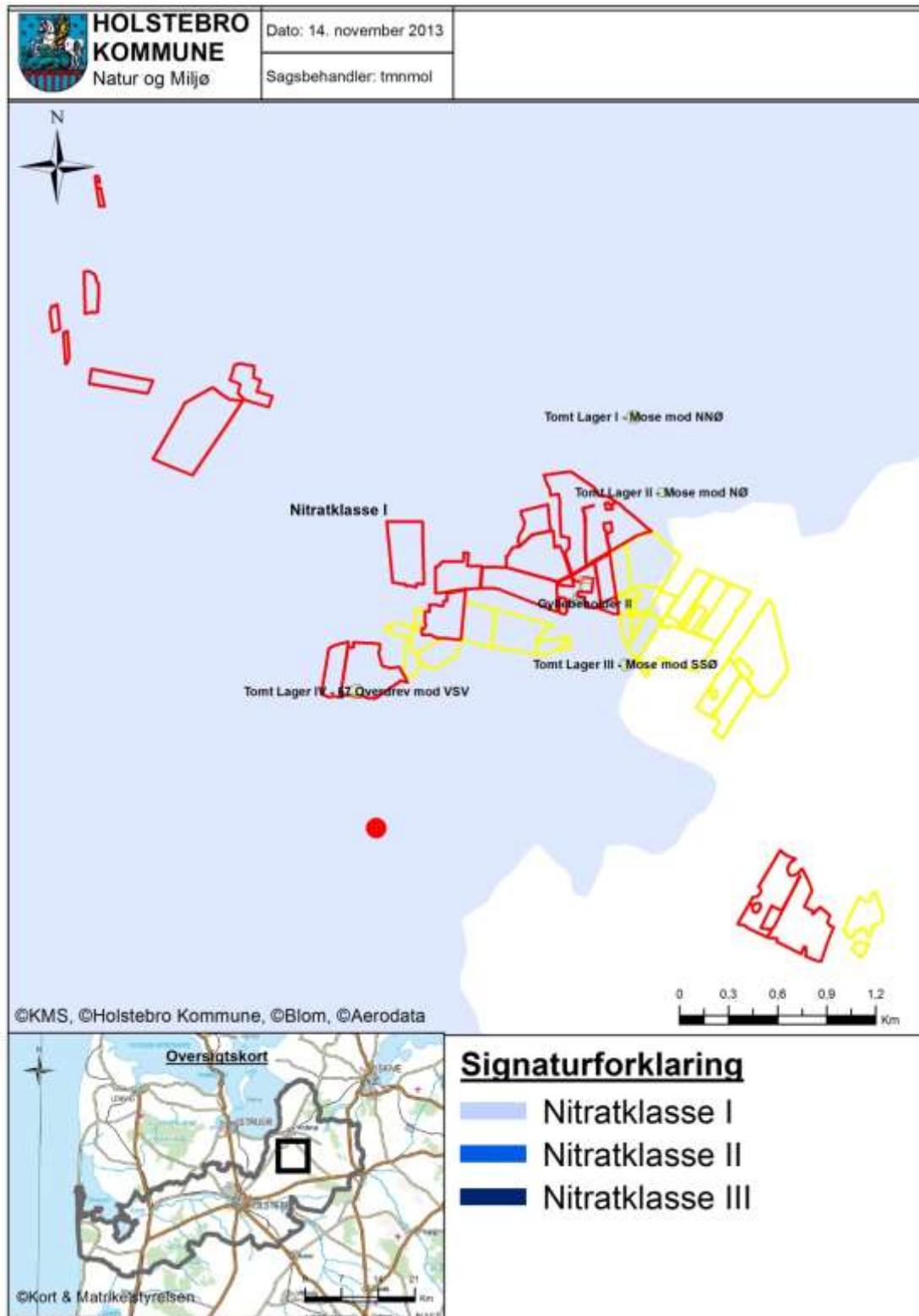

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

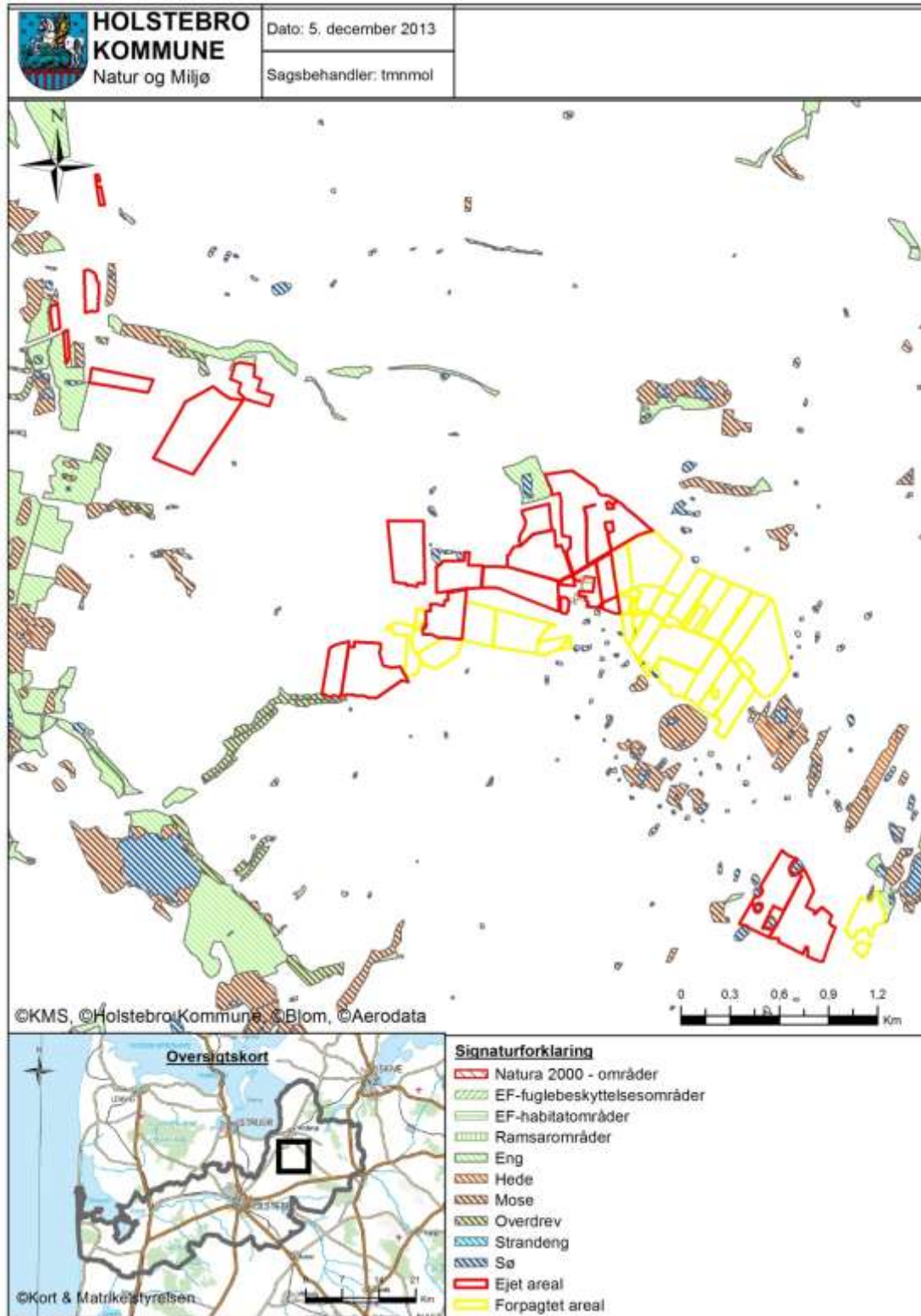
Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 18 – Risikoområder for nitratudvaskning (nitratklasse)

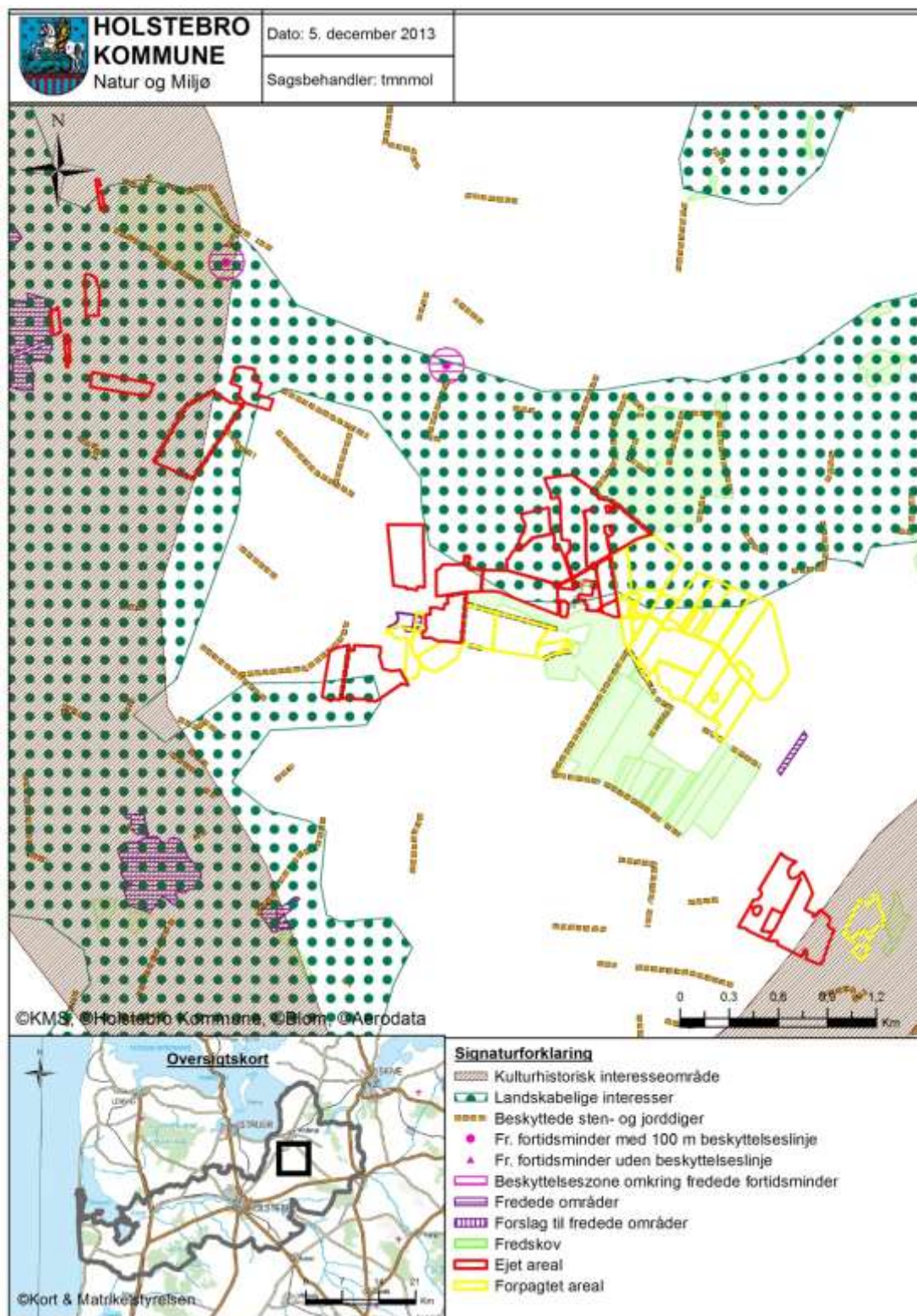

Bilag 19 – Naturområder i forhold til udspretningsarealer

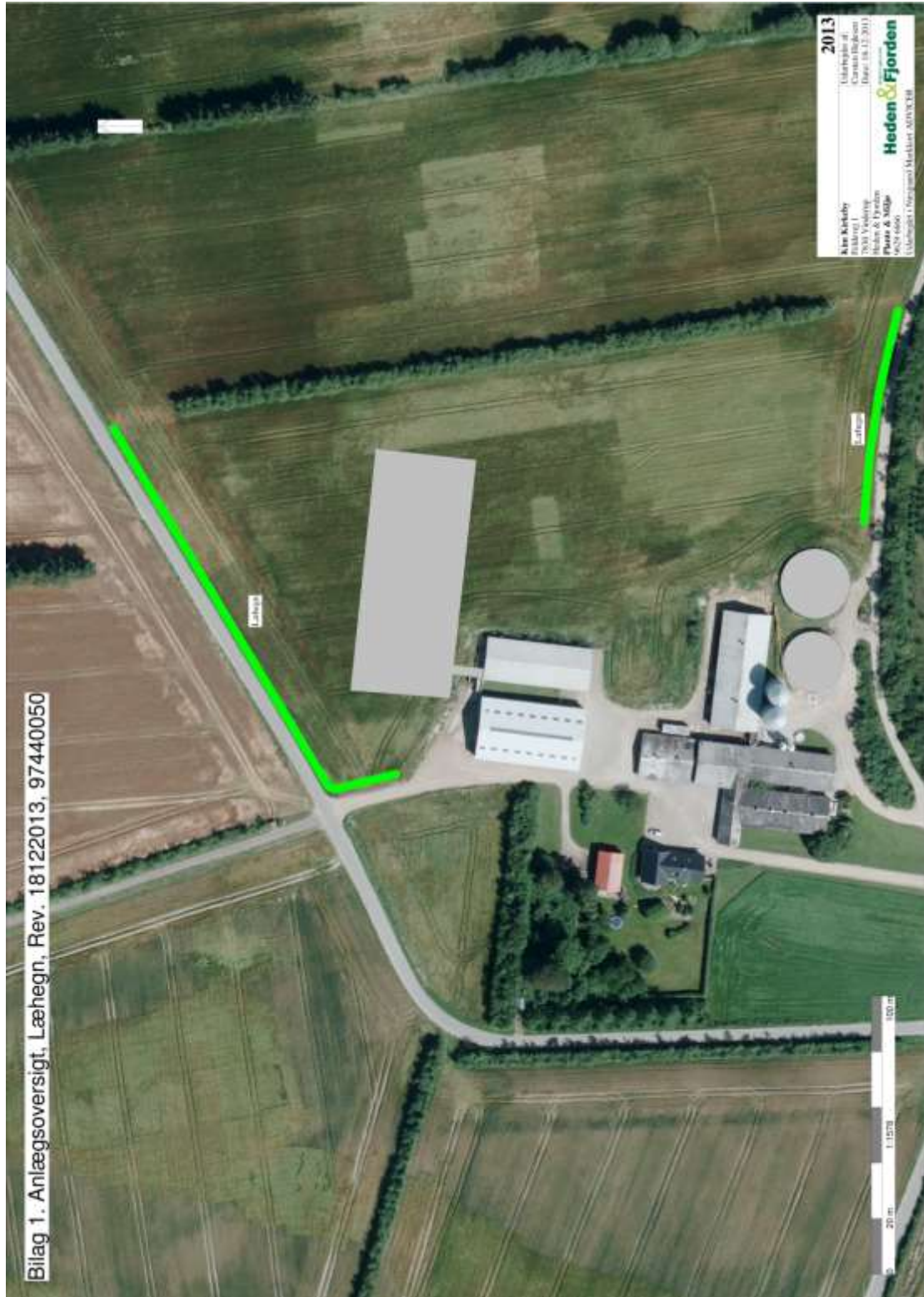
Bilag 20 – Landskabs- og kulturhistoriske interesser omkring udspretningsarealer

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 21 – Ny beplantning omkring ejendommen

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Kirkestræde 11 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117002
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 22 – Driftsjournal - del 1 / 3

Nedenstående driftsjournal eller lignende skal føres løbende i henhold til godkendelsernes vilkår. Datoer, handlinger m.v. skal fremgå.

PRODUKTIONSKONTROL PR. PLANÅR					
Egenkontrol 01/08-31/07					
	Maksimalt antal DE	antal dyr	DE pr. dyr	DE	± DE

Skemaet kan erstattes af bilag som f.eks. E-kontrol, slagterifregninger m.m., såfremt disse indeholder de samme informationer som ovenstående.

Husk at gemme bilag til dokumentation af ovenstående

VENTILATIONSANLÆG		
Handling	Dato for vedligeholdelse	Dato for kontrol
Kontrol eller vedligeholdelse		
...		
...		

Husk at gemme kopi af kontrolrapporter.

Bilag 22 – Driftsjournal - del 2 / 3

INSPEKTION AF GYLLEBEHOLDERE							
	Størrelse	Dato for tømning	Er der synlige revner	Er der synlige utætheder	Er evt. kabler intakte	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder nr. 1							
Gyllebeholder nr. 2							
...							

Ovenstående årlige inspektion af gyllebeholdere kan i stedet fremgå af et bilag, som indeholder de angivne oplysninger.

LOGBOG FOR TELTOVERDÆKNING AF GYLLEBEHOLDERE					
	Dato for skade	Dato for manglende overdækning	Årsag til skade eller manglende overdækning	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder nr. 1					
Gyllebeholder nr. 2					
...					

Kan erstattes af eksisterende logbog over fast overdækning af gyllebeholdere.

Bilag 22 – Driftsjournal - del 3 / 3

ENERGIGENNEMGANG AF HUSDYRBRUGET			
	Dato	Forslag	Tiltag
Gennemgang af husdyrbruget af en energifaglig person			

Ovenstående skema kan erstattes af bilag, der viser datoer for gennemførte tiltag.
Skal gennemføres minimum hvert 5. år. Husk at gemme kontrolrapporter i minimum 5 år.

EL, VAND, BRÆNDSTOF ETC.	År:			År:			År:			År:		
	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug
El [kWh]												
Vand [m ³]												
Brændstof												

Ovenstående skema kan erstattes af bilag, som indeholder tilsvarende information om det kvartalsvise forbrug.

UHELD				
Hændelse	fra dato	til dato	Alarmcentral alarmeret	Anmeldelse til Natur og Miljø
...				

Bilag 23 – Risikoforhold ved gylleuheld

Appendiks 1 - Natura 2000-vandopland Nissum Fjord - status for udpegningsgrundlag samt forudsætninger for anvendelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau.

Nissum Fjord er udpeget som Natura 2000-område (N65) på baggrund af Habitatområde (H58), Fuglebeskyttelsesområder (F38) og Ramsarområder (R4). Nissum Fjord, inkl. den yderste del af Storå, samt området omkring Indfjorden og Tangsø er udpeget som Natura 2000-område.

Nissum Fjord er bestående af tre bassiner, der er mere eller mindre afsnørede. Fjordens nordvestlige del forbindes med Vesterhavet gennem slusen ved Thorsminde, og fjorden vurderes som værende en lukket fjord.

Felsted Kog, der er inderfjorden i Nissum Fjord, er kategoriseret som kystlagune (1150), og i udkast til vandplan 2010-2015 for Nissum Fjord fremgår det, at:

”Natura 2000-området Nissum Fjord har på udpegningsgrundlaget den prioriterede naturtype Kystlaguner og strandsøer (1150), i alt 6430 ha fordelt på Nissums Fjords tre bassiner. Naturtypen har ugunstig bevaringsprognose grundet belastning med næringsstoffer og miljøfarlige stoffer. Det er endvidere vurderet, at uhensigtsmæssig hydrologi er en trussel mod naturtypen. For at opfylde habitatdirektivets målsætning om gunstig bevaringsstatus skal tilførslen af næringsstoffer reduceres væsentligt, således at der opnås udbredt dække af undervandsplanter som tilfredsstillende livsbetingelserne de internationalt vigtige forekomster af trækende gæs, ænder og svaner.”

SMV-analysen⁸ for N65 Nissum Fjord anfører, at:

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- Næringsrige søer og vandhuller.
- Odder, på baggrund af viden om artens forekomst inden for området dels på baggrund af artens positive bestandsudvikling i Jylland de seneste år.
- Bæklampret, på baggrund af en faglig vurdering af vandløbskvaliteten i de pågældende vandløb og på baggrund af viden om artens forekomst i vandløbet/ene.
- Vandranke, da bestanden i kanalen syd for Felsted Kog er stor og i de senere år har været stigende. Vurdering af bevaringsstatus som gunstig er dog under forudsætning af at kanalen fortsat grødeskæres.
- Rørdrum, kortnæbbet gås, bramgås, krikand og rørhøg. Arterne vurderes at have stabile eller stigende yngle/raste bestande i området.

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- Strandeng på grund af dårlig hydrologi og visse steder tilgroning.
- Kystlagune naturtypen (Nissum Fjord) på grund af stor belastning med næringsstoffer fra oplandet og en ikke optimal slusedrift.
- Søbred med småarter (ret næringsfattige søer, Byn og Søndersund og mindre vandhuller) pga. at den højeste tålegrænse for N-deposition er overskredet.
- Vandløb da vandløbene mange steder vedligeholdes for hårdt, der er for stor sandvanding eller strækningerne er regulerede.
- Knopsvane, sangsvane og klyde pga. næringsstofbelastning af fjorden.
- Pibesvane pga. faldende bestande på denne såvel som på øvrige danske rasteplasser
- Lysbuget knortegås, spidsand og pibeand pga. næringsstofbelastning af fjorden.

---

⁸ Miljørapport for Natura 2000-planen, bilag 4.

- Klyde som ynglefugl pga. prædation fra rovdyr især på den tidligere største yngleplads på Fjandø
- Almindelig ryle, brushane og hvidbrystet præstekrave pga. tilgroning, dårlig hydrologi og generel tilbagegang for hele bestanden i Danmark. Endvidere fordi at arterne er meget ustabil forekommende i Natura 2000-området.
- Fjordterne, splitterne og havterne som ynglefugle på grund af tilgroning og prædation fra rovdyr i de tidligere største ynglekolonier på Fjandø.
- Dværgerterne pga. generel tilbagegang på landsplan.
- Laks. På trods af god vandløbskvalitet i Storå og de store tilløb: Vegen Å, Gryde Å, Idom Å og Råsted Lilleå og gode passageforhold er opgangen af naturlige laks (ikke udsatte) i Storå-systemet kun vurderet til ca. 140 gydemodne fisk årligt (DTU Aqua 2008).

Prognosen er ukendt for:

- Strandvold med enårige planter (ej kortlagt), enårig strandengsvegetation (ej kortlagt), tidvis våd eng (ej kortlagt) og rigkær (ej kortlagt).
- Havlampret, flodlampret og stavsild pga. manglende viden om arternes forekomst i området.
- Plettet rørvagtel, lille kobbersneppe og toppet og stor skallesluger grundet fluktuerende og ustabil forekomst.

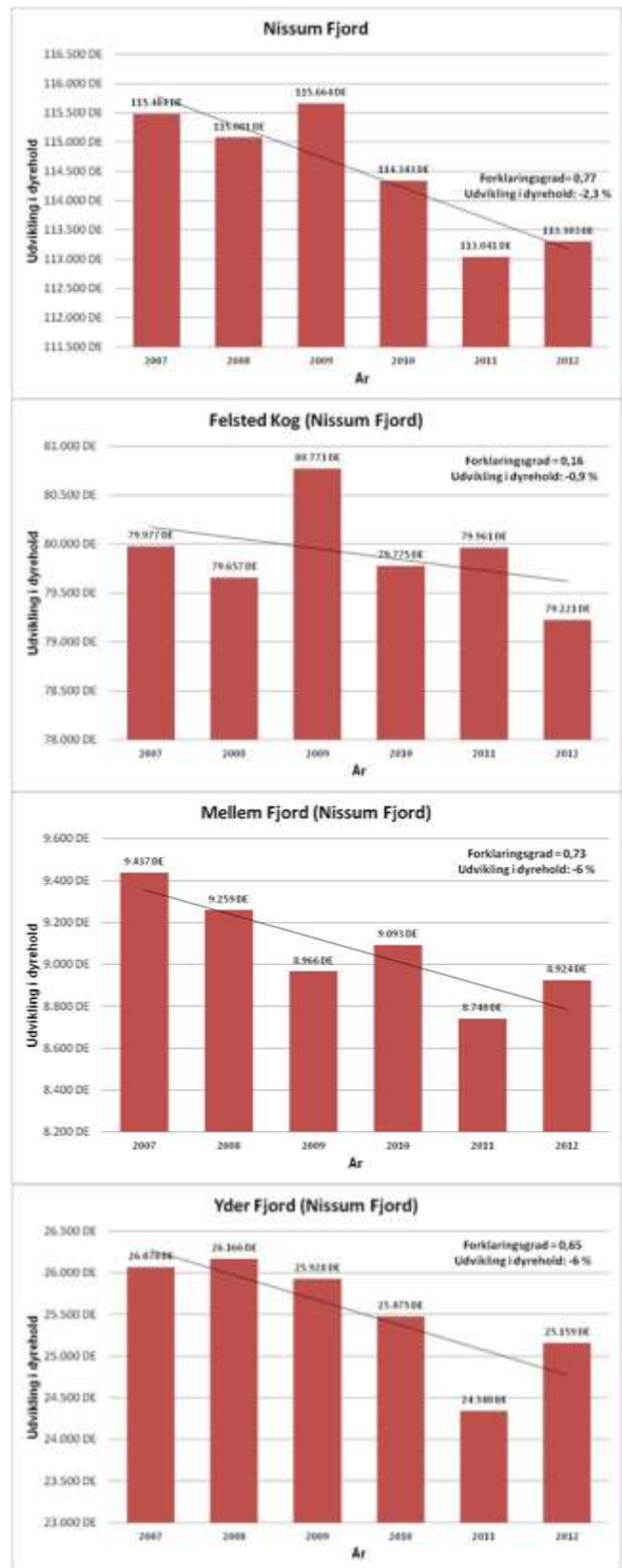
Samlet kan det konkluderes, at Natura 2000 udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord, herunder Felsted Kog er negativt påvirket af fosfor- og nitrattilførelsen.

Nitrat - Vurdering af forudsætninger for anvendelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau

Kumulativ påvirkning sammen med andre planer og projekter

Det er i henhold til miljøstyrelsens vejledning en forudsætning, at

Pkt. 1A) husdyrproduktionen i oplandet ikke har været stigende siden 1. januar 2007,

Figur 2. Udviklingen i dyrehold i hele oplandet og deloplandene til Nissum Fjord i perioden 2007-2012, samt dataserierne forklaringsgrad og den korresponderende relative udvikling.

Pkt. 1B) hvis der er andre kilder til nitratudvaskning end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland og

Pkt. 1C) gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, ikke må anvendes til at tillade en øget husdyrproduktion i oplandet

AD pkt. 1A)

Samlet vurderer Holstebro Kommune, at dyreholdet i oplandet til Nissum Fjord, herunder i deloplandene Felsted Kog, Mellem Fjord og Yder Fjord har været faldende i perioden 2007-2012. Holstebro Kommune vurderer derfor, at forudsætning 1A er opfyldt, jvf. nedenstående redegørelse.

Udviklingen i husdyrproduktionen er baseret på CHR-data, der bygger på beregninger udført på de enkelte produktionssteder. Materialet er offentliggjort af Miljøstyrelsen den 28. februar 2013. De anførte produktionstal kan variere fra Miljøstyrelsens datasæt, da Holstebro Kommune kan korrigere datasættet for fejl⁹ i f.eks. CHR-data eller lokale forhold, der kan have stor betydning i mindre oplande.

I henhold til Miljøstyrelsens vejledning skal kommunen ikke anvende lineær regression, hvis forklaringsgraden er mindre end 0,5. Af figur 1 fremgår det, at forklaringsgraden for den lineære regression er over 0,5 for hele fjorden samt i oplandene til Mellem og Yder fjorden, hvorfor udvikling her vurderes på baggrund af den lineære regression. I oplandet til inderfjorden Felsted Kog er forklaringsgraden mindre end 0,5, hvorfor udviklingen i dyrehold vurderes på baggrund af en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår i forhold til 2007.

I perioden fra 2007 til 2012 er antallet af producerede DE i oplandet til Nissum Fjord faldet med 2,3 %, og i oplandet til Felsted Kog er faldet på 0,9 %. Holstebro Kommune vurderer på baggrund heraf, at udvikling i antallet producerede husdyr i oplandet til Felsted Kog fra 2007 til 2012 er faldende. Holstebro Kommune vurderer på den baggrund, at forudsætning 1A for husdyrlovens beskyttelsesniveau for Felsted Kog er opfyldt.

Ad pkt. 1B)

Samlet er det Holstebro Kommunes vurdering, at der ikke har fundet en øget nitratudledning sted for andre kilder i oplandet til Nissum Fjord, herunder særskilt til Felsted Kog i perioden 2007 til 2012, jvf. nedenstående redegørelse.

---

⁹ Data i CHR skal indberettes for antal dyr på stald for f.eks. svin, kyllinger og mink. I samarbejde med Conterra Aps har en række kommuner indberettet åbenlyse fejl, såsom produktion, hvor den årlige produktion er angivet, eller hvor hvalpe er anført i stedet for avlsdyr. Når en sådan fejl konstateres, så foretager Conterra Aps en korrektion af fejlen i dataserien for hele perioden siden 2007.

I henhold til udkast til vandplanen for Nissum Fjord er fordelingen af andre kilder til nitratudledning til Nissum Fjord primært bestående af renseanlæg (40 %), dambrug (38 %), regnbetingede udløb (12 %) og spredt bebyggelse (10 %).

Renseanlæg

Renseanlæg er efter landbruget, den næststørste udleder af nitrat til Nissum Fjord. Der er 13 renseanlæg, der har udledninger til Nissum Fjord, hvoraf 10 er placeret i oplandet til Felsted Kog. På baggrund af oplysningerne i WINSPV har Holstebro Kommune foretaget en beregning af kildeudledningerne fra renseanlæggene i oplandet til Nissum Fjord. Punktkildeudledninger fra renseanlæg i oplandet til Nissum Fjord er i perioden 2007 til 2012 er faldet fra 123 tons/år til 118 tons/år, mens punktkildeudledningen til Felsted Kog i samme periode faldet fra 119 tons N/år til 115,1 tons N/år, jvf. tabel 1.

Tabel 1. N-kildeudledning fra renseanlæg beliggende i oplandet til Nissum Fjord fordelt på udledningen til Felsted Kog samt Mellem- og Yder Fjorden. Data er baseret på registreringer i WINSPV for perioden 2007 til 2010.

Opland	Delopland	År	Total	Indekseret	Ændring i kildeudledning
Nissum Fjord	Felsted Kog	2007	119,3 tons N/år	100	0,0 tons N/år
		2008	127,7 tons N/år	107	8,5 tons N/år
		2009	98,7 tons N/år	83	-20,5 tons N/år
		2010	93,9 tons N/år	79	-25,3 tons N/år
		2011	97,3 tons N/år	82	-22,0 tons N/år
		2012	115,1 tons N/år	97	-4,2 tons N/år
	Mellem- og Yderfjord	2007	4,1 tons N/år	100	0 tons N/år
		2008	2,5 tons N/år	61	-1,6 tons N/år
		2009	2,0 tons N/år	48	-2,1 tons N/år
		2010	2,1 tons N/år	52	-2,0 tons N/år
		2011	2,4 tons N/år	59	-1,7 tons N/år
		2012	3,0 tons N/år	73	-1,1 tons N/år

Dambrug

Der er i henhold til vandplanen 16 dambrug i oplandet til Nissum Fjord, hvoraf de 13 afleder til Felsted Kog, mens de resterende afleder til Mellem- og Yderfjorden. Det fremgår af vandplanen, at " *Udledningen fra ferskvandsdambrugene i Hovedvandopland Nissum Fjord er siden midten af 1990'erne forblevet stort set uændret, men fra 2005 og frem til 2015, nedlægges og ombygges en del dambrug, med store reduktioner af den organiske udledning, mindre reduktion i fosforudledningen, men stort set ingen reduktion i udledningen af kvælstof. Årsagen til dette er, at der i forbindelse med moderniseringer og etablering af forbedret rensning på dambrugene, ofte gives tilladelse til et større foderforbrug, og at fodermengden ofte sælges til andre dambrug, når dambrug nedlægges.*" På baggrund heraf vurderes det, at N-tilførslen fra dambrug til Nissum Fjord samt deloplandet til Felsted Kog vil være relativt uændret.

Regnvandsbetingede udløb

I forhold til de regnvandsbetingede udløb forventes udledningerne herfra at stige som følge af, at fælleskloakerede områder ændres til separatkloakerede områder. Disse ændringer forventes imidlertid, at være af mindre betydning i forhold til udledningerne fra f.eks. renselanlæg.

Spredt bebyggelse

I forhold til den spredte bebyggelse foregår der en løbende ændring af direkte udledninger til godkendte nedsivningsanlæg, hvilket forventes at reducere udledningen til recipienten. I de undersøgelser, der foreligger, reduceres udvaskningen med ca. 85 % ved anvendelse af nedsivningsanlæg i forhold til den direkte udledning. Disse tal er baseret på lerjorde, hvorfor de ikke umiddelbart kan overføres til de lette sandede jorde i oplandet til Felsted Kog, men de illustrerer, at udviklingen vil medføre en reduceret udledning fra den spredte bebyggelse. Herudover kloakeres der løbende nye områder i det åbne land, hvorved spildevandsrensningen til stadighed forbedres.

Ad. pkt. 1C)

Som udmøntning af vandplanerne er der planlagt et vådområde i oplandet til Felsted Kog med et forventet reduktionspotentiale på 40 tons N. Da Holstebro Kommune har vurderet, at dyretrykket ikke er stigende i oplandet til Nisum Fjord, herunder Felsted Kog, er det Holstebro Kommunes vurdering, at der ikke er inddraget initiativer, der er gennemført med henblik på at opfylde vandplanlægningen efter miljømålsloven i opgørelserne under pkt. 1A og 1B.

Appendiks 2 - Natura 2000-vandopland Venø Sund - status for udpegningsgrundlag samt forudsætninger for anvendelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau.

Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund står i forbindelse med Venø Sund, der er udpeget som Natura 2000 område N62 på baggrund af EF-habitatområde (H55) og EF-fuglebeskyttelsesområde (F40) - Venø og Venø Sund.

SMV-analysen¹⁰ for Venø Sund og Venø (Natura 2000-område nr. 62, Habitatområde H55, Fuglebeskyttelsesområde F40) anfører, at:

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- Strandenge i området, da langt den overvejende del er afgræsset og har gunstig naturtilstand.
- Kalkoverdrev, da kvælstofbelastningen ligger under naturtypens tålegrænse og det kortlagte areal har høj strukturtilstand.

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- Lagune, bugt og rev primært pga. for stor belastning med næringsstoffer fra oplandet.
- Klithede, tør hede og surt overdrev fordi laveste enden af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på hele arealet.
- Lysbuget knortegås, hvinand, toppet skallesluger, stor skallesluger pga. for stor belastning med næringsstoffer i fjorden, forstyrrelse m.v.
- Klyde pga. lav og meget sårbar ynglebestand i området.

Prognosen er ukendt for:

- Enårig strandengsvegetation, stavsil, spættet sæl og dværgterne pga. manglende kendskab til naturtypens/arternes forekomst i området.

Den primære påvirkning af Natura 2000 område (N62) fra udvidelser af husdyrbrug i Holstebro Kommune sker gennem udvaskning af næringsstoffer ved udbringning af husdyrgødning på husdyrbrugets udbringningsarealer. Projektet vurderes primært at kunne påvirke større lavvandede bugter og vige (1160) samt rev (1170). Prognosen er ugunstig pga. for store tilledninger af næringsstoffer fra land, og næringsstofbelastning af de marine områder udgør en alvorlig trussel. Venø Sund og Venø Bugt er som resten af Limfjorden påvirket af for store tilledninger af næringsstoffer fra land. Dette resulterer i nedsat sigtdybde, bl.a. forringede forhold for ålegræssets dybdeudbredelse. Bundfaunaens sammensætning er ligeledes påvirket af den høje næringsstofbelastning. Dermed påvirkes også fødegrundlaget for lysbuget knortegås og hvinand, der henholdsvis lever af bundplanter og -invertebrater. Toppet- og stor skallesluger, der begge primært lever af fisk, påvirkes også negativt.

Oplandet til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund er ikke udpeget som fosforfølsomt område i miljøstyrelsens kortværk, men idet prognosen for Venø Sund er ugunstig pga. for stor tilledning af næringsstoffer fra land, så vurderer Holstebro Kommune at der skal foretages en vurdering konkret vurdering af både fosfor- og nitratudvaskningen. Området Venø Bugt, Kaas

---

¹⁰ Miljørapport for Natura 2000-planen, bilag 4.

Bredning og Sallingsund er af Holstebro Kommune ikke vurderet at være et lukket område.

Naturtyper, hvis primære påvirkning forventes at skyldes atmosfærisk ammoniakpåvirkning, behandles disse ikke i indeværende miljøgodkendelse, da afstanden fra Holstebro Kommunegrænse og til Natura-2000 området er over 6 km, hvorfor ammoniakdepositionen fra projektet ikke vurderes at kunne medføre væsentligt forringelser i udpegningsgrundlaget.

Deloplandet Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund udgør en del af Hovedvandopland 1.2 Limfjorden. Ifølge Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedvandopland Limfjorden⁹ er miljømålslovens miljømål "god tilstand" - bl.a. på grund af udvaskningen af kvælstof fra landbrug i oplandet - ikke opfyldt i området. Yderligere tilførsel af næringsstof vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den kumulative påvirkning øges i negativ retning.

Samlet kan det konkluderes, at Natura 2000 udpegningsgrundlaget for området er negativt påvirket af fosfor- og nitrattilledningen.

Nitrat - Vurdering af forudsætninger for anvendelse af husdyrløvens beskyttelsesniveau

Kumulativ påvirkning sammen med andre planer og projekter

Det er i henhold til miljøstyrelsens vejledning en forudsætning, at

Pkt. 1A) husdyrproduktionen i oplandet ikke har været stigende siden 1. januar 2007,

Pkt. 1B) er der andre kilder til nitratudvaskning end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarende miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland og

Pkt. 1C) gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, må ikke anvendes til at tillade en øget husdyrproduktion i oplandet

AD pkt. 1A)

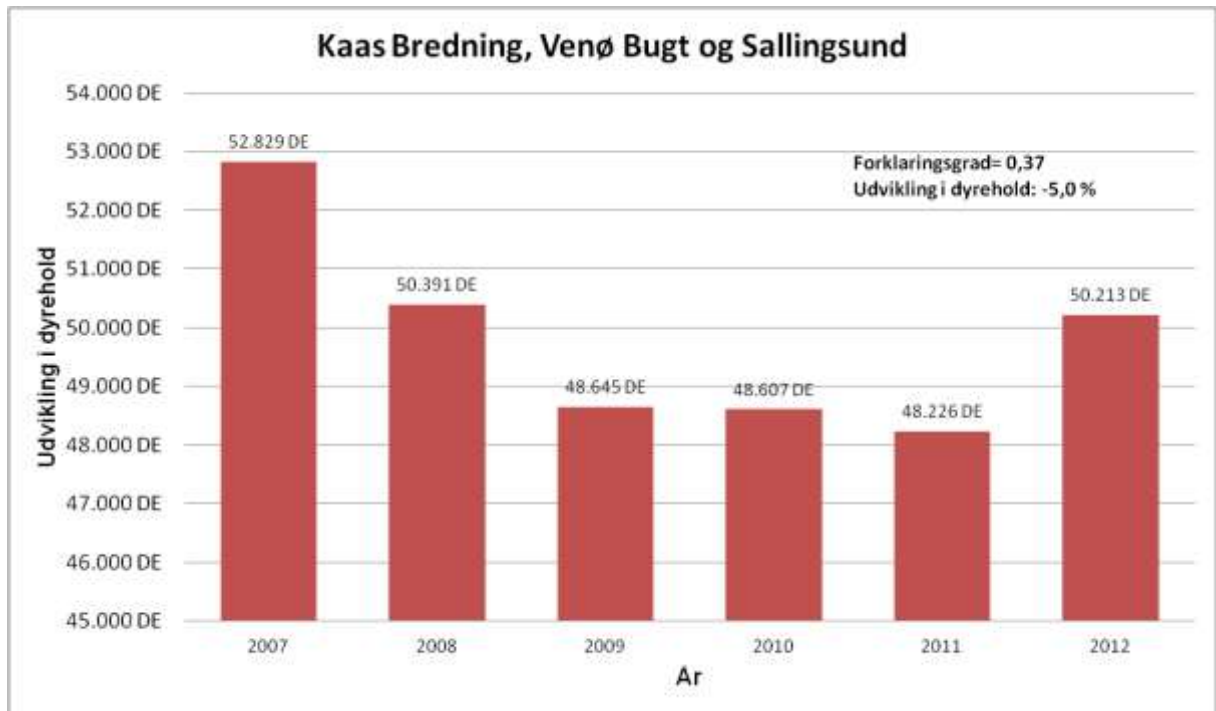
Samlet vurderer Holstebro Kommune, at dyreholdet i oplandet til Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund har været faldende i perioden 2007-2012. Holstebro Kommune vurderer derfor, at forudsætning 1A er opfyldt, jvf. nedenstående redegørelse.

Udviklingen i husdyrproduktionen er baseret på CHR-data, der bygger på beregninger udført på de enkelte produktionssteder. Materialet er offentliggjort af Miljøstyrelsen den 28. februar 2013. De anførte produktionstal kan variere fra Miljøstyrelsens datasæt, da Holstebro Kommune kan korrigere datasættet

for fejl¹¹ i f.eks. CHR-data eller lokale forhold, der kan have stor betydning i mindre oplande.

I henhold til Miljøstyrelsens vejledning skal kommunen ikke anvende lineær regression, hvis forklaringsgraden er mindre end 0,5. Af figur 1 fremgår det, at forklaringsgraden for den lineære regression er under 0,5 for Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund, hvorfor udviklingen i dyrehold vurderes på baggrund af en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår i forhold til 2007.

Figur 3. Udviklingen i dyrehold i oplandet til Skive Fjord, Lovns og Risgårde Bredning i perioden 2007-2012 med angivelse af forklaringsgrad samt den absolutte udvikling i dyreholdet i oplandet til Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund.

I perioden fra 2007 til 2012 er antallet af producerede DE i oplandet til Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund faldet med 5,0 %. Holstebro Kommune vurderer på baggrund heraf, at udvikling i antallet producerede husdyr i oplandet til Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund er faldende. Holstebro Kommune vurderer på den baggrund, at forudsætning 1A for husdyrlovens beskyttelsesniveau for Felsted Kog er opfyldt.

¹¹ Data i CHR skal indberettes for antal dyr på stald for f.eks. svin, kyllinger og mink. I samarbejde med Conterra Aps har en række kommuner indberettet åbenlyse fejl, såsom produktion, hvor den årlige produktion er angivet, eller hvor hvalpe er anført i stedet for avlsdyr. Når en sådan fejl konstateres, så foretager Conterra Aps en korrektion af fejlen i dataserien for hele perioden siden 2007.

Ad pkt. 1B)

Samlet er det Holstebro Kommunes vurdering, at der ikke har fundet en øget nitratudledning sted for andre kilder i oplandet til Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund i perioden 2007 til 2012, jvf. nedenstående redegørelse.

I henhold til forslag til vandplanen for Limfjorden er fordelingen af andre kilder til nitratudledning til Limfjorden primært bestående af renseanlæg (45 %), dambrug (23 %), regnbetingede udløb (13 %), spredt bebyggelse (13 %) og industri (6 %).

Renseanlæg

Renseanlæg er efter landbruget, den næststørste udleder af nitrat til Limfjorden. Der er 12 renseanlæg, der har udledninger til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund. På baggrund af oplysningerne i WINSPV har Holstebro Kommune foretaget en beregning af kildeudledningerne fra renseanlæggene i oplandet til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund. Punktkildeudledninger fra renseanlæg i oplandet til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund er i perioden 2007 til 2012 faldet fra 37,0 tons/år til 16,7 tons/år, jvf. tabel 1.

Tabel 2. N-kildeudledning fra renseanlæg beliggende i oplandet til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund. Data er baseret på registreringer i WINSPV for perioden 2007 til 2012.

Opland	Delopland	År	Total	Indekseret	Ændring i kildeudledning
		2007	37,0 tons N/år	100	0,0 tons N/år
		2008	26,5 tons N/år	71	-10,6 tons N/år
Limfjorden	Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund	2009	25,8 tons N/år	70	-11,2 tons N/år
		2010	24,8 tons N/år	67	-12,3 tons N/år
		2011	20,9 tons N/år	56	-16,2 tons N/år
		2012	16,7 tons N/år	45	-20,3 tons N/år

Dambrug

Der er i henhold til forslag til vandplanen 4 dambrug i oplandet til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund. Der sker i disse år en løbende ombygning til recirkulerede dambrug. Recirkuleringsanlæg har generelt en positiv indvirkning på biologisk mangfoldighed og vand, idet forureningen af vandløb og søer, og kystområder reduceres. Der forventes derfor ikke en forøgelse af næringsstofudledningen fra dambrug i perioden 2007-2012. Herudover sker der hyppigt det, at fodermængden ofte sælges til andre dambrug, når dambrug nedlægges. På baggrund heraf vurderes det, at N-tilførslen fra dambrug i oplandet til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund vil være relativt uændret.

Regnvandsbetingede udløb

I forhold til de regnvandsbetingede udløb forventes udledningerne herfra at stige som følge af, at fælleskloakerede områder ændres til separatkloakerede områder. Disse ændringer forventes imidlertid, at være af mindre betydning i forhold til udledningerne fra f.eks. renseanlæg.

Spredt bebyggelse

I forhold til den spredte bebyggelse foregår der en løbende ændring af direkte udledninger til godkendte nedsivningsanlæg, hvilket forventes at reducere udledningen til recipienten. I de undersøgelser, der foreligger, reduceres udvaskningen med ca. 85 % ved anvendelse af nedsivningsanlæg i forhold til den direkte udledning. Disse tal er baseret på lerjorde, hvorfor de ikke umiddelbart kan overføres til de sandede jorde, men de illustrerer, at udviklingen vil medføre en reduceret udledning fra den spredte bebyggelse. Herudover kloakeres der løbende nye områder i det åbne land, hvorved spildevandsrensningen til stadighed forbedres.

Ad. pkt. 1C)

Som led i udmøntning af vandplanerne er der Holstebro, Skive, Morsø og Stuer Kommuner i gang med forundersøgelser af fem vådområdeprojekter i oplandet til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund. Holstebro Kommune vurderer ikke, at der er inddraget initiativer, der er gennemført med henblik på at opfylde vandplanlægningen efter miljømålsloven i opgørelserne under pkt. 1A og 1B.